

VAITĀNA SŪTRA

THE RITUAL OF THE ATHARVAVEDA

EDITED WITH CRITICAL NOTES AND INDICES

BY

DR. RICHARD GARBE,

MAHALAKSHMI PUBLISHING HOUSE

NEW DELHI

1982

Published by :—

Mahalakshmi Publishing House

26/140, West Patel Nagar,

NEW DELHI-110008

Indian Edition 1982

Printed by : S. K. MEHRA at Mehra Offset Press Delhi

26E
9

DEDICATED TO

PROFESSOR R. ROTH

BY HIS GRATEFUL PUPIL

THE EDITOR.

PREFACE.

For this edition of the Vaitāna Śūtra I have used the following manuscripts:

A. A Bharūch-MS. belonging to the Deccan College at Poona. 48 leaves, on the last of which there are some blanks. Not dated, about 300 years old. Devanāgarī character. Transcript of Prof. Roth's.

B. 32 leaves, in the possession of the Mahārāja of Bikanere. Devanāgarī character. The second leaf has been changed for one of a Gopatha Brāhmaṇa-MS., containing the passage: *saṃvatsaraḥ saṃvatsaram eva to tan mā mā himṣīt parama vyomanni* 2. 1. 1. (end) to 3 (beginning), instead of: *paurṇamāsyāyām Vait. 1. 15. to (upām)śuyājam agnīshomīyam* excl. 3. 4. — At the end of the whole MS., which contains besides several other works belonging to the Atharvaveda, stands: *saṃvat bānāgni-saptendu*, viz. (5371) 1735 or 1679 A. D.

C. From the royal library at Munich, no. 62 in the catalogue of Prof. Haug's MSS. Devanāgarī character. Since the Prāyaścittasūtras are not separated as a special work from the Śrauta Sūtra, comprising 8 adhyāyas in 43 chapters, a Vaitāna Śrauta Sūtra in 14 adhyāyas, written on 69 leaves, is given here. The real Śrauta Sūtra ends on page 37, and is followed by: *om || namo brahmavedāya || athā 'to yājñe karmaṇi prāyaścittāni vyākhyāsyāmaḥ*. The following adhyāyas are subscribed: *ity atharvavede vaitānasūtre prāyaścittaprasaṅge ... 'dhyāyaḥ samāptaḥ*. The MS. is, especially in its second part, very incorrect, and a great number of worthless readings, careless mistakes of the copyist, have not been registered therefore in the critical notes. Śāke 1735 or A. D. 1863.

D. From the royal library in Berlin, ms. or. fol. 895, acc. 10530, on 29 leaves, undated. Devanāgarī character.

E. On 34 leaves, undated, kindly presented to me by Dr. Bühler. Devanāgarī character. Both of these manuscripts, though very late, are nevertheless correct and denote the vowels partially in the old way, viz. *e, ai, o, au* by means of a perpendicular stroke before the consonant, and the initial *i* by the sign ॥. Both of them were copied from the manuscript A, and have therefore of course only been of service to me as enabling me to control my own transcript.

How much, in separating the single sentences, the want of a vernacular commentary to this Sūtra made itself felt, everyone will perceive, to whom the difficulties of the *Kalpa*-literature are even superficially

known. In most cases my only safe guide consisted in the corresponding passages in the other ritual works, particularly in the agreement of the Kâtya Sûtras, which is striking, especially for the first half of the Vaitâna Sûtra. The commentary of Kâtyâyana also takes notice of our Sûtra, which is quoted there partly by the name of Vaitâna Sûtra, partly as Âtharvaṇam (comm. to Kâty. Śr. 2. 2. 19; 3. 2. 6; 3. 4. 24; 3. 7. 19; 4. 11. 1; Paddhati page 483. 2). Directions as to the recitation and chanting however are only touched upon here and there by Kâtyâyana, since he is a Yajus-teacher; and for these I had recourse to the Āśvalâyana and Lâtyâyana Sûtras, which copiously treat this part of the ritual. — In the second place I could also make use of the Gopatha Brâhmaṇa, for the relation of which to the Vaitâna Sûtra I may refer to what Prof. Haug remarks about the connexion between the Aitareya Brâhmaṇa and the Āśvalâyana Śrauta Sûtras: 'In many passages the Aitareya Brâhmaṇa and the Āśvalâyana Sûtras even literally agree' (Ait. Br. Introd. page 8; see also Weber, Indische Literaturgeschichte, 2nd edition, page 57)¹). Many times, nevertheless, I lacked all exterior helps, and was compelled to understand the text from itself. If, therefore, I should have failed here and there in rightly separating the paragraphs, I may claim, I hope, the indulgence of Sanskrit scholars.

In a Śrauta Sûtra of the Atharvaveda we should expect to meet with the practical adoption of all kinds of magical hymns and conjurations, but this character the work does not bear at all. For besides two occasional sentences: *abhichâreshv âbhichârikân* 2. 12, *śaunakayajño 'bhichârakâmasya* 43. 24, and the demand that the Brahman-priest must be a connoisseur of the Brahmadeva (1. 1, which is repeated in the passage directing the election of the Soma-priests 11. 2)²), the connexion with the Atharvaveda is be-

---

¹) In those passages which occur in the Gopatha Brâhmaṇa and in the Vaitâna Sûtra, there are also mistakes to be found common to both:

samrksham Gop. Br. 2. 1. 7. Vait. 3. 20.

srucham trir udañcham Gop. Br. 1. 3. 12. Vait. 7. 13.

utsam Gop. Br. 2. 1. 16. Vait. 11. 1. (in the MSS, BC).

²) Prof. Max Müller nevertheless is quite right in saying in his note to the 19th Sûtra of the Āpastamba Yajña Paribhâṣhâ Sûtrâṇi (Journ. of the Germ. Or. S. 9. XLVII): '*Es wäre falsch, dem Brahmanpriester den sogenannten vierten Veda, das Âtharvaṇam, zuzuschreiben, da das Opfer als solches mit den drei Veden abgeschlossen ist*'. In the Vaitâna Sûtra a secondary conception is represented, but what could be more natural for the author of an Atharva Śrauta Sûtra, than to put this very demand?

trayed only by the verses taken from it to be employed during the several ceremonial acts. Unfortunately it was impossible for me to examine particularly into the relation of the Vaitāna Sūtra to the Paippalāda Śākhā of the Atharvan, a relation which is nevertheless confirmed by the hymns taken from this Śākhā, Vait. 10. 17; 14. 1; 24. 1 (cf. Roth, *Der Atharvaveda in Kaschmir*, page 23). On the other hand, the numerous prescriptions of Yajus-verses and formulas, as well as the above-mentioned affinity to Kātyāyana, make it plain how much the author of the Vaitāna Sūtra stood under the influence of the Yajurveda.

Although the Sūtra contains many interesting matters not found in other ritual works, it cannot claim a great antiquity. The whole Atharvaliterature bears the stamp of a later period than that of the corresponding works of other Vedas, and the Vaitāna Sūtra especially presupposes the existence of the Atharva Grhya, the so-called Kausika Sūtra, which I found referred to in the Vaitāna Sūtra (1. 19 — Kauś. 3; 11. 14 — Kauś. 24; 24. 3 — Kauś. 7; 24. 7 — Kauś. 6), though not quoted by name. — As regards the name 'Vaitāna', it has no particular reference to the contents of the work, — the appellation *vaitānika* may be claimed by every Śrauta Sūtra — but it has been given to it, for want of a tradition, simply from the word with which it begins.

A few words remain to be said about the verses cited in the Vaitāna Sūtra and registered in the 'Index of Quotations'. Max Müller gives a note to the 46th Sūtra of the Yajña-Par. S. page LII: *Die Hymnen werden durch die Anfangsworte bezeichnet. Dies ist in den Áśvalāyana Sūtras weit genauer bestimmt als in Apastamba und Kātyāyana, I, 3, 8. Dort heisst es: „Wenn ein Pāda angeführt wird, so ist damit ein ganzer Vers gemeint.“ „Wird der Pāda nicht vollständig angeführt, so ist der ganze Hymnus gemeint.“ „Wird etwas mehr als ein Pāda angeführt, so sind drei Verse damit gemeint.“¹⁾ Diese Regeln sind genau zu beobachten, wenn man die Sūtras richtig verstehen will.* Expressed in this form, the remark does not seem to be quite exact; for if the same rule held good in the Yajus-Sūtras as in the Sūtras based upon the Rīgveda, we should expect to find it also among the Paribhāshās of the former. At any rate, that the validity of this rule does not extend to the Vaitāna Sūtra, is proved very easily. Here, when only part of a verse is quoted — verses borrowed from another Samhitā are mostly cited entire —, no quotation exceeds one pāda. If three verses are intended, as in the case of the Stotriyas and Anurūpas, the first pāda, almost without exception, is given complete. But the

¹⁾ Áśv. Śr. 1. 1. 17—19.

same mode of quoting is also followed in order to indicate a single verse: cf. the verses AV. 3. 11. 8; 19. 8; 6. 125. 3; 20. 28. 4, which are final verses; not to mention other cases equally clear. The same holds good in the Vaitâna-Sûtra, whenever mantras are quoted by less than a pâda: now the whole hymn is to be used, now one verse only. This is clear for the reason just mentioned, since final verses are thus quoted in numerous cases (AV: 1. 10. 4; 30. 4; 3. 4. 7; 13. 7; 4. 27. 7; 6. 53. 3; 55. 3; 61. 3; 63. 4; 80. 3; 106. 3; 115. 3; 124. 3 etc.); while, on the other hand, an initial verse, if quoted by less than a pâda, often evidently refers to the whole hymn. — From what I have stated regarding this inconsistent manner of quoting, it will be seen that, unless the number of verses is exactly specified, there must often be some difficulty in determining the correct extent of a mantra. The internal reasons and the context are by no means always sufficient to make this clear. In the 'Index of Quotations' I therefore give only the verse the beginning of which is quoted, without indicating the extent of the mantra, which in many cases could only be done conjecturally. It may be asked whether this index will be of any use whatever. Many verses, to be sure, are applied in the sacrificial rites merely on account of their sound; nevertheless there seem to be many others, which, I will not exactly say, 'are explained by their place in the ritual', but to the understanding of which something is contributed by the sense which the Sûtrakâras seem to attach to them. Some of the Atharva-verses, evidently of a later date, quoted in this manual of the sacrificial art, presuppose the ceremonies described in it, although it is, as I have mentioned before, a secondary and comparatively late Śrauta Sûtra. In this way the twentieth khânda of the Atharva Samhitâ has been compiled entirely for use at the Śastras and Stotras of the Soma sacrifices, as a mere glance at the successive quotations will show (Cf. Roth, Der Atharvaveda in Kaschmir, page 23). The 'Index of Words', comprehending as it does every expression in this Sûtra, no doubt includes a good many words which can scarcely be of much use to anybody; but it is difficult to draw the proper line in a work of this kind, where the most abbreviated mode of expression is employed, and an *iti*, *ca* or *vâ* is of absolute importance for the correct understanding of a passage. After all, some one will perhaps thank me for the little trouble I have taken in making the index complete.

A German translation of this Sûtra, accompanied with references to the corresponding passages in the other Śrauta Sûtras, will shortly be published by Mr. Trübner of Strassburg.

ओं ॥

अथ वितानस्य ब्रह्मा कर्मणि ब्रह्मवेदविदक्षिणतो विधि-
वदुपविशति वाग्यतः । १ । होमानादिष्टाननुमन्त्रयते । २ । म-
न्त्रानादेशे लिङ्गवतेति भागलिः । प्रजापते न त्वदेतान्यन्य इति
युवा कौशिकः । यथादेवतमिति माठरः । ओं भूर्भुवः स्वर्जन-
तोऽमित्याचार्याः । ३ । प्रधानहोममन्त्रान्युरस्ताद्धोमसंस्थित-
होमेष्वावपन्येके । ४ । वाचयति यजमानं भृग्वङ्गिरोविदा
संस्कृतम् । ५ । अग्निराहवनीयः । ६ । संचरवाग्यमौ ब्रह्मवद्य-
जमानस्य । ७ । देवता हविर्दक्षिणा यजुर्वेदात् । ८ । आग्नी-
ध्रस्योत्तरत उपाचारः स्पृचसंमार्गपाणेस्तिष्ठतो दक्षिणामु-
खस्य । ९ । यथास्वरमस्तु श्रीऽषडिति प्रत्याश्रावणम् । १० ।
यजमानो ऽमावास्यायां पूर्वेष्वरूपवत्स्यद्भक्तमश्रात्यपराह्णे
। ११ । आहवनीयगार्हपत्यदक्षिणाग्निषु ममाग्ने वर्च इति स-
मिधो ऽन्वादधाति विभागम् । १२ । व्रतमुपैति व्रतेन त्वं व्र-
तपत इति । अनशनमित्यादि । १३ । ममाग्ने वर्च इति चत-
सृभिर्देवताः परिगृह्णाति । सिनीवालि पृथुष्टुक इति मन्त्रो-
क्ताम् । १४ । अन्वद्य न इति पौर्णमास्याम् । १५ । प्रातर्हु-

त्वामिहोत्रं कुहूं देवीं यत्ते देवा इत्यमावास्यायाम् । राकामहं
 पूर्णा पश्चादिति पौर्णमास्याम् । १६ । अथ ब्रह्माणं वृणीते
 भूपते भुवनपते भुवां पते महतो भूतस्य पते ब्रह्माणं त्वा वृ-
 णीमह इति । १७ । वृतो जपत्यहं भूपतिरहं भुवनपतिरहं भु-
 वां पतिरहं महतो भूतस्य पतिस्तदहं मनसे प्रब्रवीमि मनो
 वाचे वग्गायत्र्यै गायत्र्युष्णिह उष्णिगनुष्टुभे ऽनुष्टुबृहत्यै बृहती
 पङ्क्त्यै पङ्क्तिस्त्रिष्टुभे त्रिष्टुब्जगत्यै जगती प्रजापतये प्रजापति-
 विश्वेभ्यो देवेभ्य ओं भूर्भुवः स्वर्जनदोऽमिति । अप्रतिरथं
 च । १८ । जीवाभिराचम्येत्यादि प्रपदनान्तम् । १९ । उत्तरतो
 ऽपेर्दक्षिणतो ऽपरामिभ्यां प्रपद्यासादं वीक्ष्याहे दौधषव्य इत्या-
 द्या द्यावापृथिव्योः समीक्षणात् । २० । ॥ १ ॥

यच्च विजानाति ब्रह्मन्नपः प्रणेत्यामीति तच्च प्रणय यज्ञम् ।
 देवता वर्धय त्वम् । नाकस्य पृष्ठे स्वर्गे लोके यजमानो अस्तु ।
 सप्तचक्षुषीणां सुकृतां यच्च लोकस्तत्रेमं यज्ञं यजमानं च धेह्यो
 भूर्भुवः स्वर्जनदोऽं प्रणयेति यथास्वरमनुजानाति । एवं स-
 र्वचानुज्ञापदमाद्यन्तयोः । १ । प्रणीतासु प्रणीयमानासु वा-
 चं यच्छत्या हविष्कृत उच्चादनात् । २ । यदि वदेद्वैष्णवीं ज-
 पेत् । ३ । आसीधो ऽन्वाहार्याधिश्रयणाद्वेदिं परिसमुक्षोत्कर-
 देशे निदधाति । स्तब्धयजुषो द्वितीयपुरीषे प्रहते ऽवस्तभाति
 चारो दिवं मा पप्र इति । ४ । बृहस्पते परिगृहाणेति वेदिं
 परिगृह्यमाणामनुमन्त्रयते । ५ । आशासाना सौमनसमिति
 पत्नीं संनयमानाम् । ६ । घृतं त अग्न इत्याज्ये निरुथमाने

ऽमिं परिस्तृणीहीति वेदिं परिस्तृणन्तम् । ७। यस्यां वृक्षा इति
परिधीन्निधीयमानान् । ८। ऋषीनां प्रस्तरो ऽसीति प्रस्तरम्
। ९। आसादितेषु हविःषूक्तानुरस्ताद्धोमाञ्जुहोति । अभिचारे-
ष्वाभिचारिकान् । संस्थितहोमांश्च । १०। अग्नेर्मन्व इति सा-
मिधेनीरनुमन्त्रयते । ११। प्रजापते न त्वदेतान्यन्य इति प्राजापत्य-
माधारम् । १२। अग्नीत्यरिधींश्चाग्निं च चिस्त्रिः संमृडूति प्रेषित
आग्नीध्रः स्पचमग्निं च संमार्गमन्तरा कृत्वा परिधीन्मध्यमदक्षि-
णोत्तरान्विस्त्रिः संमार्ज्याग्ने वाजजिह्वाजं त्वा सरिथन्तं वाजजि-
तं संमार्ज्मीति संमार्गेणार्वाञ्चमग्निमुपवाजयति वाजं त्वाग्ने
जेथन्तं सनिथन्तं संमार्ज्मि वाजं जयेति । १३। इन्द्रेममित्यै-
न्द्रमाधारम् । १४। प्रवरे प्रत्रियमाणे वाचयेद्देवाः पितर इति
तिस्रः । १५। यीष्मो हेमन्त इति प्रयाजान् । १६। अहं ज-
जानेत्याज्यभागौ । १७। ॥ २ ॥

येनेन्द्रायेत्याग्नेयम् । १। मा वनिं मा वाचमित्यैन्द्रायम्
। २। सांनाय्यस्यैन्द्रं माहेन्द्रं वेन्द्रेमं त्वमिन्द्रस्त्वं महेन्द्र इति । ३।
पौर्णमास्यामाग्नेयाग्नीषोमीयावन्तरोपांशुयाजमग्नीषोमीयम-
स्यै क्षत्रमिति । नामावास्यायामविधानात् । ४। आ देवानामिति
सौविष्टकृतम् । ५। इष्टे स्विष्टकृति वाचं यच्छत्यानुयाजानां
प्रसवात् । ६। प्राशिवं यवमात्रमधस्तादुपरिष्ठाद्वाभिधारित-
मग्नेणाध्वर्युः परिहरति । ७। तत्सूर्यस्य त्वा चक्षुषा प्रतीक्ष इति
प्रतीक्षते । ८। देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे ऽश्विनोर्बाहुभ्यां पू-
ष्णो हस्ताभ्यां प्रसूतः प्रशिषा प्रतिगृह्णामीति प्रतिगृह्णाति

। ९। तद्ब्रुह्य तृणानि प्राग्दण्डं स्थण्डिले निदधाति पृथिव्या-
 स्त्वा नाभौ सादयामीति । १०। अग्नेष्ट्वास्येनात्मास्यात्मन्नात्मानं
 मे मा हिंसीः स्वाहेत्यनामिकाङ्गुष्ठाभ्यां दनौरनुपस्पृशन्प्राश्नाति
 । ११। प्राशितमनुमन्त्रयते यो ऽग्निर्नृमणा नाम ब्राह्मणेषु प्र-
 विष्टस्तस्मिन् एतत्सुहुतमस्तु प्राशितं तन्मा मा हिंसीत्यरमे
 व्योमन्निति । १२। पात्राण्यङ्गिर्मार्जयित्वा प्राणान्संस्पृशते
 । १३। वाङ्म आसन्नसोः प्राणश्चक्षुरक्ष्णोः श्रोत्रं कर्णयोर्बा-
 ह्योर्बलमूर्वोरोजो जङ्घयोर्जवः पादयोः प्रतिष्ठा । अरिष्टानि
 मे सर्वाङ्गानि सन्तु तनूस्तन्वा मे सहेति नाभिम । १४। इडै-
 वास्मानितीडामुपहूयमानामनुमन्त्रयते । १५। आग्नीध्रः षड-
 वत्तं प्राश्नाति पृथिव्यास्त्वा दात्रा प्राश्नाम्यन्तरिक्षस्य त्वा दि-
 वस्त्वेति । १६। उप त्वा देव इतीडाभागं प्रतिगृह्येन्द्र गीर्भि-
 रिति प्राश्नन्ति । १७। अपो दिव्या इति तिसृभिः पवित्रवति
 मार्जयन्ते । १८। यजमानो ऽन्वाहार्यमन्तर्वेद्याम् । १९। प्र-
 जापतेर्भागो ऽस्यूर्जस्वान्ययस्वानक्षितो ऽस्यक्षित्यै त्वा मा मे
 क्षेष्टा अमुचामुष्पिंल्लोक इह च प्राणापानौ मे पाहि समान-
 व्यानौ मे पाह्युदानरूपे मे पाह्यूर्गस्यूर्जं मे धेहि कुर्वतो मे मा
 क्षेष्टा ददतो मे मोपदसः प्रजापतिमहं त्वया समक्षमृध्यास-
 मित्यभिमन्त्र्यर्त्विग्भ्यो ददाति दक्षिणाम् । २०। प्रतिगृह्य क
 इदमित्युक्तम् । २१। संप्रेषित आग्नीध्रः । २२। ॥ ३ ॥

एधो ऽसीति समिद्धत्या समिधमाधाय सकृत्सकृत्परिधीन्सं-
 मार्थ्यये वाजजिह्वाजं त्वा ससृवांसं वाजजितं संमाज्मीति । १।

अग्निं च प्राञ्चं वाजं त्वामे जिगीवांसं ससन्वांसं संमार्ज्मि वा-
जमजैरिति । २ । मनो ज्योतिर्जुषतामाज्यमरिष्टं यज्ञं समिमं त-
नोतु बृहस्पतिः प्रतिगृह्णातु नो । विश्वे देवास इह मादयन्ता-
मित्यनुयाजान् । ३ । ये देवा दिवि धेत्यनुवषट्कारम् । ४ । नु-
दस्व कामेति सुचौ विप्रणुद्यमाने अनुमन्त्रयते । ५ । सं ब-
र्हिर्क्तमिति प्रस्तरं प्रह्रियमाणम् । ६ । संस्त्रावभागा इति सं-
स्त्रावम् । ७ । न घ्नस्तताप सं वर्चसा देवानां पत्नीः सुगार्ह-
पत्य इति पत्नीसंयाजान् । ८ । दक्षिणामिहोमान् । तृतीय
उलूखले मुसल इति । ९ । आग्नीध्रः संमार्गमयौ प्रहरति यो
अपाविति । १० । वि ते मुञ्चाम्यहं वि ध्यामि प्र त्वा मु-
ञ्चामीति पत्नीं योक्त्रेण विमुच्यमानामनुमन्त्रयते । ११ । वे-
दः स्वस्तिरिति वेदं विचृतति । १२ । यानावह इति षड्भिः
संस्थितहोमाञ्जुहोति [मनसस्पत इत्यासामुत्तमा] । १३ । प्र-
णीता विमुच्यमानाः सस्रुषीरित्यनुमन्त्रयते । १४ । येषां प्रया-
जा इति यजमानमाशास्ते । १५ । यदन्नमिति भागं प्राश्य दे-
व सवितरेतत्ते प्राह तत्र च सुव प्र च यज बृहस्पतिर्ब्रह्मा स
यज्ञं पाहि स यज्ञपतिं पाहि स मां पाहि स मां कर्मण्यं पाही-
त्याह यजमानः । १६ । उदपात्रे ऽञ्जलावासिक्ते सं वर्चसेति मुखं
विमार्ष्टि । १७ । अन्तरेणापरामी दक्षिणेनाग्निं विष्णुक्रमदीक्ष-
णान्तम् । १८ । अग्ने गृहपत इति गार्हपत्यमुपतिष्ठते । १९ ।
यस्योरुष्वित्याहवनीयमभिघ्न्य प्राणापानावोजो ऽसीत्युक्तम्
। २० । अयं नो अग्निरिति द्वाभ्यामुपस्थाय स यज्ञपतिराशि-
षेति भागं प्राश्नाति । २१ । व्रतानि व्रतपतय इति व्रतविस-

जनीमादधाति । २२ । एतस्माद्याजमानादते ऽपि सिद्धिः ।
तदपि श्लोको वदतः

प्रवर्ग्यो याजमानानां पत्नीमन्त्राश्च तत्त्वयम् ।

अङ्गं च यज्ञे भवत्यृते चैभ्यो ऽपि सिध्यति ॥

प्रवर्ग्याच्छौर्यमाप्नोति याजमानेन चाशिषः ।

पत्नीमन्त्रैः प्रजामायुस्तस्मात्तेनैव सिध्यतीति ॥ २३ ।

दर्शपूर्णमासौ त्रिंशतं वर्षाणि । पञ्चदश दाक्षायणयज्ञः । २४ ।

पौर्णमास्यां पौर्णमासमपरेद्युश्च । एवममावास्यायाम् । २५ ।

संवत्सरं वा । २६ । साकंप्रस्थाय्यादीनि चैताभ्यामिष्टयो व्या-

ख्याताः । २७ । ॥ ४ ॥

॥ इत्यथर्ववेदे वैतानसूत्रे प्रथमो ऽध्यायः समाप्तः ॥

अथाग्न्याधेयम् । १ । वसन्ते ब्राह्मणस्य । ग्रीष्मे राजन्यस्य ।
वर्षासु वैश्यस्य । शीर्षे पर्वणीत्युक्तम् । २ । यदैव कदाचि-
दादध्याच्छ्रद्धा न्वेवैनं नातीयात् । ३ । उक्तो ब्रह्मौदनः । ४ ।
ऋत्विज उपसादयति । ५ । अभिमन्त्रितं वादध्यात् । ६ ।

यो अश्वत्थः शमीगर्भ आरूरोह त्वे सचा ।

तं ते हरामि ब्रह्मणा यज्ञियैः केतुभिः सह ॥

जातवेदो भुवनस्य यद्रेत इह सिञ्च तपसो यज्जनिष्यते ।

अमिमश्वत्थादधि हव्यवाहं शमीगर्भाज्जनयन्यो मयोभूरिति
मन्त्रोक्ते अरणी गृह्णन्तमाधास्यमानं वाचयति । ७ । वाग्य-
ता जायतो रात्रिमासते ऽपररात्रं वा । ८ । बृहस्पते सवित-
रिति स्वपतो बोधयेत् । ९ । उषसि शान्त्युदकं करोति चित्या-
दिभिराथर्वणीभिः कपुर्विपर्वारोदाकावृक्षावतीनाडानिर्देह-
नीभिराङ्गिरसीभिश्च । चातनैर्मातृनामभिर्वास्तोष्यत्यैरनुयो-
जितैः । १० । तेनामिपदमश्वं स्नापयन्नभ्युक्षञ्छमयत्यनुदित
उदिते वाधास्यमानः । ११ । आकृतिलोष्टेत्याद्युपस्थानान्तम्
। १२ । यत्त्वा क्रुद्धा इत्युपोद्धरन्याचार्या आहवनीयदक्षिणा-
ग्न्योर्लक्षणान्तम् । १३ ।

पुरीष्यो ऽसि विश्वभरा अथर्वा त्वा प्रथमो निरमन्य-
दग्ने ।

त्वामग्ने पुष्करादध्यथर्वा निरमन्यत । मूर्ध्नो विश्वस्य वा-
घतः ॥

तमु त्वा दध्यङ्घ्रिः पुत्र ईधे अथर्वणः । वृत्रहणं पुरंदरम् ॥
तमु त्वा पाथ्यो वृषा समीधे दस्युहन्तमम् । धनंजयं रणे-
रण इति

मथ्यमानमनुमन्त्रयते । १४ । जातं सुजातं जातवेदसमिति
। १५ । जातरूपेणान्तर्धाय । नासिक्येनोष्मणास्येन वा । म-
य्यय इत्येतयापानति । १६ । अश्वपादं लक्षणे निधायमानं
समध्वरायेत्यनुमन्त्रयते । १७ । रथेनाग्नौ प्रणीयमाने ऽश्वे ऽन्वा-
रब्धं वाचयति । १८ । ॥ १ ॥ ५ ॥

यदक्रन्दः प्रथमं जायमान उद्यन्तसमुद्रादुत वा पुरीषात् ।
श्येनस्य पक्षा हरिणस्य बाहू उपस्तुत्यं महि जातं ते अ-
र्वन् ॥

यदक्रन्दः सलिले जातो अर्वन्तसहस्वान्वाजिन्बलवान्ब-
लेन ।

तं त्वादधुर्ब्रह्मणे भागमग्ने अथर्वाणः सामवेदो यजूंषि ॥
ऋग्भिः पूतं प्रजापतिरथर्वणे ऽश्वं प्रथमं निनाय ।
तस्य पदे प्रथमं ज्योतिराददे स मा वहति सुकृतां यच
लोकः ॥

अभितिष्ठ पृतन्यतो मह्यं प्रजामायुश्च वाजिन्येहि ।

त्वया वधेयं द्विषतः सपत्नान्स्वर्गं मे लोकं यजमानाय धेहि॥

अभितिष्ठ पृतन्यतः सहस्व पृतनायतः ।

यथाहमभिभूः सर्वाणि तानि धूर्वतो जनानिति ॥ १ ।

आहवनीयदक्षिणाभी गार्हपत्यात्सह प्रणीयमाणौ व्याकरो-
मीत्यनुमन्त्रयते । २ । आहितमाहवनीयमायं गौरित्युपति-
ष्ठते । ३ । दक्षिणामिनिर्मथ्य आहार्यो वा । ४ । सभ्यावसथ्य-
योराहवनीयाद्विहारः । सभ्याद्वावसथ्यस्य । सभ्यः सभायै । आ-
वसथ्य आवसथाय । ५ । अमिपदमश्वं रथं चातुष्प्राश्यां हि-
रण्यं च ब्रह्मणे ददाति । ६ ।

अग्निं त्वाहुर्वैश्वानरं स दहन्मदहन्वगाः ।

स नो देवचाधि ब्रूहि मा रिषामा वयं तवेत्यश्वं शमयित्वा
यदक्रन्द इत्युपाकुरुते । ७ । इन्द्रस्यौजो मरुतामनीकमिति र-
थमभिहुत्वा वनस्पते वीडुङ्ग इत्यातिष्ठति । ८ । उपविश्य पू-
र्णहोममुप त्वा नमसेति । ९ । इदमुप्रायेत्यन्वक्तानक्षाम्बिदेव-
नायाध्वर्यवे प्रयच्छति । १० । आग्न्याधेयिकीष्विष्टिष्वग्नेः प-
वमानस्य पावकस्य शुचेरदितेरिति पवमानः पुनातु त्वेषस्ते
ऽग्नी रक्षांस्यदितिद्यौरिति । ११ । यजमानो द्वादशरात्रमुपव-
त्स्यङ्गत्तमित्युक्तम् । १२ । ब्रह्मचारी व्रत्यधो ऽग्नीनुपशेते । १३ ।

॥ २ ॥ ६ ॥

सायं प्रातरग्निहोचम् । १ । गवीडां दोहयित्वाग्निहोचमधि-
श्रयति । २ । अभिज्वात्य समुक्षान्तमग्निः प्रत्यानीयोदगुह्यास-
यति । ३ । अमिपरिस्तरणं पर्युक्षणमृतं वेति । ४ । गार्हपत्या-

दाहवनीयमुदकधारां निनयत्यमृतमस्यमृतममृतेन संधेहीति । ५ । सुक्स्त्रुवं प्रक्षालितं प्रतपति निष्टप्रमिति । ६ । सुवेण सुचि महानुन्नयति । ७ । समिदुत्तरां सुचं मुखसंमितामुद्गृह्याहवनीयमभिप्रक्रामतीदमहं यजमानं स्वर्गं लोकमुन्नयामीति । ८ । बर्हिषि निधाय समिधमादधात्यग्निज्योतिषं त्वा वायुमतीं प्राणवतीं स्वर्ग्यां स्वर्गायोपदधामि भास्वतीमिति । ९ । सूर्यज्योतिषमिति प्रातः प्रदीप्तामभिजुहोति । १० । सजूर्देवेन सविचा सजू रात्रेन्द्रवत्या । जुषाणो अग्निर्वेतु स्वाहेति । सजूरुषसेति जुषाणः सूर्य इति प्रातः । ११ । अयं मा लोको ऽनुसंतनुतामिति गार्हपत्यमवेक्ष्य प्रजापते न त्वदेतान्यन्य इति मनसैव पूर्णतणामुत्तरां जुहोति । १२ । सुवं चिरुदञ्चमुन्नयति रुद्राग्नीणामीति । १३ । बर्हिषि निधायोन्मृज्योत्तरतः पाणी निमाष्ट्योषधिवनस्पतीग्नीणामीति । १४ । द्वितीयमुन्मृज्य पित्र्युपवीतं कृत्वा दक्षिणतः पितृभ्यः स्वधां करोमीत्यपरान्योः काम्यम् । १५ । अग्निहोचं नित्यमित्याचार्याः । १६ । गार्हपत्ये समिधमाधाय स्थात्याः सुवेण जुहोतीह पुष्टिं पुष्टिपतिर्देधात्विह प्रजां रमयतु प्रजापतिः । अग्नये गृहपतये रयिमते पुष्टिपतये स्वाहेति । १७ । उक्तोत्तरा । १८ । दक्षिणाग्नावग्नये ऽन्नादायान्नपतये स्वाहेति पूर्वा । १९ । सत्यं त्वर्तेनेति पर्युक्ष्य सुवं सुचं बर्हिश्चोत्तरेणामिं निदधाति । २० । सुक्शेषं प्राप्नाति । २१ । प्राणाग्नीणामीत्युपस्पृश्य । गर्भानिति द्वितीयम् । विश्वान्देवानित्यन्ततः सर्वम् । अप्रक्षालितयोदकं सुचा निनयति सर्पेतरजनानिति । बर्हिषि प्रक्षाल्य सर्पपुण्य-

जनानिति द्वितीयम् । गन्धर्वाप्सरस इत्यपरेण तृतीयम् । २२ ।
सप्तर्षीनिति सुवं सुचं च प्रतितपति । २३ । दक्षिणान्नयामी-
ति सुग्दण्डमवमार्ष्टि । प्रातरुन्मार्ष्टि । २४ । ब्राह्मणोक्तमग्न्यु-
पस्थानम् । २५ । अथ गवीडादिभेषे तस्यै तस्यै देवतायै जुहु-
यात् । २६ । ॥ ३ ॥ ७ ॥

चयोदश्यामासावैष्णवमेकादशकपालं निर्वपेद्दर्शपूर्णमा-
सावारिप्समानो ऽमाविष्णू इति । १ । पूर्वं पौर्णमासमारभ-
माणः सरस्वत्यै च चरुं सरस्वते द्वादशकपालं सरस्वति व्रतेषु
यस्य व्रतमिति । २ । आधानाद्भृष्टिश्चेदर्वाक्संवत्सराद्रोहिण्या-
मुत्सृज्यामिहोचं पुनर्वस्वोः पुनरादधीतो भूर्भुवः स्वर्जनदोमि-
ति । ३ । ओषधीषु पक्वास्वाग्रयणेष्टिः । ४ । इदावत्सरायेति
पुरस्ताद्धोमसंस्थितहोमेष्वावपेत । ५ । अग्न इन्द्र इत्यामेन्द्रम् ।
ऐन्द्रामं चेदिन्द्रामी अस्मानिति । ६ । यद्विद्वांसो द्यावापृथिवी
उपश्रुत्या सोमो वीरुधामिति वैश्वदेवद्यावापृथिवीयसौम्यान्
। ७ । फाल्गुन्यां पौर्णमास्यां चातुर्मास्यानि प्रयुञ्जीत । ८ ।
पूर्वेद्युवैश्वानरपार्जन्येष्टिर्वाग्मे वैश्वानराभि क्रन्द स्तनयेति । ९ ।
वैश्वदेवे निर्मथ्यं प्रहृतं भवतं नः समनसावित्यनुमन्त्रयते । १० ।
अमावमिरिति होमम् । ११ । एवं निर्मन्थनम् । १२ । आ-
मेयं सौम्यं सावित्रं सारस्वतं पौष्णं मारुतं वैश्वदेवं द्यावापृ-
थिवीयममिर्वनस्पतीनां सोमो विरुधां सविता प्रसवानां स-
रस्वति व्रतेषु प्रपथे पथां मरुतः पर्वतानां विश्वे देवा मम
द्यावापृथिवी दाचाणामिति । १३ । वाजिनस्यार्वाचीनं वसु-

विदमिति । १४ । तस्य प्राणभक्षान्भक्षयन्ति होत्रध्वर्युब्रह्मा-
मीध्राः । प्रत्यक्षं यजमानः । मिथः समुपहूय । १५ ।

यन्मे रेतः प्रसिध्यति यद्वा मे अपगच्छति ।

यद्वा जायते पुनस्तेन मा शिवमाविश ॥

तेन मा वाजिनं कृणु तेन सुप्रजसं कृणु ।

तस्य ते वाजिपीतस्योपहूतो भक्षयामीति प्रकृतिः । १६ ।
आषाढ्यां वरुणप्रधासेष्वग्न्योः प्रणीयमानयोस्मे प्रेहीति
जपन्नेति । १७ । दक्षिणमग्निमुपविशति । १८ । पुरस्ता-
दतिव्रज्योत्तरे ऽग्नौ हुत्वा दक्षिणे जुहोति । १९ । अतिचारं
पृष्टां पत्नीमिदमापः प्र वहतेति मार्जयन्ति । २० । पौष्णा-
न्तान्यञ्च । २१ । ऐन्द्रायं वारुणं मारुतं कायं वरुणो ऽपां य
आत्मदा इति । २२ । अवभृथसोमादन्तरेण वेदी विष्णुक्रमाः
। २३ । ॥ ४ ॥ ८ ॥

कार्त्तिक्यां साकमेधाः । १ । पूर्वैद्युरिष्ट्याममेरनीकवतो
ऽचिक्रददिति । मध्यंदिने सांतपनानां मरुतां सांतपना इद-
मिति । सायं गृहमेधिनां तिग्ममनीकमिति । २ । आज्यभा-
गादीडान्ता । ३ । श्वो भूते पूर्णेदर्वं पूर्णो दर्व इति । ४ । क्रीडिनां
मरुतां कृष्णं नियानमिति । ५ । माहेन्द्र्यां षडेन्द्रायान्तान् । ६ ।
माहेन्द्रं वैश्वकर्मेणं ये भक्षयन्त इति । ७ । पित्रायामाज्यभा-
गान्तं देवावृत्सोमाय पितृमते पितृभ्यः सोमवज्रो वा बर्हि-
षदः पितर उपहूता नः पितरो ऽमिष्वाक्ताः पितरो ऽमये क-
ष्यवाहनायेति । ८ । पुरस्ताद्धोमान्दक्षिणाग्नेरतिप्रणीते जुहो-

ति । ९ । दक्षिणेनाग्निमतिक्रम्य प्रत्यङ्मुपविशति । उत्तरेण य-
जमान आग्नीध्रश्च । १० । अस्तु स्वधेति प्रत्याश्चावयति । ११ ।
तदपि श्लोकौ वदतः

पित्र्यायां प्राङ्मुखो ब्रह्मा हुत्वा होमान्पुरोगमान् ।

गत्वा तु दक्षिणेनाग्नेः प्रत्यङ्मासीद कर्मणि ॥

आग्नीध्रो यजमानश्चोत्तरेण तु तावुभौ ।

अस्तु स्वधेति वक्तव्यं प्रत्याश्चावणमत्र त्विति ॥ १२ ।

इडामवजिघ्रति । १३ । परिषिक्ते दैवावृच्छंयवन्ता । १४ । वि-
मितान्निष्कामन्तो जपन्त्यया विष्टेति । १५ । प्राञ्चो ऽभ्यु-
त्क्रम्योदस्य केतव इत्यादित्यमुपतिष्ठन्ते । १६ । दक्षिणाञ्चो
दिवं पृथिवीमित्यग्नीन् । १७ । अथोदञ्चश्चतुष्पथे चैयस्वकं
यो अग्राविति यजमानार्यजनात् । १८ । सव्यहस्तपुरोडाश
दक्षिणानूरूनाघ्नानास्त्रिः प्रसव्यमग्निमनुपरियन्ति

अस्वकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम् ।

उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय मामृतादिति ॥ १९ ।

दक्षिणहस्तपुरोडाशः प्रदक्षिणम् । २० । मृतयोः प्रमुक्तयो-
र्यो नः स्व इति जपति । २१ । दक्षिणावृत आव्रजन्ति । २२ ।
अथादित्येष्टिः । २३ । फाल्गुन्यां शुनासीर्यम् । २४ । पुनःप्र-
योगे पूर्वेषुः । २५ । पौष्णान्तान्यञ्च । २६ । वायव्यं शुनासी-
र्यं सौर्यमेकया च शुनासीरिह सूर्यश्चक्षुषामिति । २७ । ॥५॥ ९॥

अथ पशौ वैष्णवं पूर्णहोममुरु विष्णो इति । १ । अराती-
योरिति यूपं वृश्च्यमानमनुमन्त्रयते । २ । यत्त्वा शिक्क इति प्र-

क्षाल्यमानम् । ३ । अञ्जते व्यञ्जत इत्यभ्यज्यमानम् । ४ ।
 स्वाक्तं म इत्याज्यमानम् [गन्धप्रवादाभिरनुलिप्यमानम्] । ५ ।
 यत्ने वास इति परिधाप्यमानम् । ६ । वनस्पते स्त्रीर्णमिति
 बर्हिषासाद्यमानम् । ७ । वनस्पतिः सह यस्यां सद इत्युच्छ्री-
 यमाणम् । ८ । धर्ता ध्रियस्वेति पादेनावटे निधीयमानम् । ९ ।
 विष्णोः कर्माणीति द्वाभ्यामुच्छ्रितम् । १० । समिद्धो अद्येति
 प्रयाजान् । ११ । नाराशंसिनां देवो देवेष्विति द्वितीयम्
 । १२ । ऊर्ध्वा अस्येतीष्टकाः । १३ । पशावानयैतमित्याद्याञ्ज-
 नान्तम् । १४ । इन्द्राय भागमिति यथादेवतम् । १५ । य ईश
 इति प्रमुच्यमानमनुमन्त्रयते । १६ । नीयमाने प्रमुच्यमानहो-
 माञ्जुह्यात्

प्रमुच्यमानो भुवनस्य गोप पशुर्नो अच प्रति भागमेतु
 अग्निर्यज्ञं चिवृतं सप्ततनुं देवो देवेभ्यो हव्यं वहतु प्र-
 जानन् ॥

यौ ते दंष्ट्रौ रोपयिष्णू जिह्वायेते दक्षिणा सं च प-
 श्यतः ।

अनाष्ट्रं नः पितरस्तत्कृणोत यूपे बद्धं मुमुचिम यदन्नम् ॥
 अहस्तस्त्वमभि जुष्टः परेहीन्द्रस्य गोष्ठमपि धाव वि-
 ह्वान् ।

धीरासस्त्वा कवयः संमृजन्विषमूर्जे यजमानाय दत्त्वे-
 ति ॥ १७ ।

शाम्यमाने प्रदक्षिणमावर्तन्ते । १८ । वपाया जातवेदो वप्र-
 येति शंभुमयोभुभ्यां चात्वाले मर्जयन्ति । १९ । ऐन्द्राय पुरो-

डाशमावदानिकं च । २० । संप्रेषित आग्नीध्रः शामिचादौप-
यजानङ्गारान्होतुः पुरस्तान्निवपति । २१ । हृदयशूल उपमि-
ते ऽप्सु ते राजन्निति जपन्ति । २२ । ऐन्द्रामेनेष्टु काम्यः
पशुः । २३ । ॥ ६ ॥ १० ॥

॥ इत्यथर्ववेदे वैतानसूचे द्वितीयो ऽध्यायः समाप्तः ॥

सोमेन यक्ष्यमाण ऐन्द्रायमुस्रमालभेत यस्य पिता पिता-
 महः सोमं न पिबेत् । १ । ऋत्विजो वृणीते । अथर्वाङ्गिरो-
 विदं ब्रह्मणम् । सामविदमुज्जातारम् । ऋग्विदं होतारम् ।
 यजुर्विदमध्वर्युम् । २ । ब्राह्मणाच्छंसी पोतामीध्र इति ब्रह्म-
 णो ऽनुचराः । सदस्यश्च । प्रस्तोता प्रतिहर्ता सुब्रह्मण्य इत्यु-
 ज्जातुः । मैत्रावरुणो ऽच्छावाको यावस्तुदिति होतुः । प्रति-
 प्रस्थाता नेष्टोन्नेतेत्यध्वर्योः । ३ । वसन्तादिषु यथावर्णं देवय-
 जनमित्युक्तम् । ४ । यस्य श्वभ्र ऊषो वृक्षः पर्वतो नदी पन्था
 वा पुरस्तात्स्यान् देवयजनमात्रं पुरस्तात्पर्येवशिष्येत् । ५ । सो-
 मरूपाण्यनुध्यायेत् । ६ । दीक्षणीयायामाग्रावैष्णवम् । ७ । प-
 त्नीसंयाजान्ता । ८ । दीक्षितो ऽभ्यञ्जनमित्यभ्यज्यमानो जपति
 । ९ । पुनन्तु मेति पाथ्यमानः । १० । सुत्रामाणमिति कृष्णा-
 जिनमुपवेशितः । ११ । दीक्षितावेदनात्कामं चरन्ति । १२ ।
 अस्तमिते वाग्विसर्जनादस्तंयते नम इति नमस्कृत्य नक्षत्रा-
 णां मां संकाशश्च प्रतीकाशश्चावतामिति नक्षत्राण्युपतिष्ठते
 । १३ । दक्षिणेनाग्निं कशिप्वेत्यादि वीक्षणान्तम् । १४ । पुनः
 प्राण इति मन्त्रोक्तान्यभिमन्त्रयते । १५ । आदित्यस्य मा सं-
 काश उद्यते नम इत्यादित्यमुपतिष्ठते । १६ । व्रतानि । १७ ।

अप्रत्युत्थायिको ऽनभिवादुकः । १८ । न नाम गृह्णाति वि-
चक्षणोत्तरं ब्राह्मणस्य चर्नसितोत्तरं प्राजापत्यस्य । १९ । न
दानहोमपाकाध्ययनानि । न वसूनि । २० । कृष्णाजिनं व-
सीत । २१ । कुरीरं धारयेत् । २२ । मुष्टी कुर्यात् । २३ । अङ्गु-
ष्ठप्रभृतयस्त्रिंश उच्छ्रयेत् । २४ । मृगशृङ्गं गृह्णीयात्तेन कषेत
। २५ । यस्य वाग्वायता स्यान्मुष्टी वा विसृष्टौ स एतानि ज-
पेत् । २६ । ॥ १ ॥ ११ ॥

अग्निहोत्रं च मा पौर्णमासश्च यज्ञः पुरस्तात्प्रत्यञ्चमुभौ
कामग्रौ भूत्वा क्षित्या सहाविशताम् । वसतिश्च मामावास्य-
श्च यज्ञः पश्चात्प्राञ्चम् । मनश्च मा पितृयज्ञश्च यज्ञो दक्षिणत
उदञ्चम् । वाक्च मेष्टिश्चोत्तरतो दक्षिणाञ्चम् । रेतश्च मान्नं
चेत ऊर्ध्वम् । चक्षुश्च मा पशुबन्धश्च यज्ञो ऽमुतो ऽर्वाञ्चमि-
ति । १ । दीक्षान्ते च वसुसंपत्तये । २ । नैनं बहिर्वेद्यभ्युदिया-
न्नाभ्यस्तमियात् । नाधिष्ये प्रतपेत् । ३ । सत्यं वदेत् । ४ । व-
तलोपे यदस्मृतीत्यग्निमुपतिष्ठते । ५ । सत्यं बृहदिति लोष्टमा-
दाय शुद्धा न आप इति मूत्रपुरीषे क्षारयति । पवित्रेण पृथि-
वीति लोष्टेनात्मानमुत्पुनाति । ६ । य ऋते चिदिति शीर्णे
दण्डाद्यभिमन्त्रयते । स्वप्नेषूक्तं दिवो नु मामिति च । ७ ।

यदचापि मधोरहं निरष्टविषमस्मृतम् ।

अग्निश्च तत्सविता च पुनर्मे जठरे धत्तामिति जाक्षील-
स्कन्दन आत्मानमनुमन्त्रयते । ८ ।

यदचापि रसस्य मे परा पपातास्मृतम् ।

तदिहोपह्वयामहे तन्मा आप्यायतां पुनरिति रेतसः । ९ ।
 परो ऽपेहीत्यशस्तशंसने । १० । अशमन्वतीत्यपां तरणे । ११ ।
 अपः समुद्रादित्यनाच्छादिताभिवर्धणे । १२ । अव ज्यामिवे-
 ति क्रोधे । १३ । ऋतुमतीं जायां सारूपवत्सं अपयित्वाभिघा-
 योद्वास्योद्धृत्याभिहिङ्कृत्य गर्भवेदनपुंसवनैः संपातवन्तं परामेव
 प्राशयेत् । १४ । ॥ २ ॥ १२ ॥

तिस्रो दीक्षा अपरिमिता वा । द्वादशाहीनस्य । १ । दी-
 क्षान्ते प्रायणीयायां पथ्यायाः स्वस्तेरमेः सोमस्य सवितुरदि-
 तेः पथ्या रेवतीर्वेदः स्वस्तिरिति । २ । शंखन्ता । ३ । ध्रौवस्य
 पूर्णाहुतिम् । ४ । यस्योरुष्विति निष्क्रम्य सोमक्रयणीं प्रपा-
 द्यमानां दिवं च रोहेत्यनुमन्त्रयते । ५ । पदाभिहोममिडाया-
 स्पदमिति । ६ । उपरवदेशे चर्मणि सोममभि त्यमिति हिर-
 ण्यपाणिर्विचिनोति । ७ । अयं सहस्रमिहत्यनुमन्त्रयते । ८ ।
 क्रीते कुरीरं निर्मुष्णाति । ९ । उदायुषेत्युत्तिष्ठति । १० । प्रोक्ष-
 माणे ऽप्रतिरथं जपति । ११ । ध्रुवं ध्रुवेणेति राजानं राजवहना-
 दासन्ध्यां नीयमानमनुमन्त्रयते । १२ । दक्षिणेनाग्निमास्थापितं
 आतिथ्यायां हविरभिमृशन्ति यज्ञेन यज्ञमिति । १३ । वैष्णवं
 विष्णोर्नु कमिति । १४ । इडान्ता । १५ । तानूनपत्रपात्रे प-
 च्चकृत्वो ऽवद्यत्याज्यमापतये त्वा गृह्णामि परिपतये त्वा त-
 नूनपत्रे त्वा शाकुराय त्वा शक्नन ओजिष्ठाय त्वेति । १६ । त-
 दभिमृशन्ति । १७ । अनाधृष्टमस्यनाधृष्टं देवानामोजो ऽभि-
 शस्तिपा अनभिशस्तिः । अनु मे दीक्षां दीक्षापतिर्मन्यतामनु

तपस्तपस्पतिः । अञ्जसा सत्यमुपगेषं स्विते मा धा इति दी-
क्षालिङ्गं दीक्षितो । १८ । अध्वर्युरामीध्रमाहामीन्मदन्यापा३
इति । १९ । आमोध्रो मदन्ति देवीरमृता ऋतावृत इति । २० ।
अध्वर्युस्ताभिरुदेहीति । २१ । आमीध्रस्ताः कुशैरुदानयति
। २२ । ता उपस्पृश्य सोममायाययन्ति

अंशुरंशुष्टे देव सोमायायतामिन्द्रायैकधनविदे ।

आ तुभ्यमिन्द्रः पायतामा त्वमिन्द्राय पायस्व ॥

आयाययास्मान्तसखीन्तन्या मेधया प्रजया धनेन ।

स्वस्ति ते देव सोम मुन्यामुहचमशीयेति ॥ २३ ।

पुनरुपस्पृश्योत्तानहस्ताः प्रस्तरे निहूवत एष्टा राय एष्टा वामा-
नि प्रेषे भगाय ऋतमृतवादिभ्यो नमो दिवे नमः पृथिव्या इति
। २४ । प्रवर्ग्याय पुरस्ताद्धोमान्हुत्वा गार्हपत्यं दक्षिणेनोपवि-
शति । २५ । न प्रथमयज्ञे प्रवर्ग्यं कुर्वीत । काममनूचानः
श्रोत्रियः । २६ । अन्तर्धायाध्वर्युराह ब्रह्मन्धर्मेण प्रचरिष्याम
इति । २७ । प्रचरत धर्ममित्यनुजानाति । २८ । उच्चैः सर्वमु-
पांशु वा । २९ । धर्मं ताप्यमानमुपासीत । ३० । ॥ ३ ॥ १३ ॥

धर्मं तपास्यमृतस्य धारया देवेभ्यो हव्यं परिदां सवित्रे ।

शुक्रं देवाः शृतमदन्तु हव्यमासञ्जुह्वानममृतस्य योनौ ॥ a

देवानामधिपा एति धर्मं ऋतेन भाजन्नमृतं विचष्टे ।

हिरण्यवर्णो नभसो देव सूर्यो धर्मो भाजन्दिवो अन्ता-

न्यर्येषि विद्युता ॥ b

वैश्वानरः समुद्रं पर्येति शुक्रो धर्मो भाजन्नेजसा रोच-

मानः ।

नुदञ्छचूम्नदहन्मे सपत्नानादित्यो द्यामध्यरुक्षद्विप-
श्चित् ॥ ८

विद्योतते द्योतत आ च द्योतत अस्वन्तरमृतो घर्म
उद्यन् ।

हन्ता वृचस्य हरितामनीकमनाधृष्टास्तन्वः सूर्यस्य ॥ ९
घर्मः पश्चादुत घर्मः पुरस्तादयोदंष्ट्राय द्विषतो ऽपि
दध्मः ।

वैश्वानरः शीतहरे वसानः सपत्नान्मे द्विषतो हन्तु स-
र्वान् ॥ १०

ऋतूनृतुभिः अपयति ब्रह्मणैकवीरो घर्मः शुचानः स-
मिधा समिद्धः ।

ब्रह्म त्वा तपति ब्रह्मणा तेजसा च घर्मः साहस्रः समिधा
समिद्धः । सपत्नाः प्रदिशो मे भवन्तु ॥ ११

सपत्नान्सर्वान्मे सूर्यो हन्तु वैश्वानरो हरिः ।

घर्मस्तप्तः प्रदहतु भ्रातृष्वान्द्विषतो वृषा ।

उद्यन्मे शुक आदित्यो विमृधो हन्तु सूर्यः ॥ १२

ब्रह्म जज्ञानमियं पित्र्येति शस्त्रवदर्थचेश आहावप्रतिगरवर्जम्
। १ । रुचिरसीति रुचिजमनुमन्त्रयते । २ । घर्मदुग्धोहायोत्ति-
ष्ठत उत्तिष्ठताव पश्यतेति । ३ । उप हूय इति घर्मदुग्धाम्
। ४ । घर्मसूक्तेन घर्म हूयमानं स्वाहाकृत इति द्वाभ्याम् । ५ ।
घर्मस्य वषट्कृते ऽनुवषट्कृते भक्षो वाजिनवत् । ६ । शृतं हवि-
र्मधु हविरश्वावते । घर्म मधुमतः पितृमतो वाजिमतो बृह-
स्पतिमतो विश्वदेव्यावत इति सन्ने होताध्वर्युर्गृहपतिर्ब्रह्मो-

क्राता । ७ । अनुचरा गृहपतिश्चोच्छिष्टसरे पविचैर्मार्जयन्ते
। ८ । सूयवसादिति चिरुक्तायां संस्थितहोमान् । ९ ॥ ४ ॥
१४ ॥

उपसद्यामेयसौम्यवैष्णवान् । १ । वषट्कारान्ताप्यायनान्नि-
हवते । २ । यचाहाध्वर्युरमीद्देवपत्नीर्याचक्ष्वेति तदपरेण गा-
हपत्यं प्राङ्मुखस्तिष्ठन्नवानन्नामीध्रो देवपत्नीर्याचष्टे । पृ-
थिव्यग्नेः पत्नी वाग्वातस्य पत्नी सेनेन्द्रस्य पत्नी धेना बृह-
स्पतेः पत्नी पथ्या पूषाः पत्नी गायत्री वसूनां पत्नी त्रिष्टुभ्रु-
द्राणां पत्नी जगत्यादित्यानां पत्न्यनुष्टुम्भिवस्य पत्नी विरा-
डुरुक्षस्य पत्नी पङ्क्तिर्विष्णोः पत्नी दीक्षा सोमस्य राज्ञः प-
त्नीति । ३ । सुब्रह्मण्याह्वाने सर्वत्र यस्यां सद इति तिस्रो ज-
पति । ४ । एवमपराह्णे घर्मोपसदौ । अपरेद्युः पूर्वाह्णे ऽपरा-
ह्णे चौपवसथ्ये समासे । ५ । एवं तिस्रो ऽग्निष्ठोमस्य । द्वाद-
शाहीनस्य । ६ । वि मिमीष्वेति वेदिं मिम नमनुमन्त्रयते
। ७ । यस्यां वेदिमिति वेदिं परिगृह्यमाणाम् । ८ । अग्नौ
प्रणीयमाने ऽग्ने प्रेहीति जपित्वा बहिर्वेद्युपविशति । ९ । द-
क्षिणहविर्धानस्य वर्त्माभिहोममिदं विष्णुरिति । उत्तरस्य बी-
णि पदेति । १० । हविर्धाने प्रवर्त्यमाने इतश्च मेति द्वाभ्या-
मनुमन्त्रयते । ११ । विष्णोर्नु कमित्युपस्तम्भनमुपस्तभ्यमानम्
। १२ । मन्वे वां द्यावापृथिवी इत्यौदुष्या अभिहोमम् । १३ ।
अग्नीषोमयोः प्रणयनायामन्त्रितस्तीर्थेन पत्नीशालमाघजति ।
चात्वालोत्करावन्तरेणामीध्रीयलक्षणमुत्तरेण सदस्येति तीर्थम्

। १४ । आचमनादि वीक्षणान्तम् । १५ । सोमं राजानमित्य-
 धर्चेनाग्नीषोमौ प्रणोयमानावनुव्रजति । १६ । आग्नीध्रीय-
 होमादाग्नीध्रीयमुत्तरेणाग्निमपरेणातिव्रज्यासाद उपविशति
 । १७ । अथाग्नीषोमीये पशवुक्ता धर्माः । एतेन पशवो व्या-
 ख्याताः । १८ । पत्नीसंयाजान्ताः । १९ । ॥ ५ ॥ १५ ॥

वसतीवरीः परिह्रियमाणाः पूर्णमध्वर्यो प्रभरेत्यनुमन्त्रयते
 । १ । आग्नीध्रिये स्थाप्यमाना उत्तरयामूर्या इति च । २ । दी-
 क्षितस्तत्र वसति । ३ । अपररात्र ऋत्विजः प्रबोधिताः शा-
 लाद्वार्ये ऽप उपस्पृशन्ति । ४ । हविरुपावहत इत्यादि वैश्वा-
 नरो ऽग्निष्टोम इत्यन्ताभिर्यज्ञतनूभिः पुरा प्रचरितोराग्नीध्रिये
 जुहोति । ५ । यजूंषि यज्ञ इति च विष्णुर्धायां चतुर्भिश्चतुर्भिः पुर-
 स्तात्प्रातरनुवाकस्य । ६ । एनं दक्षिणेनाहवनीयमपरेणाति-
 व्रज्यासाद उपविशति । ७ । उपविष्टे होतरि होतारं यदस्मृ-
 तीति हूत्वा पुरस्ताद्धोमाञ्जुहोति । ८ । पातं न इन्द्रापृषणेति
 चत्वारि सूक्तानि प्रातरनुवाकमनुजपति । ९ । अश्वयो यन्ती-
 ति त्रीण्यपोनपचीयम् । १० । इन्द्र जुषस्वेति राज्ञे ऽभिषूय-
 माणे ऽभिषवणहोमाञ्जुहोति । उपांशुग्रहहोमम् । सूर्यो द्यामि-
 त्युदिते ऽंतर्यामीयं च । ११ । हविर्धाने पूर्वैणातीत्य खरे चो-
 पविश्य दिवस्पृथिव्या इति मधुसूक्तेन राजानं संश्रयति । १२ ।
 इन्द्राय सोममृत्विज इति द्रोणकलशस्थमनुमन्त्रयते । १३ ।
 धृषत्पिबेति माध्यन्दिने । १४ । यत्र विजानाति ब्रह्मन्सोमो
 ऽस्कन्निति तमेतयालभ्याभिमन्त्रयते

अभूदेवः सविता वन्द्यो नू न इदानीमह उपवाच्यो
नृभिः ।

वि यो रत्ना भजति मानवेभ्यः श्रेष्ठं नो अत्र द्रविणं
यथा दधदिति ॥ १५ ।

ये अमयो अप्स्वन्नरिति सप्तभिरभिजुहोति । १६ । अध्वर्युः
प्रतिप्रस्थाता प्रस्तोतोज्ञाता प्रतिहर्ता ब्रह्मा सुन्वन्समन्वारब्धा
बहिष्पवमानाय विसृष्य वैपुषान्होमाञ्जुहति द्रप्सश्चस्कन्देति ।
यस्ते द्रप्सः स्कन्दति यस्ते अंशुर्बाहुच्युतो धिषणाया उ-
पस्थात् ।

अध्वर्योर्वा परि यः पवित्रात्तं ते जुहोमि मनसा वष-
कृतम् ॥

द्रप्सः पातीतो ऽत्यस्यवश्च यः परः सुचः ।

अयं देवो बृहस्पतिः सं तं सिञ्चतु राधसे ॥

यस्ते द्रप्सः पतितः पृथिव्यां धानासोमः परीवापः क-
रम्भः ।

अयं देवो बृहस्पतिः सं तं सिञ्चतु वर्चसे ॥

यन्मे स्कन्नमिति । १७ । ॥ ६ ॥ १६ ॥

चात्वालाद्दक्षिणत उपविशन्ति । १ । दोषो गायेति जप-
नुज्ञातारमीक्षते । २ । स्तोत्रोपाकरणात्प्रस्तोता ब्रह्माणमाम-
न्वयते ब्रह्मन्स्तोष्यामः प्रशास्तरिति । ३ । तत्र रश्मिरसि क्ष-
याय त्वा क्षयं जिन्व । सवितृप्रसूता बृहस्पतये स्तुत । देव स-
वितरेतत्ते प्राह तत्प्र च सुव प्र च यज । आयुष्मत्या चतुचो

माषगाया तमूपात्साम्नः । सत्या व आशिषः सन्तु सत्या आ-
 कृतयः । ऋतं च सत्यं च वदत । बृहस्पते ऽनुमत्यो भूर्जनदि-
 न्द्रवन्त इत्युक्त्वा स्तुतेति प्रथमया स्वरमाचया प्रसौति । मध्य-
 मया माध्यंदिने । उत्तमया तृतीयसवने । ४ । भुव इति मा-
 ध्यंदिने । स्वरिति तृतीयसवने । ५ । उक्थ्यादिष्वहीने चो
 भूर्भुवः स्वर्जनवृधन्करदुहन्महत्तच्छमोमिति च । ६ । विष्पधे-
 मानयोः सवृतसोमयोः स्तोमभागानामुषर्युपरि स्तुतेषे स्तुतो-
 र्जे स्तुत देवस्य सवितुः सवे । बृहस्पतिं वः प्रजापतिं वो व-
 सून्वो देवान् रुद्रान्वो देवानादित्यान्वो देवान्साध्यान्वो देवा-
 नाप्यान्वो देवान्विश्वान्वो देवान्सर्वान्वो देवान्विश्वतस्परि
 हवामहे । जनेभ्यो ऽस्माकमस्तु केवल इतः कृणोतु वीर्यमि-
 ति जपन्मरेषां ब्रह्माणमवेक्षेत । ७ । स्तुतस्य स्तुतमस्यूर्जस्व-
 त्ययस्वत् । ऊर्जे मह्यं स्तुतं दुहामा मा स्तुतस्य स्तुतं गमेत् ।
 इन्द्रियावन्तो हवामहे धुक्षीमहि प्रजामिषम् । सा मे सत्या-
 शीर्देविष्वस्तु । ब्रह्मवर्चसं मा गमयेदिति स्तोत्रमनुमन्त्रयते । ८ ।
 इन्द्रस्य कुक्षिरित्यासिक्ते मोमे पूतभृतम् । ९ । स्तुते बहिष्प-
 वमाने वाचयति श्येनो ऽसीति । वृषासीति माध्यंदिने । ऋ-
 भुरसीत्यार्भवे । १० । ब्राह्मणोक्तानित्यनुब्राह्मणिनः । ११ । अ-
 थाध्वर्युराहामीदमीन्विहर बर्हि स्तृणीहि परोडाशानलंकुर्वि-
 ति । १२ । ॥ ७ ॥ १७ ॥

आमीध्र आमीध्रीयादङ्गारैर्द्धे सवने विहरति । शलाकाभि-
 स्तृतीयसवनम् । प्रत्यङ्मुखो होतृमैत्रावरुणब्राह्मणाच्छसिपो-

तृनेष्ट्रच्छावाकानां धिष्येषु मार्जालीये । १ । तच्चैव प्रत्यान-
यति । २ । अनु पृष्ठचामास्तीर्य पुरोडाशानलंकुरुते । ३ । ये
अमयो विहता धिष्याः पृथिवीमनु । ते नः पान्नु ते नो ऽव-
न्नु तेभ्यो नमस्ते नो मा हिंसिषुरिति विहताननुमन्त्रयते । उ-
त्तरयोः सवनयोः पुनर्मैत्रिन्द्रियमिति । आहवनीयमपरेणेत्यु-
क्तम् । ४ । प्रवृताः प्रवृताहुतीर्जुहति जुष्टो वाचे भुयासं जु-
ष्टो वाचस्पतये देवि वाग्यद्वाचो मधुमत्तमं तस्मिन्मा धाः
स्वाहा । वाचे स्वाहा वाचस्पतये स्वाहा सरस्वत्यै स्वाहेति ।
मनसा चतुर्थीम् । ५ । सप्ताहुतीरित्येके सरस्वते स्वाहा महो-
भ्यः संमहोभ्यः स्वाहा । ऋचा स्तोममिति । ६ । वपामार्ज-
नान्त उपौत्थाय दिक्स्पृष्ट इत्यादित्यमुपतिष्ठन्ते । ७ । मा प्र
गामेत्याव्रज्याहवनीयं निर्मेध्यं यूपमादित्यममयः सगरा स्थ
सगरेण नाम्ना रौद्रेणानीकेन पात मामयः पिपृत मामयो
गोपायत मा नमो वो ऽस्तु मा मा हिंसिष्टेति । ८ । आग्नी-
ध्रीयमुत्तरेण सदो ऽभिप्रजन्ति । ९ । धिष्यवन्तो यजमानश्च
पूर्वया द्वारा प्रसर्पन्ति । अपरे ऽपरया । १० । सदः प्रसृप्स्य-
न्तो धिष्यान्मस्कुर्वन्ति धिष्येभ्यो नमो नम इति । ११ ।
द्रष्टे नम इति द्रष्टारं प्रसर्पन्तः । उपश्चोचे नम इत्युपश्चोता-
रम् । १२ । चात्वालोत्तरशामिचोवध्यगोहास्तावाग्नीध्रीया-
च्छावाकवादं मार्जालीयं स्वं धिष्यान्त्यांश्चोपतिष्ठन्ते ऽम-
यः सगरा स्थेति । १३ । उर्वन्तरिक्षं वीहीति सदो ऽभिमृश-
न्ति । देवीर्द्वारो मा मा संतामं लोकं मे लोककृतौ कृणुत-
मिति द्वार्ये । १४ । प्रसृप्यानुख्याचे नम इत्यनुख्यातारम् । उ-

क्षरेण धिष्यान्परिक्रम्य स्वंस्वं धिष्यामभिप्रसृप्ता उपद्रष्टे न-
म इत्युपद्रष्टारम् । १५ । उपविश्य जपन्त्यभि त्वेन्द्रेति स्तोत्रम्
। १६ । यजमानः सदस्यो ब्रह्माणं दक्षिणेन स्तोत्रानुमन्त्रणा-
ज्जनदिति मनसा । १७ । विसंस्थिते यथाधिष्यामुत्तरेण पू-
र्वया द्वारा निष्क्रामन्ति । मैत्रावरुणधिष्यामधिष्यावन्तः
। १८ । ॥ ८ ॥ १८ ॥

सवनीयपुरोडाशानामैन्द्रान् । १ । द्विदेवत्यानामैन्द्रवायव-
स्य होमौ वायुरन्तरिक्षस्येन्द्रवायू इति । २ । मैत्रावरुणस्य
मित्रावरुणौ वृष्ट्या इति । ३ । आश्विनस्याश्विना ब्रह्मणेत्य-
र्धर्चेन । ४ । प्रस्थितैश्चरिष्यन्नध्वर्युः संप्रेषति होतर्यज प्रशास्त-
ब्राह्मणाच्छंसिन्योतर्नेष्टरमीदिति । ५ । इन्द्र त्वा वृषभं वयमि-
ति ब्राह्मणाच्छंसी यजति । उत्तराभ्यां पोत्रामीधौ । ६ । या-
ज्यानामन्तः स्रवते । ७ । ये३ यजामहे वौ३षडित्याद्यन्तावा-
दिभ्युतावनवानम् । ८ । प्रातःसवने वषट्कृत्य वागोजः सह
ओजो मयि प्राणापानावित्यनुमन्त्रयते । ९ । सोमस्याग्ने वी-
हीत्यन्तमुतेनानुवषट्कुर्वन्ति । १० । शुक्रमन्थिचमसहोमानैन्द्रा-
निन्द्रो दिव इति । ११ । अनुवषट्काराणामा देवानामित्यनु-
होमांश्च मैत्रावरुणमैन्द्रं मारुतं त्वाष्ट्रमाग्नेयम् । १२ । अग्नी-
धेष्टे ऽध्वर्युराहायाडमीदिति । अयाडित्यमीत् । १३ । पूर्ववदि-
डाभक्षः । १४ । सदसि सोमान्भक्षयन्त्युपहृताः प्राशिचवत्
। १५ । प्रतीक्ष्य प्रतिगृह्याग्निहुतस्येन्द्रपीथस्येन्दोरिन्द्रियावतः ।
यो भक्षो गोसन्निरश्चसनिर्धनसनिः प्रजासन्निर्लोकसनिः । त-

स्य त उपहूतस्योपहूतो भक्षयामि गायत्रेण छन्दसा तेजसा
ब्राह्मणवर्चसेनेति । १६ । चैष्टुभेनेति माध्यन्दिने । जागतेनेति
तृतीयसवने । अनुष्टुप्छन्दसेति पर्यायेषु । पङ्क्तिच्छन्दसेति सं-
धिचमसेषु । अतिच्छन्दसेत्यग्नोर्याम्नि । १७ । भक्षित आत्मा-
नं प्रत्यभिमृशन्ति

शं नो भव हृद् आ पीत इन्दो पितेव सोम सूनवे सु-
शेवः ।

सखेव सख्य उरुशंस धीरः प्र ण आयुर्जीवसे सोम
तारीः ॥

हिन्वा मे गात्रा हरिवो गणान्मे मा व्यरीषः ।

शिवो मे सप्तर्षीनुपतिष्ठ मामेवा माभिरभिगा इति
॥ १८ ।

चमसानापाययन्या पायस्व सं ते पयांसीति । १९ । तत्र
श्लोकः ।

पञ्चैव कृत्वश्चमसान्यज्ञ आप्याययेत्कविः ।

आज्ये मरुत्वतीये च प्रस्थिताश्चापि सर्वश इति ॥ २० ।

अच्छावाकचमसहोममैन्द्रायम् । २१ । यद्यश्नन्यामीधीये । २२ ।

सदस्युपविष्टा यथाप्रैषमृतून्यजन्ति मरुतः पोचादिति । २३ ।

॥ ९ ॥ १९ ॥

प्रथमोक्तमाभ्यां पोता । द्वितीययामीधः । तृतीयया ब्राह्म-
णाच्छंसी । १ । यजमानो ऽतिप्रेष्यति होतरेतद्यजेति । २ ।
नानुवषट्कुर्वन्ति । ३ । तत्र श्लोकः ।

द्विदेवत्यानृतुयाजान्यश्च पान्नीवतो यहः ।

आदित्ययहसावित्रावेते नानुवषट्कृता इति ॥ ४ ।

ऋतुहोमानैन्द्रं मारुतं त्वाष्ट्रमाग्नेयमैन्द्रं मैत्रावरुणं चतुरो द्रा-
विणोदसानाश्विनं गार्हपत्यम् । ५ । ऋतुपात्रे भक्षयन्ति लि-
म्पन्ति वावजिघ्रन्ति वा को ऽसि यशो ऽसि यशोदा असि
यशो मयि धेहीति । ६ । नाराशंसांस्तूष्णीं प्रतिगृह्य भक्षयन्ति
नाराशंसपीतस्य देव सोम ते नृभिः द्युतस्य मतिविदः । ऊमैः
पितृभिर्भक्षितस्योपहूतस्योपहृतो भक्षयामीति । ७ । ऊर्वैरिति
माध्यंदिने । काव्यैरिति तृतीयसवने । ८ । मनो न्वा हुवाम-
हीति मन उपाहूयन्ते । ९ । पञ्चकृत्वो नाराशंसान्भक्षयन्ति
। १० । तत्र श्लोकः ।

पञ्चैव कृत्वश्चमसान्नाराशंसेषु भक्षयेत् ।

होतुः पूर्वेषु शस्त्रेषु यानि प्रागाग्निमारुतादिति । ११ ।

आज्यशस्त्रादैन्द्रायम् । १२ । होत्रे प्रउगस्तोत्राय प्रसौति प्रे-
तिरसि धर्मणे त्वा धर्मं जिन्व । मैत्रावरुणायान्वितिरसि दिवे
त्वा दिवं जिन्व । ब्राह्मणाच्छंसिने संधिरस्यन्तरिक्षाय त्वान्त-
रिक्षं जिन्व । अच्छावाकाय प्रतिधिरसि पृथिव्यै त्वा पृथिवीं
जिन्वेति । १३ । प्रउगशस्त्राद्वैश्वदेवम् । मैत्रावरुणस्य मैत्रा-
वरुणम् । ब्राह्मणाच्छंसिन ऐन्द्रम् । अच्छावाकस्यैन्द्रायम्
। १४ । ब्राह्मणाच्छंस्युत्तमात्प्रतीहारात्त्रिहिङ्कृत्य शंसावोमित्य-
ध्वर्युमाहूयते । १५ । हिङ्कारमनुरूपायोक्थमुक्ताय परिधानी-
यायै प्रगाथाय च । १६ । माध्यंदिने ऽयोनय एके । १७ । अ-
ध्वर्यो शंसावोमिति स्तोत्रियाय । अध्वर्यो शंशंसावोमिति तृ-

तीयसवने । १८ । आहावेषु शंसावो दैवेत्यध्वर्युः प्रतिगृणति । १९ । ओथामो दैवेत्यवसाने । ओमोथामो दैवेति प्रणवे । ओमिति शस्त्रान्त उक्थसंपत्सु । २० । ओमुक्थशा यजोक्थशा इति साम्ना शस्त्रमुपसंतनोत्यर्धर्चशो मन्द्रया वाचा । बलीयस्या माध्यंदिने । बलिष्ठतमया तृतीयसवने । उत्तरिण्योत्तरिण्योत्सहेदा समापनात् । २१ । ॥ १० ॥ २० ॥

आ याहि सुषुमा हि त आ नो याहि सुतावत इति स्तोत्रियानुरूपौ । १ । अयमु त्वा विचर्षण इत्युक्थमुखम् । उद्बेदभि श्रुतामघमिति पर्यासः । उत्तमा परिधानीया । २ । चिष्प्रथमां चिरुत्तमामन्वाह । ३ । अर्धर्चशस्य ऋगन्तं प्रणवेनोपसंतनोति स्वरादिमपनीय । पच्छःशस्ये ऽर्धर्चान्तं शस्त्रान्तं मकारान्तेनैव । ४ । शस्त्रोक्थं वाचीत्याह । उक्थं वाचीन्द्रायेति माध्यंदिने । उक्थं वाचीन्द्राय देवेभ्य इति तृतीयसवने । ५ । उक्थसंपदः परिधानीयोत्तरा याज्या । ६ । अच्छावाकभक्षादग्निः प्रातःसवने श्येनो ऽसि यथा सोमः प्रातःसवन इति यथासवनमाज्यं जुहोति । ७ । संस्थितहोमान् । ८ । संस्थितेसंस्थिते सवने वाचयति मयि भर्गो मयि महो मयि यशो मयि सर्वमिति । ९ । प्रेषिता माध्यंदिनायौदुस्वरीमभ्यपरया द्वारा निष्क्रम्यामीधीयात्सर्पन्ति । यजमानः पूर्वया । १० । पुरस्ताद्धोमान् । ११ । उक्तमभिषवादि । १२ । पवमानाय सदः प्रसर्पन्ति । १३ । आमन्वितः प्रसौति विष्टम्भो ऽसि वृष्ट्यै त्वा वृष्टिं जिन्वेति । १४ । विहरणे धिष्यायवान्बहिष्ये-

द्विधायमभ्येत्य परि त्वाय इति जपति । १५ । ब्रह्मा च । १६ ।
 दीक्षितो बहिर्वेद्यभ्याश्रावणे ऽस्तमये ऽभ्युदये वाग्नये उपा-
 ह्यध्वमिति । १७ । आतं मन्य इति दधिघर्महोमम् । १८ ।
 घर्मवद्गच्छः । १९ । रसप्राशन्या पशुपुरोडाशस्य । २० । एवा
 पाहीति प्रस्थितयाज्या । २१ । प्रस्थितहोमानैन्दान् । २२ ।
 गार्हपत्ये दाक्षिणहोमावुदु त्यं चित्रं देवानामिति । २३ । हि-
 रण्यहस्तो यजमानो बहिर्वेदि दाक्षिणा आयतीरा गाव इति
 प्रत्युत्तिष्ठति । २४ । हिरण्यमात्रेयाय ददाति । आग्नीध्रायोपब-
 र्हेणम् । २५ । अग्रेण गार्हपत्यं जघनेन सदो ऽन्तराग्नीध्रीयं च
 सदश्च चात्वालं चोदीचीर्दाक्षिणा उत्सृज्यमानाः सं वः सृज-
 त्विति द्वाभ्यामनुमन्त्रयते । २६ । ॥ ११ ॥ २१ ॥

यस्यां पूर्वे भूतकृत इति भागलिः । इहेदसाथेति कौशिकः
 । १ । अन्ततः प्रतिहर्चे देयम् । २ । मरुत्वतीयहोममिन्द्रो मा
 मरुत्वानिति । ३ । शस्त्रयाज्याया होचादिभ्यः प्रसौति प्रवास्य-
 ह्ने त्वाहर्जिन्व । अनुवासि रात्रौ त्वा रात्रिं जिन्व । उशिगसि
 वसुभ्यस्त्वा वसूञ्जिन्व । प्रकेतो ऽसि रुद्रेभ्यस्त्वा रुद्राञ्जिन्वेति
 । ४ । निष्केवल्यस्य माहेन्द्रम् । ५ । प्रशास्त्रादीनामैन्द्रम् । ६ ।
 तं वो दस्ममृतीषहं तत्त्वा यामि सुवीर्यमिति स्तोत्रियानुरूपौ
 । ७ । द्वे तिस्रः करोति पुनरादायम् । प्रथमां शस्त्वा तस्या उ-
 त्तमं पादमभ्यस्यावसायोत्तरस्या अर्धर्चेन द्वितीयां शस्त्वा तस्या
 उत्तमं पादमभ्यस्योत्तरेणार्धर्चेन तृतीयां शंसति । ८ । एवं बा-
 र्हतानां स्तोत्रियानुरूपाणां प्रयथनम् । ९ । मध्यमोच्चैस्तरया

वाचा शंस्तथौ । १० । उदु त्ने मधुमत्तमा इति सामप्रगाथः
स्वरवत्या । ११ । इन्द्रः पूर्भिदातिरदित्युक्थमुखं पच्छः प्रति-
वीततमया । १२ । उदु ब्रह्माण्यैरत श्रवस्येति पर्यासः । १३ ।
एवेदिन्द्रमिति परिदधाति । परया यजति । १४ । अच्छावा-
कभक्षादादित्यग्रहहोमं यद्देवा देवहेडनमिति द्वाभ्यां पवमान-
सर्पणान्तम् । १५ । आशिरं पूतभृत्यासिच्यमानमाशीर्णं ऊ-
र्जमित्यनुमन्त्रयते । १६ । पवमानाय प्रसौति सुदितिरस्या-
दित्येभ्यस्त्वादित्याञ्जिन्वेति । १७ । अवदानहोममाप्तेयम् । १८ ।
ऐन्द्रायमुक्थ्ये । ऐन्द्रं षोडशिनि । सारस्वतमतिराचे । १९ । प-
श्चेकादशिन्यामाप्तेयं सौम्यं वैष्णवं सारस्वतं पौष्णं बार्हस्पत्यं
वैश्वदेवमैन्द्रमैन्द्रायं साविचं वारुणम् । २० । सवनीयहोमा-
दिन्द्रश्च सोमं पिबतं बृहस्पत इति प्रस्थितयाज्याहोमानैन्द्रं
मैत्रावरुणमैन्द्राबार्हस्पत्यं मारुतं त्वाष्ट्रमैन्द्रावैष्णवमाप्तेयम्
। २१ । हविर्धाने यथाचमसं दक्षिणतः स्वेभ्य उपासनेभ्यस्त्रींस्त्री-
न्युरोडाशसंवर्तनेतत्ते प्रततामहेति निपृणन्ति । २२ । अच पि-
तर इति जपित्वैतं भागमेतं सधस्थाः श्येनो नृचक्षा इत्यनुम-
न्त्रयते । २३ । ॥ १२ ॥ २२ ॥

आग्नीध्रीये हविरुच्छिष्टं भक्षयन्ति । १ । साविचग्रहहोमम्
। २ । वैश्वदेवयाज्याया धिष्यग्रहोमादैभिरय इत्युपांशु पाल्नी-
वतस्याग्नीध्रो यजति । ३ । तस्य होमम् । ४ । नेष्टुरूपस्थे धि-
ष्यायान्ते वासीनो भक्षयति । ५ । अग्निहोमसाधे होचे प्रसौ-
त्योजो ऽसि पितृभ्यस्त्वा पितृञ्जिन्वेति । ६ । ध्रुवं ध्रुवेणेति

ध्रुवमवनीयमानमनुमन्त्रयते । ७ । आपिमारुतयाज्याहोमं प्र-
ति त्वं चारुमध्वरमिति संप्रेषित आमीध्र इत्युक्तम् । ८ । हारि-
योजनहोममा मन्दैरिति । ९ । तेनैव निष्क्रामन्ति । १० ।
आमीधीये सर्वप्रायश्चित्तीयाहुहोति । ११ । अमौ शाकला-
न्सर्वे देवकृतस्यैनसो ऽवयजनमसि स्वाहा । पितृकृतस्य । म-
नुष्यकृतस्य । आत्मकृतस्य । अनाज्ञाताज्ञातकृतस्य ।

यद्यो देवाश्चकृम जिह्या गुरु मनसो वा प्रयुती देव-
हेडनम् ।

अरात्रा यो नो अभि दुच्छुनायते तस्मिंस्तदेनो वसवो
नि धत्तनेति ॥

देवहेडनस्य सूक्ताभ्यां च । १२ । द्रोणकलशाङ्गाना हस्त आ-
दाय भस्मान्ते निवपन्ते । १३ । चात्वालादपरेणाध्वर्यासादि-
तानप्सु सोमचमसान्वैष्णव्यर्चा निनयन्ति । १४ ।

उभा कवी युवाना सत्यादा धर्मणस्पति ।

सत्यस्य धर्मणा वि सख्यानि सृजामह

इति सख्यानि विसृजन्ते । १५ । सं-सख्यानीति संसृजन्ते ऽहर्गणे
प्रागुक्तमात् । १६ । आमीधीये दधि भक्षयन्ति दधिक्राव्ण इति ।
१७ । पत्नीसंयाजेभ्यः शालामुखीयमुपविशति । १८ । दक्षि-
णासंचरेणाहवनीयमपरेणातिव्रज्य समिष्टयजुर्भ्यः संस्थितहो-
माहुहोति । १९ । अप्स्ववभृषेष्ट्यामप्सु त इति पुरस्ताद्धोमा-
न्साविकान्संस्थितहोमान्वारुणं त्वं नो अमे स त्वं न इति । २० ।
इडान्तानुयाजानैके । २१ । सोमलिप्तानि दध्नाभिजुहोत्यभूद्देवो
द्रप्सवत्योर्यत्ते यावेत्येतिः । २२ । ॥ १३ ॥ २३ ॥

यत्ते यावा बाहुच्युतो अचुच्योन्नरो यद्वा ते हस्तयोर-
धृक्षन् ।

तत्त आप्यायतां तत्ते निष्ठ्यायतां सोम राजन् ॥ a

यत्ते याव्णा चिच्छिदुः सोम राजन्प्रियाण्यङ्गा सुकृता
पुरुणि ।

तत्संधत्स्वाज्येनोत वर्धयस्वानागसो यथा सदमित्सं-
क्षियेम् ॥ b

यां ते त्वचं बिभिदुर्या च योनिं यद्वा स्थानात्प्रच्युतो य-
दि वासुतो ऽसि ।

त्वया सोम कूपमस्माकमेतदुप नो राजन्सुकृते ह्वयस्व ॥ c

सं प्राणापानाभ्यां समु चक्षुषा सं श्रोत्रेण गच्छस्व सो-
म राजन् ।

यत्ते विरिष्टं समु तत्त एतज्जानीतान्नः संगमने पथी-
नाम् ॥ d

अहाः शरीरं पयसा समेत्यन्यो अन्यो भवति वर्णो
अस्य ।

तस्मै त इन्दो हविषा विधेम वयं स्याम पतयो रयी-
णाम् ॥ e

अभिस्तरन्ति जुहो घृतेनाङ्गा परुषि तव वर्धयन्ति ।

तस्मै ते सोम नम इद्वषट्चोप नो राजन्सुकृते ह्वय-
स्व ॥ f १ ।

कृष्णाजिनं निधाय संप्रोक्षति । २ । अपां मूक्तैरित्याद्युपस्य-
र्शनान्तम् । ३ । उद्वयमित्युत्क्रामन्ति । ४ । अपाम सोममग-

न्म स्वरित्याव्रजन्ति । ५ । अपो दिव्या इत्याहवनीयमुपतिष्ठ-
 न्ते । ६ । विमुञ्चामीत्यादि मार्जनान्तम् । ७ । उदयनीया प्रा-
 यणीयावत् । पथ्यायाश्चतुर्थम् । ८ । अन्तः । ९ । संस्थानूबन्ध्या-
 यामपराजितायां तिष्ठन्त्यां सपत्नहनमिति कामं नमस्करोति
 । १० । यूपैकादशिनी चेद्वपामार्जना त्वाष्ट्रः पशुः । ११ । पर्य-
 मिकृतस्योत्सर्गः । १२ । अस्याज्यावदानहोमं वशापशुपुरोडा-
 शाद्देविकाहविषा । १३ । अयं ते योनिरित्यरण्योरपिं समारो-
 यमाणमनुमन्त्रयते । या ते अग्ने यज्ञिया तनूस्तया मे ह्यारोह-
 तया मे ह्याविश । अयं ते योनिरित्यात्मन् । १४ । अपमित्य-
 मप्रतीक्षमिति वेदिमुपोष्यमाणाम् । १५ । सक्तुहोमे विश्वलोप-
 विश्वदावस्य त्वासञ्जुहोमीत्याह । १६ । यो अमाविति नमस्कृ-
 त्य तेनैव निष्क्रामन्ति । १७ । उपावरोहेति मथ्यमानमनुम-
 न्त्रयते । १८ । इत्यग्निष्टोमः । १९ । अल्पस्व एकगुनापि यजेत
 । २० । ॥ १४ ॥ २४ ॥

॥ इत्यथर्ववेदे वैतानसूचे तृतीयो ऽध्यायः समाप्तः ॥

अग्निष्टोमसाधो होत्रे षोडशस्तोत्रेणान्यग्निष्टोमे । उक्थ्ये
मैत्रावरुणादिभ्यः प्रसूति तनुरसि प्रजाभ्यस्त्वा प्रजां जिन्व ।
रेवदस्योषधीभ्यस्त्वौषधीर्जिन्व । पृतनाघाडसि पशुभ्यस्त्वा प-
शूञ्जिन्वेति । १ । एतेषां याज्याहोमानिन्द्रावरुणा सुतपौ बृ-
हस्पतिर्न उभा जिग्यथुरिति । २ । वयमु त्वामपूर्य्य यो न इद-
मिदं पुरेति स्तोत्रियानुरूपौ । ३ । स्तोत्रियस्य प्रथमां शस्त्वा
तस्या उत्तमं पादं द्वितीयस्याः पूर्वेण संधायावसाय द्वितीयेन
द्वितीयां शंसति । तस्या एवोत्तममुत्तरेण संधायावसायोत्तमे-
न तृतीयाम् । ४ । एवं काकुभानां स्तोत्रियानुरूपाणां प्रयथ-
नम् । ५ । इतः पच्छः शंसति । ६ । प्र मंहिष्ठाय बृहते बृहद्रथ
इत्युक्थमुखम् । ७ । उदप्रुतो न वयो रक्षमाणा इति बार्हस्प-
त्यं सांशंसिकम् । ८ । अच्छा म इन्द्रं मतयः स्वर्विद इति प-
र्यासः । ९ । इत्यैकाहिकानाम् । १० । उत्तमया परिदधाति प-
र्या यजति । ११ । षोडशिनि यहमुपतिष्ठन्ते

य आबभूव भुवनानि विश्वा यस्मादन्यन्न परं किंच-
नास्ति ।

प्रजापतिः प्रजाभिः संविदानस्त्रीणि ज्योतींषि दधते स
षोडशीति । १२ ।

होत्रे प्रसौत्यभिजिदसि युक्तधावेन्द्राय त्वेन्द्रं जिन्वेति । १३ ।
 षोडशियहस्येन्द्र जुषस्वीति । इन्द्र षोडशिनोजः संस्थं देवेष्व-
 सि । ओजस्वन्तं मामायुष्मन्तं मनुष्येषु कृणुहि । तस्य त
 उपहूतस्योपहूतो भक्षयामीति भक्षयन्ति द्वौद्वौ । त्रयश्छन्दो-
 गाः । १४ । घर्मवत्सन्ने । १५ । ॥ १ ॥ २५ ॥

अतिरात्रे होत्रादिभ्यः प्रसौत्यधिपतिरसि प्राणाय त्वा प्रा-
 णं जिन्व । धरुणो ऽस्यपानाय त्वापानं जिन्व । संसर्पो ऽसि
 चक्षुषे त्वा चक्षुर्जिन्व । वयोधा असि ओत्राय त्वा ओत्रं जि-
 न्वेति । १ । होमानैन्द्रान् । आश्विनादाश्विनम् । २ । स्तोत्रि-
 यानुरूपयोः प्रथमानि षदानि पुनरादायमर्धेर्चशस्यवच्छंसति ।
 मध्यमे पर्याये मध्यमानि । उत्तम उत्तमानि । ३ । प्रातःसव-
 नवदाहावोक्थसंपदावस्वरौ । ४ । वयमु त्वा तदिदर्या वय-
 मिन्द्र त्वायव इति स्तोत्रियानुरूपौ । ५ । ऊर्ध्वं सर्वत्र वीणि
 सूक्तानि । अन्यं पच्छः पर्यासः । ६ । य उदचीति परिधानी-
 या । अप्सु धूतस्येति याज्या । ७ । मध्यमे त्रिवृदसि त्रिवृते
 त्वा त्रिवृतं जिन्व । प्रवृदसि प्रवृते त्वा प्रवृतं जिन्व । स्ववृद-
 सि स्ववृते त्वा स्ववृतं जिन्व । अनुवृदस्यनुवृते त्वानुवृतं जि-
 न्वेति । ८ । अभि त्वा वृषभा सुते ऽभि प्र गोपतिं गिरेति
 स्तोत्रियानुरूपौ । ९ । बर्हिर्वा यत्स्वपत्यायेति परिधानीया ।
 प्रोषां पीतिमिति याज्या । १० । उत्तम आरोहो ऽस्यारोहाय
 त्वारोहं जिन्व । प्ररोहो ऽसि प्ररोहाय त्वा प्ररोहं जिन्व । सं-
 रोहो ऽसि संरोहाय त्वा संरोहं जिन्व । अनुरोहो ऽस्यनुरोहाय

त्वानुरोहं जिन्वेति । ११ । योगेयोगे तवस्तरं युञ्जन्ति ब्रह्ममरु-
षमिति स्तोत्रियानुरूपौ । १२ । अपाः पूर्वेषामिति परिधा-
नीया । ऊती शचीव इति याज्या । १३ । होत्र आश्विनाय प्र-
सौति वसुको ऽसि वस्यष्टिरसि वेषश्चीरसि । वसुकाय त्वा व-
स्यष्ट्यै त्वा वेषश्चिग्रै त्वा । वसुकं जिन्व वस्यष्टिं जिन्व वेष-
श्चिग्रं जिन्वेति । १४ । एवं चतुःसंस्थो ज्योतिष्टोमो ऽत्यभिष्टो-
मवर्जम् । १५ । एष सोमानां प्रकृतिः । १६ । ॥ २ ॥ २६ ॥

वाजपेयः शरदि । १ । सर्वः सप्तदशः । २ । हिरण्यस्रज ऋ-
त्विजः । ३ । मरुत्वतीयाद्वाहस्पत्येष्टिः । ४ । आज्यभागादीडा-
न्ता । ५ । यूपमारोह्यमाणो यजमान आह देवस्य सवितुः स-
वे स्वर्गं वर्षिष्ठं नाकं रुहेयं पृष्ठात्पृथिव्या अहमिति । ६ । आ-
रूढो यावत्त इति वीक्षते । ७ । अवरुह्य भूमे मातरिति यूप-
वासांसि ब्रह्मणे ददाति । ८ । तीर्थदेशे रथचक्रमारुह्यापराजि-
ताभिमुखो ऽश्वरथानीक्षमाण आसीनो वाजसामाभिगायति
चिराविर्मर्या आ वाजं वाजिनो ऽगमन् । देवस्य सवितुः स-
वे स्वर्गमर्वन्तो जयेमेति । ९ । तद्धो गायेति स्तोत्रियः । १० ।
अभिप्रवस्तोत्रियानावपते । ११ । माध्यंदिन इन्द्र क्रतुं न आ
भरेति स्तोत्रियः । इन्द्र ज्येष्ठमुदु त्ये मधुमत्तमा इति वा । १२ ।
कन्नथो अतसीनामिति सामप्रगाथः । १३ । अहीनसूक्तमाव-
पते । १४ । तृतीयसवने य एक इद्विदयते य इन्द्र सोमपातम
इत्युक्थस्तोत्रियानुरूपौ । १५ । ऊर्ध्वं षोडशिनो होत्रे नाभुर-
सि सप्तदश प्रजापतिरसि प्रजापतिष्ठा प्रजापतिं जिन्वेति

। १६ । बृहस्पतिसवं परियज्ञमेके । १७ । अग्नोर्यामिण गर्भकारं
 शंसति । १८ । युञ्जन्ति ब्रह्मरुषमिति स्तोत्रियम् । अभित
 आ याहीति । १९ । भिन्धि विश्वा अप द्विष इत्यनुरूपम् । अ-
 भित आ नो याहीति । २० । वाजपेयवदावापः । २१ । माध्यं-
 दिने यह्याव इन्द्र ते शतं यदिन्द्र यावतस्त्वमिति स्तोत्रियानु-
 रूपौ । अभितःस्तोत्रियानुरूपौ सामप्रगाथात् । २२ । इन्द्र चि-
 धातु शरणमिति सामप्रगाथः । २३ । सुकीर्तिवृषाकपी साम-
 सूक्तमहीनसूक्तमावपते । २४ । तृतीयसवने सुरूपकृत्नुमूतये
 शुष्मिन्तमं न ऊतय इति स्तोत्रियानुरूपौ । अभितःस्तोत्रि-
 यानुरूपौ । २५ । शेषं पृष्ठ्यषष्ठवत्सातिरात्रम् । २६ । अतिरि-
 त्कोक्थेषु होत्रादिभ्यः प्रसौत्याक्रमो ऽस्याक्रमाय त्वाक्रमं जि-
 न्व । संक्रमो ऽसि संक्रमाय त्वा संक्रमं जिन्व । उत्क्रमो ऽस्यु-
 त्क्रमाय त्वोत्क्रमं जिन्व । उत्क्रान्तिरस्युत्क्रान्त्यै त्वोत्क्रान्तिं जि-
 न्वेति । २७ । तमिन्द्रं वाजयामसि महौ इन्द्रो य ओजसेति
 स्तोत्रियानुरूपौ । उत्तरौ वा । २८ । आ नूनमश्विना युवं तं वां
 रथमिति सूक्ते । पूर्वस्य दशमीं द्वादशीमुत्तरं च पच्छः । २९ ।
 मधुमतीरोषधीरिति परिधानीया । उत्तरा याज्या । ३० ॥ ३ ॥
 २७ ॥

॥ इत्यथर्ववेदे वैतानसूचे चतुर्थो ऽध्यायः समाप्तः ॥

काममप्रथमयज्ञे ऽग्निः । १ । स महाव्रते नित्यम् । २ । फा-
 ल्गुन्यां सत्त्वे पौष्याम् । ३ । तद्गुणानुरोधात्प्राजापत्ये पशौ स-
 मिध्यमानवतीमनु समास्त्वाय इति जपति । ४ । य आत्मदा
 इत्यवदानानाम् । ५ । अष्टम्यामुखासंभरणीया । ६ । अष्टगृही-
 तस्यर्चा स्तोममिति । ७ । परि त्वाम् इति मृत्पिण्डं परिलि-
 ख्यमानम् । ८ । पुरीषो ऽसीत्यभिमृश्यमानम् । ९ । त्वामग्न
 इति पुष्करपर्णे निधीयमानम् । १० । आपो हि हेति पला-
 शपाखेटेनाभिषिच्यमानम् । ११ । पृथिवीं त्वा पृथिव्यामित्यु-
 खां क्रियमाणाम् । पुनःकरण इति भगलिः । १२ । तृतीयया
 पच्यमानाम् । १३ । आमावास्येनेष्टे दीक्षणीयायां वैश्वानरा-
 दित्ययोश्च यदग्ने यानि कानि चिदित्युल्लेखे समिध आधीयमा-
 नाः । १४ । संशितं म इत्युल्लेखमुच्चीयमानम् । १५ । आ त्वा-
 हार्षमित्युच्चीतम् । १६ । उदुत्तममिति पाशानुन्मुच्यमानान्
 । १७ । संवत्सरमुख्यं विभर्ति सद्यो वा । १८ । आ नो भरेति
 वनीवाहने वाचयति । १९ । गर्भो अस्योषधीनामित्युल्लेखं भ-
 स्माप्स्योप्यमानम् । २० । सह रम्या निवर्तस्वेति ब्राह्म्यामुप-
 मादीयमानम् । २१ । पुनस्त्वेत्युल्लेखे समिध आधीयमानाः

। २२ । दीक्षान्ते वि मिमीष्वेति वेद्यमिमम् । २३ । अपेत वी-
तेति गार्हपत्यमुदुह्यमानम् । २४ । अयं ते योनिरिति गार्ह-
पत्येष्टका निधीयमानाः । २५ । नमो ऽस्तु ते निर्ऋत इति पि-
त्र्युपवीती नैऋतीः । २६ । यत्ते देवीति शिष्यासन्दीरुक्प्रपा-
शाच्चैर्ऋत्यां प्रासने । २७ । अनपेक्षमाणा एव निवेशनः सं-
गमन इत्येन्द्रा गार्हपत्यमुपतिष्ठन्ते । २८ । प्रायणीयादि । २९ ।
सीरा युञ्जन्तीति सीरं युज्यमानम् । ३० । लाङ्गलं पवीरवदि-
ति कर्षमाणम् । ३१ । कृते योनावित्योषधीरावपन्तम् । ३२ ।
ब्रह्म जज्ञानमिति रुक्मं निधीयमानम् । ३३ । हिरण्यगर्भ इति
हिरण्यपुरुषम् । ३४ । ॥ १ ॥ २८ ॥

मधु वाता इति कूर्ममभ्यज्यमानम् । १ । विष्णोः कर्मा-
णीत्युलूखलमुसलं निधीयमानम् । २ । अजो हीत्यर्जशिरः । ३ ।
पूर्वाह्निकीरूपसदो ऽनु चितीश्चिन्वन्ति । ४ । वार्चहत्याय श-
वसे वि न इन्द्र मृगो न भीमो वैश्वानरो न ऊतय इति चि-
तिंचितिं पुरीषाच्छ्वाम् । ५ । अमे जातानिति द्वाभ्यां पञ्च-
म्यां चितावसपत्येष्टका निधीयमानाः । ६ । एकात्रचिंशत्स्तो-
मभागेः स्तोमभागिकीः । ७ । त्वामये पुष्करादधीति गाय-
त्रीरबोध्यमिरिति चैष्टुभीः सं समिदित्यानुष्टुभीरपिं होतारं म-
न्य इत्यतिच्छान्दसीर्गार्हपत्य उक्थम् । ८ । अयमग्निः सत्यतिर्ये-
ना सहस्रमिति पुनश्चितौ । ९ । मा नो देवा भवाश्वौ मृडतं
यस्ते सर्प इति रौद्रान् । १० । अश्मवर्म म इति परिश्रितः
। ११ । हवनप्रासनादाग्नीध्रो या आपो दिव्या इति चितिं प-

रिषिञ्चति । १२ । इदं व आपो हिमस्य त्वोप द्यामुप वेतसम-
 पामिदमिति मण्डूकावकावेतसैर्दक्षिणादिकप्रतिदिशं विकृ-
 ष्यमाणाम् । १३ । यो विश्वचर्षणिरित्यौपवसथ्ये षोडशगृही-
 तार्थस्य । स नः पिता जनितेत्युत्तरार्थस्य । १४ । उदेनमुत्तरं न-
 येति समिध आधीयमानाः । १५ । संप्रेषितो ऽप्रतिरथं जपति
 । १६ । क्रमध्वमग्निनेति चतसृभिश्चितिमारोहन्ति । १७ । तां
 सवितरिति समिध आधीयमानाः । १८ । चत्वारि शृङ्गाभ्यर्च-
 तेति जपति । अये अच्चेति तिस्रो । अर्यमणं बृहस्पतिमिति
 द्वे । १९ । वानस्य नु प्रसव इति वाजप्रसवीयहोमान् । २० ।
 सं मा सिञ्चन्वित्यभिषिच्यमानं वाचयति । २१ । ये भक्षय-
 न्त एतं सधस्था इति द्वे । २२ । येना सहस्रमिति वैश्वकर्मण-
 होमान् । २३ । ॥ २ ॥ २९ ॥

अग्निचित्सोमातिपूतः सोमवामी सौचामण्याभिषिच्यते
 । १ । उत्क्रान्तश्चेयसः श्रैष्ठ्यकामस्य । २ । नानिष्टसोमः । ३ ।
 आदित्येष्टिः । ४ । ऐन्द्रः पशुः । ५ । रसप्राशन्या या बभ्रव इ-
 त्योषधीभिः सुरां संधीयमानाम् । ६ । त्रायोः पूत इति सो-
 मातिपूतस्य पाष्यमाणाम् । ७ । सोमवामिनः प्राङ्सोम
 इति विकृतेन । ८ ।

अध्वर्यो अद्रिभिः सुतं सोमं पवित्र आसृज ।

पुनीहीन्द्राय पातव

इत्यध्वर्यु पावयन्तम् । ९ । गृहीतेष्ववाज्येषु कुविदङ्ग यवमन्त
 इति पयोयहान्गृह्णन्तम् । १० । वपामार्जनाद्युवं सुरामम-

श्विनेति चतसृभिः पयःसुरायहाणां सौराणां न भक्षणम् । ११ ।
आश्विनस्यैवे

यमश्विना नमुचेरासुरादधि सरस्वत्यसुनोदिन्द्रियाय ।

इमं तं शुक्रं मधुमन्तमिन्दुं सोमं राजानमिह भक्षया-
मीति । १२ ।

पुनन्तु मा गिरावरगराटेषु यन्निरिष्विति शतातृक्षामासिच्य-
मानाम् । १३ । उदीरतामिति द्वे बर्हिषदः पितर उपहृता नः
पितरो ऽग्निष्वात्ता इति पञ्च जपति । १४ । आश्विनसार-
स्वतैन्द्रपशूनां वनस्पतियागादभिषिच्यमानसो भूर्भुवः स्वर्ज-
नदोमिति वाचयति । १५ । सामगानाय प्रेषितः

बृहदिन्द्राय गायत मरुतो वृत्रहन्तमम् ।

येन ज्योतिरजनयन्नृतावृधो देवं देवाय जागृवी-
त्यैन्द्रां बृहत्यां संशानानि गायति । १६ । सं त्वा हिन्वन्ति धा३-
यितायिभिः सं त्वा ऋणन्ति सं त्वा शिषन्ति सं त्वा ततक्षुरिति
प्रतिपदः । १७ । संश्रवसे विश्रवसे सत्यश्रवसे श्रवस इति निध-
नानि । १८ । संजित्यै विजित्यै सत्यजित्यै जित्या इति क्षत्रियस्य ।
संपुष्ट्यै विपुष्ट्यै सत्यपुष्ट्यै पुष्ट्या इति वैश्यस्य । १९ । सर्वे
निधनमुपयन्ति । २० । बर्हिर्होमादवभृथः । २१ । यद्देवा इति
मासरकुम्भं प्राप्यमानम् । २२ । दुषदादिवेति वासः । २३ ।
मैचावरुणायामिक्षेष्टिः । २४ । इन्द्राय वयोधसे पशुः । २५ ।
आदित्येष्टिः । २६ । दूरे चित्सन्तमिति प्रणवान्तया तानेन
मन्त्रोक्तमुपतिष्ठन्ते । २७ । ॥ ३ ॥ ३० ॥

॥ इत्यथर्ववेदे वैतानसूत्रे पञ्चमो ऽध्यायः समाप्तः ॥

माध्याः पुरस्तादेकादश्यां सप्तदशावराः सत्त्वमुपयन्तो ब्रा-
 ह्मणोक्तेन दीक्षेरन् । १ । इष्टप्रथमयज्ञाः । गृहपतिर्वा । २ । त-
 स्यामी समोष्यामीन्द्राजापत्येन यजन्ते । ३ । अह्नां विधान्या-
 मेकाष्टकायामपूपं चतुःशरावं पक्त्वा प्रातरेतेन कक्षमुपोषेदयं
 नो नभसस्पतिरिति मन्त्रोक्तदेवताभ्यां संकल्पयन् । ४ । यदि
 दहति पुण्यसमं भवत्यथ न दहति पापसमम् । ५ । अथ ग-
 वामयनम् । ६ । प्रायणीयचतुर्विंशमभिप्लवाश्चत्वारः पृष्ठ्य
 इति प्रथमो मासः । ७ । एवं चत्वारः प्रायणीयचतुर्विंशव-
 र्जम् । ८ । त्रयो ऽभिप्लवाः पृष्ठ्यो ऽभिजित्स्वरसामान इति
 षष्ठः । ९ । अतिरिक्त आत्मा विषुवान् । १० । आवृत्त उत्तरः
 पक्षः । ११ । स्वरसामानो विश्वजित्पृष्ठ्यो ऽभिप्लवाश्चत्वार
 इति सप्तमः । १२ । एवं चत्वारः स्वरसामविश्वजिद्वर्जम् । १३ ।
 अभिप्लवौ गवायुषी दशरात्र ऊर्ध्वस्तोमो महाव्रतमुदयनीय
 इति द्वादशः । १४ । तदेतच्छ्रुलोको ऽभिवदति

द्वावतिरात्रौ षट्शतमग्निष्टोमा द्वे विंशतिशते उक्थ्या-
 नाम् ।

द्वादश षोडशिनः षष्टिः षडहा वैषुवतं चेति । १५ ।

चतुर्विंश इन्द्रमिद्राधिनो बृहदित्याज्यस्तोत्रियः । इन्द्रा याहि
चित्रभानो इति वा । १६ । अभिष्वविकांस्तृतीयादीन्स्तोत्रि-
यानावपते । १७ । अभि प्र वः सुराधसं प्र सु श्रुतं सुराधस-
मिति पृष्ठस्तोत्रियानुरूपौ बार्हतौ प्रगाथौ । मा चिदन्यद्वि-
शंसत यच्चिद्वि त्वा जना इम इति वा । १८ । अस्मा इदु प्र
तवसे तुरायेत्यहीनसूक्तमावपते । १९ । अभिजिति विषुवति
विश्वजिति महाव्रते च य एक इद्विदयते य इन्द्र सोमपातम
इत्युक्थस्तोत्रियानुरूपौ । २० । अभिष्वव आ याहि सुषुमा
हि त इति षडाज्यस्तोत्रिया आरम्भणीयापर्यासवर्जम् । २१ ।
वाचेहत्याय शवसे शुष्मिन्तमं न ऊतय आ तू न इन्द्र मघ-
गुप नः सुतमागहि यदिन्द्राहं यथा त्वमपामूर्मिर्मदन्निवेति
तृचानावपते । २२ । तं वो दस्ममृतीषहमिति पृष्ठस्तोत्रियानु-
रूपौ । २३ । अभि प्र वः सुराधसमिति युग्मेषु । २४ । इन्द्रः
पूर्भिदातिरहासमर्कैर्य एक इद्व्यश्चर्षणीनां यस्तिग्मशृङ्गो वृ-
षभो न भीम इति संपातानामेकैकमहरहरावधते । पृष्ठये छ-
न्दोमेषु दशमे च । २५ । मध्यमेष्वेवा ह्यसि वीरयुरित्युक्थस्तो-
त्रियानुरूपाः । २६ । पृष्ठचषष्ठे वनोति हि सुन्वन्क्षयं परीणसो
विश्वेषु हि त्वा सवनेषु तुञ्जत इति पारुच्छेपीरुपदधति द्वयोः
सवनयोः पुरस्तात्प्रस्थितयाज्यानाम् । यज्ञैः संमिक्षाः पृष-
तीभिर्चर्चिभिरित्यृतुयाज्यानामुपरिष्ठात् । २७ । ॥ १ ॥ ३१ ॥

षडहे ऽभिष्ववदाज्यस्तोत्रियाः । प्रथमयोरावापः पृष्ठस्तो-
त्रियानुरूपौ च । १ । तृतीये वाजेषु सासहिर्भवेति षष्ठ्यर्चः । २ ।

चतुर्थे पुरुषुतस्य धामभिरिति नव । ३ । पञ्चमे यहिन्द्राहं य-
था त्वमिति पञ्चदश । ४ । षष्ठे ऽभि प्र गोपतिं गिरेत्येकविंश-
तिः । ५ । तृतीयादीनां वयं घ त्वा सुतावन्त इति पृष्ठस्तोत्रि-
यानुरूपाः । ६ । चतुर्थे तुभ्येदिमा सवना शूर विश्वेति षट् पुर-
स्तात्संपाताः । तिस्रो ऽर्धर्चशः । ७ । पञ्चमे यच्चिद्धि सत्य सो-
मया इति पाङ्क्तं सप्तर्चम् । द्वौद्वाववसाय पञ्चमं संतनोति ।
वयं वावसाय द्वयम् । ८ । षष्ठे वि त्वा ततसे मिथुना अव-
स्यव इति सप्त । पदानामेकैकमवसाय द्वयं संतनोति । द्वय-
मवसाय द्वयम् । ९ । वने न वा यो न्यधायि चाकन्नित्यष्टर्चं
च । १० । मध्यमेष्वभिप्रववदुक्थस्तोत्रियानुरूपाः । ११ । ष-
ष्ठ इमा नु कं भुवना सौषधाम हत्वाय देवा असुरान्यदाय-
न्निति द्वैपदौ पञ्चः । १२ । अपेन्द्र प्राचो मघवन्नमिचानिति
सुकीर्तिम् । चतुर्थीमर्धर्चशः । १३ । वि हि सोतोरसृक्षतेति
वृषाकपिं पदावयाहमनवानम् । द्वितीयेष्ववस्यति । तृतीये-
षु द्वितीयान्यस्वरयोस्तदाद्योश्च न्यूह्मनिनर्दान्कृत्वा द्वयं संतनो-
ति । १४ । न्यूह्मप्रतिगरेषु प्रथमचतुर्थोष्टमद्वादशेषु श्रुतिः ।
निनर्देष्वाद्यतृतीययोः । मध्यमः स्वरितः । १५ । निदर्शनम्
। १६ । वि हि सोतोरसृक्षत नेन्द्रं देवममंसत । यचो३ ओ
ओ ओ३ ओ ओ ओ ओ३ ओ ओ ओ ओ३ मदवृषा-
कपो३ ओ ओ३ अर्यः पुष्टेषु मत्सखा विश्वस्मादिन्द्र उक्त-
रोम् । परा हीन्द्रेति । १७ । प्रतिगर ओ३ ओ ओ ओ३
ओ ओ ओ ओ३ ओ ओ ओ ओ३ । निनर्दस्य मदेथ म-
दैवो३ ओ ओ३यामो दैवेति । १८ । इदं जना उप श्रुते-

ति कुन्तापमर्धर्चेशः । चतुर्दश पदावग्राहम् । १९ । एता अ-
 श्वा आ प्रवन्त इत्यैतशप्रलापं पदावग्राहम् । तासामुत्तमेन
 पदेन प्रणौति । २० । विततौ किरणौ द्वाविति प्रवल्हिकाः
 । २१ । इहेत्थ प्रागपागुदगधरागिति प्रतिराधान् । न संतनो-
 ति । २२ । भुगित्यभिगत इत्याजिज्ञासेन्यास्त्रिस्रः । २३ । प्रव-
 ल्हिकादिषु पञ्चदश प्रतिगराः । २४ । दुन्दुभिमाहननाभ्यां
 जरितरोथामो दैव । कोशबिले । रजनि ग्रन्थेर्दानम् । उपा-
 नहि पादम् । उत्तमाञ्जनिमाञ्जन्याम् । उत्तामाञ्जनी न्वर्त्म-
 न्यात् । अलाबूनि । पृषातकानि । अश्वत्थपलाशम् । पिपी-
 लिकावटः । चमसः । विप्रुट् । श्वा । पर्णशदः । गोशफो जरि-
 तरिति पूर्वासु पूर्वेषु । २५ । वीमे देवा अक्रंसतेत्यतीवादम्
 । २६ । पत्नी यदृश्यते जरितर्होता विष्टीमेन जरितरिति प्र-
 तिगरौ । २७ । आदित्या ह जरितरिति देवनीथमैतशप्रलापवत्
 । २८ । ओं ह जरितस्तथा ह जरितरिति प्रतिगरौ व्यत्यासम् । २९ ।
 त्वमिन्द्र शर्म रिणेति भूतेच्छदः । ३० । यदस्या अंहुमेद्या इत्याह-
 नस्या वृषाकपिवत् । ३१ । प्रतिगर ईकारः । निनर्दस्य किम-
 यमिदमाहो३ ओ ओ३यामो दैवेति । ३२ । दधिक्राव्णो अ-
 कारिषमित्यर्धर्चेशः । सुतासो मधुमत्तमा इति पावमानीः ।
 अव द्रप्सो अंशुमतीमतिष्ठदिति पच्छः । ३३ । अस्योत्तमया
 परिदधाति नित्यया वा । ३४ । ऐन्द्राजागतमुत्सृजन्येके । ऐ-
 न्द्राबार्हस्पत्यं तृचमन्यमैन्द्राजागतं च शस्त्वेत्यपरे । ३५ ।
 ॥ २ ॥ ३२ ॥

नवरात्रे ऽभिजिह्विषुवान्विश्वजिह्वतुर्विश्वदुक्थवर्जम् ।
 अभिष्विकांस्तु सर्वान् । १ । अभि त्वा वृषभा सुत उद्धेदभि
 श्रुतामघं युञ्जन्ति ब्रह्मरूपं चरन्तमित्याज्यस्तोत्रियाः । २ ।
 स्वरसामस्वा याहि सुषुमा हि त इन्द्रमिज्जाधिनो बृहदिन्द्रेण
 सं हि दृक्षस इति । ३ । शेषमभिष्ववस्य द्वितीयादि च्यहवत् ।
 पञ्चर्चस्वावापः । ४ । विषुवति सौर्यपृष्ठ उदु त्यं जातवेदसमि-
 ति षट् स्तोत्रियः । ५ । चित्रं देवानामुदगादनीकं तत्सूर्यस्य दे-
 वत्वं तन्महित्वमिति पृष्ठस्तोत्रियानुरूपौ । वरमहाँ असि सूर्ये
 आयन्त इव सूर्यमिति वा । इन्द्र क्रतुं न आ भरेन्द्र ज्येष्ठं न
 आ भरेति वा । नित्यौ वा । ६ । उत्तरे पक्षे ऽनुरूपात्तं वो द-
 क्षमृतीषहमभि प्र वः सुराधसमिति नौधसश्यैतयोनी । ७ ।
 कामं वैश्वानरस्य प्रतिमोपरि द्यौश्चिचश्चिकित्वान्महिषः सुप-
 र्णो इति सूक्तशेषावावपते । ८ । विश्वजिति वैराजपृष्ठे यद्व्याव
 इन्द्र ते शतं यदिन्द्र यावत्स्त्वमिति पृष्ठस्तोत्रियानुरूपौ । ९ ।
 बार्हतावुक्ते योनी । इन्द्र क्रतुं न आ भरेति तृतीयाम् । १० ।
 इन्द्र त्रिधातु शरणमिति सामप्रगाथः । ११ । सुकीर्तिवृषाकपी
 यो जात एव प्रथमो मनस्वानिति सामसूक्तमहीनसूक्तमाव-
 पते । १२ । दशरात्र उक्तः । १३ । पृष्ठचछन्दोमेष्विन्द्रा याहि
 चिचभानो तमिन्द्रं वाजयामसि महाँ इन्द्रो य ओजसेत्याज्य-
 स्तोत्रियाः । १४ । सुरूपकृत्नुमूतय इति द्वादशर्चः । स घा नो
 योग आ भुवदिति द्वात्रिंशतम् । वीलु चिदारुजल्नुभिरिति ष-
 ट्त्रिंशतमावपते । १५ । वयं घ त्वा सुतावन्त इत्यादि वरम-
 हँ असि सूर्येत्यन्ताः पृष्ठस्तोत्रियानुरूपौ । १६ । उत्तरद्वोरद्व-

चर्मा सत्यो यातु मघवाँ ऋजीषीति चावपते । १७ । अ-
न्येषु महास्तोत्रेष्वष्टर्चेषु य एक इद्विदयत षडुक्थस्तोत्रिया-
नुरूपौ । १८ । द्वितीये ऽध्वर्यवो ऽरुणं दुग्धमंशुं यस्तस्तम्भ
सहसा वि ज्मो अन्तानस्तेव सु प्रतरं लायमस्यन्नित्यैकाहि-
कानि । १९ । तृतीये ऽध्वर्यवो ऽरुणं यो अद्रिभिप्रथमजा
ऋतावा यात्विन्द्रः स्वपतिर्मदायेति । २० । यो अद्रिभिदिमां
धियं सप्तशीर्णीं पिता न इत्युभयोरेकैकं मध्यमस्यादावन्ये वा
। २१ । दशमं पृष्ठचतुर्थवदुक्थवर्जम् । २२ । उच्चा मन्दान्व-
त्याज्यस्तोत्रियः । २३ । उदु त्वे मधुमत्तमा उदिन्वस्य रिच्यत
इति पृष्ठस्तोत्रियानुरूपौ । २४ । पत्नीसंयाजेभ्यो मानसस्तो-
त्राय कृतसंज्ञाः सदो ऽभिप्रजन्ति । २५ । मनसा सर्वमभ्येषे
। २६ । होत्र आरोहो ऽसि मानसो मनसे त्वा मनो जिन्वेति
प्रसौति । २७ । आयं गौरिति चानुमन्त्रयते । २८ । धृतिरसि
स्वधृतिरसीत्यौदुक्षरीं मध्ये ऽग्वालभ्यासते । २९ । ॥ ३ ॥ ३३ ॥

प्रादुर्भूतेषु नक्षत्रेषु निष्क्रम्य जपन्ति

युवं तमिन्द्रापर्वता पुरोयोधा यो नः पृतन्यादप तंत-
मिद्धतं वज्रेण तंतमिद्धतम् ।

दूरे चक्षाय छन्सज्जनं यदि नक्षत् ।

अस्माकं शून्यपरि शूर विश्वतो दर्मा दधीष्ट विश्वत इति
। १ । अध्वर्युपथेन गत्वा दक्षिणपश्चादयेरुपविश्य कामान्का-
मयित्वा यदिहोनमकर्म यदत्यरीरिचाम प्रजापतिं तत्पितरम-
पेत्ति । २ । तिष्ठन्तो वाचमाह्वयन्ते वागैतु वागुपैतु वा-

गुप मैतु वागिति । ३ । सुब्रह्मण्यां च । ४ । अनधीयानः सु-
ब्रह्मण्योऽमिति चिः । ५ । महाव्रते सुरूपकृत्नुमूतय इत्याज्य-
स्तोत्रियः । ६ । ईह्यन्तीरपस्युव इत्यावपते । अभिप्रवस्तो-
त्रियांश्च माध्यंदिने । ७ । होत्रकाः कूर्चान्कृत्वोपविशन्ति । ८ ।
कुम्भिनीर्माज्जालीयं परियान्तीरनुमन्त्रयते

गाव एव सुरभयो गावो गुग्गुलुगन्धयः ।

गावो घृतस्य मातरस्ता इह सन्तु भूयसीरिदं मधु ॥ a

न वै गावो मङ्गीरस्य गङ्गाया उदकं पपुः ।

पपुः सरस्वत्या नद्यास्ताः प्राच्यः संजिगाडर इदं मधु ॥

एता वयं प्रवामहे शम्याः प्रतरता इव ।

निकीर्य तुभ्यमभ्य आसं गीः कोश्वोषीर्येदा गिर इदं
मधु ॥ c

यदाराघटी वरदो व्याघ्रं मङ्गीरदास गौः ।

जनः स भद्रमेधति राष्ट्रे राज्ञः परिक्षित इति ॥ d e ।

इदं मध्विदं मध्विति । १० । पत्नीशाले भूमिदुन्दुभिर्मौष्ट्रेणा-
पिनद्धं पुच्छेनाघ्नन्त्युच्चैर्घोष उप आसयेति । ११ । तीर्थदेशे रा-
जानमन्यं वा मर्माणि त इति । १२ । संनद्धमिन्द्रो जयाती-
त्यनुमन्त्रयते । १३ । संनद्धाय मधुपर्कमाहारयति । तं स ब्रा-
ह्मणेन प्रतियाहयति । १४ । वनस्पते वीडुङ्ग इत्यभिमन्त्रितं
रथमारोहयति । १५ । उद्धर्षन्तामित्यारूढमनुमन्त्रयते । १६ ।
अवसृष्टा परा पतेति चतुर्थीमिषुमवसृष्टम् । १७ । स यदा
ब्राह्मण्यधनं गृह्णाति तद्यजमानो निष्क्रीणाति । १८ । चिकदु-
केषु महिषः प्रो ष्वस्यै पुरोरथमिति स्तोत्रियानुरूपौ । १९ ।

तीव्रस्याभिवयसो अस्य पाहीति चतुर्विंशतिमावपते । २० ।
अथ ज्योतिष्टोमेनाग्निष्टोमेनात्मनिष्क्रयणेन सहस्रदक्षिणेन
पृष्ठशमनीयेन त्वरेत । २१ । ॥ ४ ॥ ३४ ॥

यथास्तुतमनुशंसति । १ । एकया द्वाभ्यां वा स्तोममतिशं-
सेत् । न प्राग्द्वादशात् । २ । षडहस्तोत्रियावापे च । ३ । अ-
परिमिताभिरुत्तरयोः सवनयोः । ४ । छन्दोदैवतप्रतिरूपो
ऽनुरूपः । ५ । अप्रज्ञाने स्तोत्रियं द्विरेकाहेषु । ६ । ऊर्ध्वमनुरु-
पादावापः । ७ । प्रगाथान्माध्यंदिने । ८ । सैवत्सर आरम्भणी-
यायाश्च स्तोत्रियानुरूपः । ९ । इन्द्रं वो विश्वतस्परीत्यारम्भणी-
या । १० । व्यन्तरिक्षमतिरदिति पर्यासः । ११ । माध्यंदिने क-
न्धयो अतसीनामिति कङ्कान्तामप्रगाथः । १२ । ब्रह्मणा ते
ब्रह्मयुजा युनज्मीत्यारम्भणीया । १३ । अतिशंसनाय स्तोमा-
न्याख्यास्यामः । १४ । गौराज्ये त्रिवृत् । पञ्चदश आयुषः ।
उभयोः पृष्ठे सप्तदशः । १५ । उक्थ्य एकविंशः । पृष्ठे त्रिवृत्प-
ञ्चदशसप्तदशैकविंशत्रिणवत्रयस्त्रिंशाः । १६ । अभिजिद्विश्व-
जितोराज्ये पञ्चदशैकविंशौ । पृष्ठे त्रिणवत्रयस्त्रिंशौ । १७ । स्व-
रसामसु सप्तदशः । १८ । विषुवत्येकविंशः । १९ । छन्दोमेषु
चतुर्विंशचतुश्चत्वारिंशाष्टाचत्वारिंशाः । २० । दशम आज्यपृष्ठ-
योरेकविंशः । २१ । महाव्रते पञ्चविंशः । २२ । सर्वत्र संस्था-
स्तोमस्तोत्रियं सामवेदप्रत्ययम् । २३ । ॥ ५ ॥ ३५ ॥

॥ इत्यथर्ववेदे वैतानसूचे षष्ठोऽध्यायः समाप्तः ॥

अथ राजसूयः । १ । तैष्याः पुरस्तात्पवित्रः । २ । मासान्तरे-
 षु दश संसृपः । ३ । माघ्या अभिवेचनीयः । ४ । मरुत्वतीया-
 द्बार्हस्पत्येष्टिः । ५ । हविर्धानयोः पुरस्ताद्वैयाघ्रं चर्म । ६ । उ-
 पबर्हणायामासन्धां भूतो भूतेष्वित्यारोहयत्यभिषिञ्चति च
 । ७ । फाल्गुन्या दशपेयः । ८ । सांवत्सरिकाणि चातुर्मास्यानि
 । ९ । संस्थितेषु चैत्र्याः प्रत्यवरोहणीयः । १० । वैशाख्या व्यु-
 ष्टिद्वहः । ११ । ज्यैष्ठ्याः स्रवधृतिः । १२ । आषाढ्याः पवित्रः
 संस्थित्यै । १३ । अथाश्वमेधः । १४ । फाल्गुन्या ब्रह्मौदनमु-
 ज्जातृचतुर्थेभ्यो ददाति । १५ । हुतायां प्रातराहुतौ ब्रह्मणे व-
 रम् । १६ । आग्नेयीष्टिः पौष्णी च । १७ । वातरंहा भवेत्यश्वं
 नियुज्यमानमनुमन्त्रयते । १८ । अभि त्वा जरिमाहितेत्युन्मु-
 च्यामानम् । १९ । आशापालीयेनोत्सृष्टं संवत्सरम् । २० ।
 सावित्र्यस्तिष्ठ इष्टयः । २१ । पारिव्रवाख्यानाय दक्षिणेन वे-
 दिं हिरण्मयेष्वासनेषूपविशन्ति । २२ । कशिपूपबर्हणं ब्रह्म-
 णः । कूर्चो यजमानस्य । २३ । आख्यानेषु यथावेदं व्याहृती-
 र्वाचयति । २४ । संवत्सरान्ते दीक्षणम् । एकविंशतिर्दीक्षाः

। २५ । अभिप्लवप्रथमवत्प्रथममहः । पृष्ठचतुर्थवद्वितीयम्

। २६ । बहिष्पवमानादश्वं नियुज्यमानमनुमन्त्रयते

सं त्वां गन्धर्वाः समु युञ्जन्वापो नद्योः सांवेद्ये परिव-
त्तराय ।

ये त्वा रक्षन्ति सदमप्रमादं तेभ्य आयुः सविता बोधि
गोपायेति ॥ २७ ।

दिव्यो गन्धर्व इत्येतया कौशिकः । २८ । संज्ञप्तं महिषीमुपवे-
श्याधीवाससा संप्रोर्णुवन्ति । २९ । तौ यजमानो ऽभिमेथति
स्वर्गेण लोकेन संप्रोर्णुवायामधाम सक्थ्योरव गुदं
धेहि ।

अर्वाञ्चमञ्जिमाभर यत्स्त्रीणां जीवभोजनमिति । ३० ।
होत्रभिमेथनादेवं वावातां ब्रह्मा

ऊर्ध्वामेनामुच्छ्रयताग्निरौ भारं हरन्निव ।

अथास्यै मध्यमेधतु शीते वाते पनन्निवेति ॥ ३१ ।

ऊर्ध्वमेनमित्यनुचर्यो ब्रह्माणम् । ३२ । सदसि होत्रध्वर्योर्ब्र-
ह्मोद्यान्नसोन्नातारं पृच्छति । ३३ । ॥ १ ॥ ३६ ॥

पृच्छामि त्वा चितये देवसख यदि त्वं तच्च मनसा ज-
गन्ध ।

केषु विष्णुस्त्रिषु पदेषु जिष्णुः केष्विदं विश्वं भुवनमा-
विवेशेति । १ ।

तस्य प्रतिप्रश्नादाह

पञ्चस्वन्तः पुरुष आविवेश तान्यन्तः पुरुष आपिर्तानि ।

एतत्त्वाच्च प्रतिमन्वानो अस्मि न यज्ञपा भवस्युत्तरो
मत् ॥

न त्वं परो वरो मन्त्र पूर्वः किमङ्ग वा मतिमत्क्षम तेन।
शिष्येण्यां वदसि वाचमेनां न मया त्वं संसमको भ-
वासीति । २ ।

निष्क्रम्य सर्वे यजमानं पृच्छामि त्वा परमन्त्रं पृथिव्या इति ।
इयं वेदिरिति यजमानः । ३ । तृतीये चतुर्विंशवहे सवने । ४ ।
प्राकृतावाज्यस्तोत्रियानुरूपौ । ५ । तृतीयसवनाद्यतिराचवत्
। ६ । संस्थिते पञ्चपशुर्विंशाखयूपः । ७ । प्रत्यृतु षट् पशव आ-
मेया ऐन्द्रा मारुता मैत्रावरुणा ऐन्द्रावरुणा आग्नावैष्णवा इति
। ८ । विंशाखयूपर्तुपशवो द्विगुणाः पुरुषमेधे । चतुर्गुणाः स-
र्वमेधे । ९ । पुरुषमेधो ऽश्वमेधवत् । १० । चैत्र्याः पुरस्ताद्वर-
दानान्तः । ११ । इष्टयो ऽग्नये कामाय दात्रे पथिकृते । १२ ।
यजमानस्य विजितं सर्वं समैत्विति जनपदमुच्चैः श्रावयति
। १३ । कस्मै सहस्रं शताश्वं स्वं ज्ञातिभ्यो दद्याम् । केन समा-
प्नुयामिति यजमानः । १४ । यदि ब्राह्मणः क्षत्रियो वा प्रति-
पद्येत सिद्धं कर्मेत्याचक्षते । १५ । न चेत्प्रतिपद्येत नेदिष्ठं स-
पत्नं विजित्य तेन यजेत । १६ । तस्मै ज्ञातिभ्यस्तद्दद्यात् । १७ ।
यस्य स्त्री संभाषेत तस्य सर्वस्वमादाय तामब्राह्मणीं हनिष्य
इत्युच्चैः श्रावयेत् । १८ । तं ह स्नातमलंकृतमुत्सृज्यमानं सह-
स्रबाहुः पुरुषः केन पाष्णीं इत्यनुमन्त्रयते । १९ । संवत्सरमि-
ष्टयः पथ्यायै स्वस्तये अदित्या अनुमतये । २० । संवत्सरान्त
ऐन्द्रापीणाः पशुः । २१ । महाघ्नं तृतीयम् । २२ । उदीरता-

मिति तिसृभिर्यूपे बध्यमानमनुमन्त्रयते । उत्थापनीभिश्च वि-
मुच्यमानम् । २३ । हरिणीभिः शमित्रे ह्रियमाणम् । २४ ।
स्योनास्मै भवेति द्वाभ्यां निपात्यमानम् । २५ । सहस्रबाहुया-
मसारस्वतैः संज्ञप्तम् । २६ । ॥ २ ॥ ३७ ॥

अथ भैषज्याय यजमानमक्षीभ्यां ते मुञ्चामि त्वोत देवा
यस्यास्ते ऽपेत एतु वात आ वात्विति मेथने ब्रह्मा । १ । सु-
प्रपाणा च वेशन्तेति पूर्वणानुचर्यः । २ । उदीर्ष्व नारीत्यु-
क्तम् । ३ । यन्न इदं पितृभिरिति सर्वे । ४ । ब्रह्मोद्यात्

गावो यवं प्रयुता अर्यो अक्षन्ता अपश्यं सहगोपाश्च-
रन्तीः ।

हवा इदर्यो अभितः समायन्कियदासु स्वपतिश्छन्दयात
इत्युक्तातारम् । ५ । प्रतिग्रन्थे

यस्यानक्षा दुहिता जात्वास कस्तां विद्वां अभि मन्याते
अन्धाम् ।

कतरो मेनिं प्रति तं मुञ्चाते य ई वहाते य ई वा
वरेयादिति । ६ ।

पृष्ठ्यचतुर्थे चतुर्थम् । अतिरावः पञ्चमम् । ७ । मध्यमं चे-
दुक्थ्यामिष्टोमौ । ८ । उत्तमे साश्चमेध ऋत्विक्पत्नीप्रैषकृ-
तो द्वयाः । ९ । ब्रह्मो ऽश्चमेधस्य अहः पुरुषमेधस्य सर्वमेधः
पुरुषमेधवत् । १० । अहान्यमिष्टुदिन्द्रस्तुसुर्यस्तुवैश्वदेवस्तुत्पौरुषं-
मेधिकं तृतीयं पञ्चमं वाजपेयो ऽप्नोर्यामा । ११ । एतस्मि-

त्सर्वान्मेधानालभन्ते । १२ । पृष्ठचोत्तमे विश्वजिदतिरात्रो द-
शमम् । १३ । संवत्सरान्ते गार्हपत्ये ऽधरारणिं ग्रहत्याहव-
नीय उत्तरारणिमयं ते योनिरित्यात्मन्नमिं संस्पृश्याख्याय प्र-
व्रजेत् । १४ । इति मेधाः क्षत्रियस्य । १५ । ॥ ३ ॥ ३८ ॥

॥ इत्यथर्ववेदे वैतानसूत्रे सप्तमो ऽध्यायः समाप्तः ॥

अथ स्तोत्रियविकाराः । १ । एकाहेषु तं ते मदं गृणीम-
 सीति । २ । बृहस्पतिसवे तद्धो गाय सुते सचा वयमेनमिदा
 ह्य इति सवनयोरुक्थमुखीयतृचपर्यासौ । माध्यंदिने पर्यासा-
 द्यतृचवर्जम् । ३ । गोसवाभिषेचनीययोर्युञ्जन्ति ब्रध्नमरुषमि-
 ति । ४ । श्येनसंदंशाजिरवजेषु सुरुपकृत्नुमूतय उत्त्वा मन्दन्तु
 स्तोमास्त्वामिद्धि हवामह इति । ५ । अपूर्वे ऽभि त्वा पूर्वपी-
 तय इति । ६ । व्रात्यस्तोमेष्व त्वेता नि षीदताधा हीन्द्र गि-
 र्वण इति । ७ । अग्निष्टुत्स्वीलेन्यो नमस्यो ऽग्निं दूतं वृणीमहे
 ऽग्निमीलिष्वावसे ऽग्न आ याह्यग्निभिरिति । ८ । तीव्रमुदुप-
 शदोपहव्येष्वयमु ते समतसीमा उ त्वा पुरुवसो इति व्युष्टि-
 द्यहे च । ९ । गोसवविवधवैश्यस्तोमेष्विन्द्रं वो विश्वतस्पया
 णो विश्वासु हव्य इति । १० । प्रतीचीनस्तोमे त्वमिन्द्र प्रतूर्ति-
 ष्विति । ११ । राजि यो राजा चर्षणीनामिति । १२ । उद्भि-
 ह्वलभिदोर्यज्ञ इन्द्रमवर्धयदिति । १३ । इन्द्रस्तोम इन्द्र क्रतुं न
 आ भर तव त्यदिन्द्रियं बृहदिति । १४ । विघने समस्य मन्यवे
 विशस्तदिदास भुवनेषु ज्येष्ठमिति । १५ । सूर्यस्तुत्युदु त्वं जा-
 तवेदसं चिचं देवानां केतुरनीकमिति । १६ । वज्रे पुनःस्तोमे

त्वं न इन्द्रा भरेति । १७ । सर्वजित्यृषभे मरुत्स्तोमे साहस्रान्ये तद्वो गाय सुते सचा वयमेनमिदा ह्य इति । १८ । साहस्राद्ययोः स्वादोरिथा विषुवत इति । १९ । ॥ १ ॥ ३९ ॥

विराजि भूमिस्तोमे वनस्पतिसवे विष्यपचित्योरिन्द्राग्न्योः-
स्तोम इन्द्राग्न्योःकुलाय इन्द्राय मघने सुतं यत्सोममिन्द्र वि-
ष्णवीति । १ । विराजे ऽग्नेःस्तोमे ऽग्नेःकुलाये ऽग्निं दूतं वृणी-
महे ऽग्निमीलिष्वावस इति । २ । विनुत्यभिभूत्यो राशिमरा-
ययोः शदोपशदयोः सम्राट्स्वराजोर्यदद्य कच्च वृत्रहन्नुभयं शृ-
णवच्च न इति । ३ । राजसूयेषु यत्सोममिन्द्र विष्णव्यधा हीन्द्र
गिर्वणो ऽभ्रातृथो अना त्वं त्वं न इन्द्रा भरेति च । चतुर-
हपञ्चाहाहीनदशाहच्छन्दोमदशाहेषु च । ४ । तीव्रसुचतुःपर्या-
ययोः साहस्रान्ययोर्दशपेये विभ्रंशयज्ञे आयन्त इव सूर्यमिति
। ५ । साद्यःक्रेषु श्येनवर्जमहमिद्धि पितुष्परीति च । ६ । अ-
तिराचाणां सर्वस्तोमयोर्मा भूम निष्ठया इव विधुं दद्राणं स-
लिलस्य पृष्ठ इति । ७ । त्रिवृत्यञ्चदशसप्तदशैकविंशत्रिणवच-
यस्त्रिंशन्नवसप्तदशेषूभयं शृणवच्च नो वयमेनमिदा ह्यः पिवा
सोममिन्द्र मन्दतु त्वेति । ८ । अभिजित्यभि प्र गोपतिं गिरे-
ति च । ९ । अनतिराचे ऽभि त्वा वृषभा सुत इति । १० । चतु-
र्विंश इन्द्रा याहि चित्रभानो मा चिदन्यद्धि शंसतेति । ११ ।
विश्वजिति य एक इद्विदयत इति । १२ । विषुवतीन्द्र क्रतुं न
आ भरेति । १३ । स्वरसामाभिप्रवगवायुषि शेषेषु पृष्ठस्यैकविं-

श इन्द्रो दधीचो अस्थभिर्विश्वाः पृतना अभिभूतरं नरमेवा
ह्यसि वीरयुरिति । १४ । ॥ २ ॥ ४० ॥

बुध्याङ्गिरसकापिवनचैत्रयद्वहानां तं ते मदं गृणीमसी-
ति । द्वितीयेषु विश्वाः पृतना अभिभूतरं नरमिति । १ । चा-
तुर्मास्यवैश्वदेवगर्गवैदच्छन्दोमवत्पराकान्तर्वस्वश्चमेधश्चहाणां
शग्ध्युषु शचीपत इति । २ । साकमेधस्येन्द्रमिहेवतातय इति
। ३ । वैदस्वरसाक्षोस्त्वं न इन्द्रा भरेति । ४ । द्वितीयेषु तमिन्द्रं
वाजयामस्यस्तावि मन्म पूर्यं तं ते मदं गृणीमसीति । ५ ।
अश्वमेधस्य वाचमष्टापदीमहं स्वाधोरित्था विषूवत इति
। ६ । पृष्ठच्यहस्यैवा ह्यसि वीरयुरित्युक्थे । ७ । तृतीयेषु महौ
इन्द्रो य ओजसाभि प्र वः सुराधसमेवा ह्यसि वीरयुरिति । ८ ।
साकमेधस्य तमिन्द्रं वाजयामसि आयन्त इव सूर्यमिति । ९ ।
चतुरहाणां आयन्त इव सूर्यं त्वं न इन्द्रा भरेति । १० । चतुर्थे-
षु महौ इन्द्रो य ओजसा य एक इद्विदयत इति । ११ । सर्वेषु
मा भूम निष्ट्या इव विधुं दद्राणं सलिलस्य पृष्ठ इति । १२ ।
संसर्पचतुर्वीरयोरयमु ते समतसीमा उ त्वा पुह्वसो इति । १३ ।
पञ्चाहेषु विवृदादिवत् । १४ । अभ्यासङ्गपञ्चशारदीययोर्द्वि-
तीये त्वं न इन्द्रा भरेति । १५ । पृष्ठचपञ्चाहस्यैवा ह्यसि वीर-
युरिति । १६ । पञ्चम उत्तिष्ठन्नोजसा सहेन्द्रो मदाय वावृध
इन्द्राय साम गायतेति । १७ । अभिप्लवपञ्चाहस्य य एक इ-
द्विदयत इति । १८ । अभ्यासङ्गपञ्चशारदीययोः आयन्त इव
सूर्यमिति च । १९ । षडहस्य गव्यभ्रातृभ्यो अना त्वमिति । आ-

युधि त्वं न इन्द्रा भरेति । २० । पञ्चम एन्द्र नो गधि प्रिय इति । २१ । षष्ठमुक्थ्यं चेद्य एक इद्विदयते यत्सोममिन्द्र विष्णवी-
ति । २२ । ॥ ३ ॥ ४१ ॥

पृष्ठचस्य द्वितीय एवा ह्यसि वीरयुरिति । १ । तृतीय इन्द्रे-
ण सं हि दृक्षसे वयं घ त्वा सुतावन्तस्त्वं न इन्द्रा भरेति । २ ।
दशाहस्याष्टमे यदिन्द्र प्रागपागुदगिति । ३ । नवम एतो न्वि-
न्द्रं स्तवामेति । ४ । त्रिककुद्दशाहस्य नवसु शग्ध्यू षु शचीपते
ऽभि प्र गोपतिं गिरा तं वो दस्ममृतीषहं वयमेनमिदा ह्य इ-
न्द्रमित्राथिनो बृहच्छायन्त इव सूर्ये क ई वेद सुते सचा वि-
श्वाः पृतना अभिभूतरं नरं यदिन्द्र प्रागपागुदगिति । ५ । अ-
ष्टमे महौ इन्द्रो य ओजसेति । ६ । द्वादशाहस्य छन्दोमप्रथ-
मान्ययोस्त्वं न इन्द्रा भर य एक इद्विदयत इति । ७ । स्वरसा-
मसु सं चोदय चिचमर्वाक् प्रणेतारं वस्यो अच्छेति पर्यायेण ।
अभिप्लवे च । ८ । तनूपृष्ठे ऽभि त्वा शूर नोनुमस्त्वामिद्वि ह-
वामहे यह्याव इन्द्र ते शतं पिबा सोममिन्द्र मन्दतु त्वा कया
नश्चिच आ भुवदेवतीर्नः सधमाद इति । ९ । एतेषामनन्तरो
ऽनुरूपः संभवे स्तोत्रियनियमच्छन्दसा । १० । गवामयनेन
सांवत्सरिकाणि व्याख्यातानि । ११ । एतस्मादेवाहीना राचि-
सन्नाण्येकाहा अपि केचित् । १२ । सर्वत्र कामकूपीः साम-
वेदात् । १३ । द्वाहप्रभृतयो ऽहीना आ द्वादशाहादन्यतरतो-
ऽतिराचात् । १४ । द्वादशाहप्रभृतीनि राचिसन्नाण्यर्वाञ्चि
संवत्सरात् । १५ । दशरात्र उभयतोऽतिरात्रः । १६ । द्वाद-

शाहः पुरस्तादग्निष्टोमो ऽहीनः । १७ । सहस्रसंवत्सरपर्यन्तान्ययनानि विश्वजिता सहस्रसंवत्सरप्रतिमेन यजेत । १८ ।
॥ ४ ॥ ४२ ॥

अग्न्याधेयं वसन्ते ब्राह्मणस्य ब्रह्मवर्चसकामस्य । यीषो राजन्यस्य तेजस्कामस्य । वर्षासु वैश्यस्य पुष्टिकामस्य । शरदि सर्वेषाम् । १ । गदापनुत्तये पूर्णाहुत्यन्तमित्येके । २ । अग्निहोत्रायणिनामिति युवा कौशिकः । ३ । तेषामाययणे नवस्य । ४ । स्थालीपाकेनाग्निहोत्रं यवाग्वा वा । ५ । अभावे गवीडां नवघासमाशयित्वा तस्याः पयसा श्रीकामस्य । ६ । नित्यमग्नीनां जागरणम् । ७ । अग्निहोत्रं स्वर्गकामस्य । ८ । पयसा सर्वकामस्य । ९ । दध्नेन्द्रियकामस्य । १० । आज्येन तेजस्कामस्य । ११ । तैलेन श्रीकामस्य । १२ । ओदनेन प्रजाकामस्य । १३ । यवाग्वा यामकामस्य । १४ । तरुडुलैर्बलकामस्य । १५ । सोमेन ब्रह्मवर्चसकामस्य । १६ । मांसेन पुष्टिकामस्य । १७ । उदकेनायुष्कामस्य । १८ । दर्शपूर्णमासौ सर्वकामस्य । १९ । दाक्षायणयज्ञः प्रजाकामस्य । २० । साकंप्रस्थाय्ययज्ञः पशुकामस्य । २१ । संक्रमयज्ञः सर्वकामस्य । २२ । इडादधः पशुकामस्य । २३ । सार्वसेनयज्ञः प्रजाकामस्य । २४ । शौनकयज्ञो ऽभिचारकामस्य । २५ । वसिष्ठयज्ञः प्रजाकामस्य । २६ । द्वावापृथिव्योरयनं प्रतिष्ठाकामस्य । २७ । एतानि दर्शपूर्णमासायनानि । २८ । आययणमन्नकामस्य । २९ । चातुर्मास्यानि सर्वकामस्य । ३० । ऐन्द्रायः पशुरायुष्प्रजापशुकामस्य । ३१ । यामः शुक्रहरिः शु-

सहो वानामयकामस्य पितृलोककामस्य च । ३२ । त्वाष्ट्रो वड-
वः प्रजाकामस्य । ३३ । काम्यावेतौ । ३४ । सुत्याः सर्वकामस्य
। ३५ । उक्थ्यः पशुकामस्य । ३६ । वाजपेयः स्वाराज्यकामस्य
। ३७ । अतिरात्र ऋद्धिकामस्य । ३८ । गवामयनं द्वादशाहस्य
। ३९ । राजसूयः स्वाराज्यकामस्य । ४० । अश्वमेधः परुषमेधो
सर्वकामस्य । ४१ । सर्वमेधः श्रेष्ठचकामस्य । ४२ । कामानन्त्या-
दपरिमिता यज्ञाः । ४३ । ते प्रकृतिभिर्व्याख्याताः । ४४ । यज्ञक्र-
मो ब्राह्मणात् । विरिष्टसंधानं च । ४५ । य इमौ कल्पावधीते
य उ चैवं वेद तेन सर्वैः क्रतुभिरिष्टं भवति सर्वाश्च कामाना-
प्नोति । ४६ । अथाप्युदाहरन्ति

यथा यष्टुस्तथाध्येतुरेषा ब्राह्मी प्रतिश्रुतिरिति । ४७ । ॥ ५ ॥ ४३ ॥

॥ इत्यथर्ववेदे वैतानसूत्रे ऽष्टमो ऽध्यायः समाप्तः ॥

Critical Notes.

Chapter 1.

4. आवपन्त्येके thus AB. C: आवपयन्त्येके.
13. त्वं corrected according to AV. 7. 74. 4, all MSS. read त्वां.
14. मन्त्रोक्तम् thus C. AB: °क्तम्.
18. अमुष्टुमे is missing in A.

Chapter 2.

1. प्रणय यज्ञं cor.; A(DE)C: प्रणयज्ञं. — ओं प्रणयेति thus C. A: ओमिति प्रणयति.
4. निदधाति thus C. A(DE): निधाति. — प्रहते cor.; A: प्रवृते C (DE): प्रहते.
8. निधीयमानान् cor.; A: °नाम् C: °नम्.
13. अर्वाञ्चम् thus CDE. A shows here a blank.

Chapter 3.

10. BC omit तद् before व्युह्य.
13. पाचाव्यग्निः conjecturally. AB: मातव्याग्निः C: मार्तव्याग्निः.
14. अक्षोः thus A. BC: अक्षोः.
16. दावा thus all.
20. ऊर्ध्व मे धेहि thus AC. B: मयि — समचम् cor.; all: समृचम्.

Chapter 4.

2. ससन्वासं cor.; A: सिचन्वासं B: शिचन्वासं C(DE): सिचन्वात्सं.
9. तृतीय उ० thus AC. B: तृतीयम्०

13. उत्तमा thus BC. A: उत्तमाः. The passage enclosed in brackets is a gloss.
 22. व्रतविसर्जनीम् thus AC. B: व्रतविसर्जनीयम्.
 23. प्रवर्ग्याच्छौर्यम् cor.; all: प्रवर्ग्यात्सौर्यम्.

Chapter 5.

7. यज्ञियैः } cor. after the reading of } यज्ञिः,
 जनयन्वो } TBr. 1. 2. 1. 8, 16; all: } जनयन्तो.
 9. स्वपतो thus A. BC: सुप्तो.
 10. चित्यादिभिर० निर्देहन्तीभिः for this incurably corrupt passage the unanimous reading of all MSS. is given, as no explanation can be obtained from the Atharvâpukramanî, out of which I have prepared an index of rshis and devatâs; कपुर्वि० thus A. B: कपुवि० C: कपूवि०.
 15. विश्वभरा thus A. BC: विश्वभरा. — अथर्वा ला thus A. BC: अथर्वा.—
 पुच ईधे अथर्वणः thus AC like VS. 11. 33. B: पुच इति मय्यमाधे अथर्वणः.
 16. अपानति thus ABC, but in A अपानति is superscribed and also read by DE. On the margin of E अपानति is corrected back again.

Chapter 6.

1. स्वया वधेयं cor.; all: स्वया वधूर्मे; in A on the margin: वेयं, which reading has been adopted by E: स्वया वधूर्वेयं, but afterwards restored to मे. The mistake is to be accounted for by the fact that later copyists were unacquainted with the potential mood वधेयं, which however is exhibited by AV. 10. 5. 15.
 2. दक्षिणामी thus A. BC: ०पि.
 4. दक्षिणामिर्निर्मेष्य thus A. BC: ०पि नि०.
 7. स दहन्मदहवगा: cor.; A: सदनान्म B: स दहान्म C: सदनान्म with Gop. Br. 1. 2. 21.

Chapter 7.

9. स्वर्ग्यी thus BC. A: स्वर्ग्यी D: स्वर्ग्य.
 13. सुवं विशदञ्चम् cor.; all: सुचं० with Gop. Br. 1. 3. 12. Of the two possible emendations, viz. सुवं ०ञ्चम् and सुचं ०दोचीम्, I prefer the former on account of the slighter alteration which it requires

in the text, although Kâty. S'r. 4. 14. 19. and the passage from S'âkh.
S'r. quoted by the commentator, employ the *sruj*.

20. स्वर्तेनेति thus C. AB: स्वर्तेति.

Chapter 8.

2. च is missing in B.

3. वृद्धिश्चेत् thus all; the quotation in the commentary to Kâty. S'r. 4. 11.
1 has वृद्धिहानिश्चेत्.

10. प्रहृतं thus AB. C: प्रहृत्यं.

13. दावाणामिति cor. according to AV. 5. 24. 3; AC: दातृणामिति B:
दाचेणामिति.

16. प्रसिध्यति thus AB. C: प्रसिंचति, but Taitt. A'r. 1. 30. 1 and A'sv. S'r.

2. 16. 19: प्रसिच्यते. — अपगच्छति thus all. — आयते cor. after the above
passages; all: आयसे. — वाजिपीतस्त्रो thus AB. C: °पीयस्त्रो.

22. वरुणो ऽपां य cor.; AC: वरुणोपाय य B: वरुणोपा य.

Chapter 9.

4. पूर्णदर्वं thus AB. C: पूर्णदर्व्यं. — पूर्णा दर्व इति thus all.

8. कववाहनाय thus AC. B: काव्वं.

14. देवावृच्छंयन्ता thus A. BC: °वृत्संयुवन्ता.

15. निष्क्रामन्तो thus C. AB: निःक्रा°.

16. उपतिष्ठन्ते cor.; all: उपतिष्ठते.

19. 20. सव्यहस्तपुरोडाशा, दक्षिणहस्तपुरोडाशा: cor.; all: सव्यहस्तः पु°, द-
क्षिणहस्तः पु°.

27. शुनासीर्थं सीर्थमेकया च thus AB. C: शुनासीर्थमेकया च सीर्थं.

Chapter 10.

2. वृद्ध्यमानम् cor.; all: वृद्धमानम्.

10. उच्छ्रितम् thus C. A: उकृतं B: उकृतं.

16. प्रमुच्यमानम् thus A. BC: विसृ°.

19. The verses are taken from the Paippalâda S'âkhâ of the Atharvaveda;
in the very bad copy of this work, described by Prof. Roth in his essay
„der Atharvaveda in Kaschmir“ p. 12, the text on fol. 99^a is as
follows:

प्रमुच्यमानो भुवनस्य गोप यमुनीं च प्रति भागमेतु ।
 अप्रियं च चिबृतं सप्ततंतुं देवं देवेभ्यो हव्यं वहतु प्रवानन ॥
 यू ते दंष्ट्रा सुधयो रोपयिस्ता जिह्वायेते दक्षिणा सं च पश्यत ।
 अनाग्रं नः पितरस्तत्कृणीतु यूषे ब्रह्मं विमुच्यमा यमज्ञं ॥
 अस्तिस्तस्मै विबुधः परेहि रिंद्स् गोष्ठमपि धाव विद्वान् ।
 धीरा मस्त्वा कवयस्संख्यं द्विषमूर्धं यजमानाय मत्सतः ॥

गोप according to the Paipp. S'; the MSS.: गोपः. — रोपयिष्णु
 thus B. A: ०ष्णु C: ०ख. — जिह्वायेते cor.; this denominative verb is
 attested by Nir. 1. 11; the MSS.: निर्हयेते. — दक्षिणा cor.; all: दक्षिणाः.
 — पश्यतः cor.; the MSS. omit the Visarga. — कृणीतु thus A. BC:
 कृणीतु. — मुमुचिम cor.; all: प्रमुमुचिमा. — अहस्तस्त्वम० cor.; all:
 अहस्तस्त्वम०. — धाव according to the Paipp. S'. BC: धाम, A has a
 blank here, but E like BC and D: धान. — धीरास्त्वा cor.; all:
 धीरा शस्त्वा. — दत्तेति cor.; A: मत्तेति BC: मस्त्विति.

Chapter 11.

1. उत्तम० thus A. BC: उत्तम०.
3. अनुचराः सदस्यश्च thus A. BC (and DE): अनुचरांस्तद०.
5. ऊषो cor.; all: ऊर्मो.
12. दीक्षितावेदनात् thus AC. B: ०क्षितो वे०.
14. कश्चिद्वे० thus AB. C: कश्चिपुवे०.
19. चनक्षितोत्तरं cor.; all: ०क्षितो०.

Chapter 12.

1. C repeats, like Gop. Br. 1. 3. 22, after यज्ञो ऽमुतो ऽर्वाहम्, उभी का-
 मग्री भूत्वा क्षित्या सहाविशताम्.
3. जैनं cor.; all: जैनं.
11. अशमन्वतीत्य० thus AC. B: अशमन्वतीरित्य०.

Chapter 13.

3. शंखना thus A. BC: संयुवना.
16. शक्नन thus all, and Gop. Br. 2. 2. 3 (VS. 5. 5: शक्नन).
18. अनाधुष्यं thus A. BC again: अनाधुष्टं. — उपगेषं thus A. BC: उपगेषां.
19. क्षमीक्य० thus C. AB: क्षमीर्म०.

20. अतावत thus all.
 23. अंशुरंशुष्टे cor. according to VS. 5. 7; all: अंशुरंशुष्टे.
 24. प्रेषे thus B. AC: प्रेषे.

Chapter 14.

1. a. परिदां cor.; A: परिदे B: परिदं C: परीद्रं. — जुहानम् cor.; all: जुहानाम्.
 d. अस्वन्तरं thus A. B (DE): अस्वांतरं C: अस्वन्तरं. — तम्बः thus A. BC: तम्बाः.
 e. दध्मः cor.; all: दध्नः. — शीतहरे thus AB. C(DE): सीतहरे.
 g. हरिः thus A. BC: हविः. — घर्मस्तप्तः thus B. A: °स्तपनः C: °स्ततः DE: °स्तप्तः.
 8. अनुचरा गृं thus A. BC: अनुचरागृं.

Chapter 15.

2. आप्यायनानि° cor.; all: आप्यायननि°.
 7. वेदिं cor.; the MSS. omit the Anusvāra.
 11. प्रवर्त्यमाने cor.; all: °मान B: प्रवर्त्तमान.
 19. पत्नीसंयाजान्ताः thus A. BC: °न्तः.

Chapter 16.

1. परिद्विद्यमाणाः cor.; all: परिद्वी°.
 8. ह्रत्वा cor.; all: ऊत्वा.
 11. अन्तर्यामीयं thus AC. B: अन्तर्यामं.
 12. खरे thus A. BC: खरं. — संश्रयति thus AB. C: °यंति.
 17. परि यः cor.; A like RV. 10. 17. 12 without a variation, but DE and B: पर्यः C: परीयः. — इत्यस्त्वं thus CDE; in A there is a blank in the place of त्व; B: व्यस्य यः परः.

Chapter 17.

3. आमन्त्रयते thus AC. B: अनु°.
 4. मापगया तं cor.; AB: °गाथा तं C: °गायस्त्वं, Taitt. S. 3. 2. 7. 1:

मा गात. — सत्त्वा व thus C. AB: °वा. — इत्युक्ता cor.; all: इत्युक्ता,
A'sv. S'r. 5. 2. 12, 14: इति जपित्वा.

7. सुतोषे सुतोर्जे thus A. B: सुतस्य सुतोषे सुतोर्जे C: सुतस्य सुतोर्जे.
8. गमेत् cor.; A: गाम BC: गमे.

Chapter 18.

1. ब्राह्मणाच्छसि° thus A. BC: °सी°.
4. ये अमयो विहता thus AB. C: ये अमये अमयो च. — विहतान° cor.;
all: विहताम°.
5. धा: cor.; all: धा.
8. BC insert वा before गोपायत.
9. ऽभिप्रजन्ति thus BC(DE). A: निप्रजन्ति.
13. ऊवधगोहा° cor.; all: °गूहा°.
14. कृणुतमिति thus A. BC: कृणुध्वमिति.

Chapter 19.

5. ब्राह्मणाहंसित्यो° cor.; A: °हंसि पो° BC: °हंसी पो°.
7. °न्तः स्रवते thus C. AB: °न्तस्रवते.
13. अमीधेति thus C. AB: °धेष्टे. — अयाङ° thus B in the first place, in
the second: अयाज°, A both times: अयाद्°, C: अयाद् and अराडि°.
16. प्रतीक्ष cor.; all: प्रतीच.
18. गयान्मे मा thus B. A: °या मा C: य मे DE: °यमे मा.

Chapter 20.

4. The second half-verse of the śloka is corrected; all: आदित्यमहसावित्री
च तांसमानुषषड्भूता इति.
7. नराशंसपीतस्य thus AB. C: °पीतस्य. — नृभिःष्टस्य cor.; the MSS.
omit the Visarga.
9. हुवामहीति cor.; all: ह्वा°.
11. यानि thus C. A: यानि: B: यानि।.
13. अन्वितिरसि cor.; all: अनिति°.
15. उत्तमाप्रतीहारात् cor. (thus also Gop. Br. 2. 5. 3 at the end); all:
उत्तमा प्र°.

20. 21. उक्थसंपत्स्वोमुं thus C. A: °संपाक्षोमुं (DE: °संपक्षोमुं) B: °संपच्छोमुं.

Chapter 21.

14. वृष्टी, वृष्टिं cor. according to VS. 15. 6 f, Taitt. S. 4. 4. 1. 1a; all: विष्टी, AB: विष्ट्यं C: विष्टं.
20. रसप्राशन्वा thus BC. A: रसप्राशन्वा, but DE like BC.
25. आपीधायो thus B. AC: आपीधायो.

Chapter 22.

4. प्रवाख्, अनुवासि cor. according to TS. 4. 4. 1. 1; all (and Gop. Br. 2. 2. 13): प्रावोख्, अह्वासि.
8. उत्तरस्या अर्धर्चेन thus only D; all others: उत्तरस्यार्धर्चेन.
15. 16. सर्पणान्तमाशिर cor.; A: °न्तमासीशिरं B: °न्तशिरं C: °न्तमासीरं.

Chapter 23.

5. मच्चयति thus A. BC: °चंति.
12. आत्मकृतस्व is missing in BC. — अनाज्ञाताज्ञा thus C. AB: °ज्ञाताज्ञा. — अयुतो thus AC. B: प्रयूवती. — धत्तनेति thus AB. C: धेतनेति.
15. कवी corrected according to A'sv. S'r. 6. 12. 12 and A'past. S'r. 14. 18; all: गवी. — धर्मणस्परि cor.; all: धर्मणः परि.
20. साविकान् thus A. B: साविकोन् C: शाविका.
22. द्रप्सवत्योर्यत्ते cor.; all: द्रप्सवत्यो यत्ते.

Chapter 24.

1. a. अचुच्योन्नरो (instead of अचुच्यवोत् ?) conjecturally cor.; all: अचुकोन्नरो.
- b. याव्णा thus A. B: याव्णी C: यावा. — चिच्छिदुः cor.; all: चिच्छदुः. — संक्षियेम thus all. TBr. 3. 7. 13. 1: संक्षयेम.
- f. वर्धयन्ति thus BC. A: °न्ती.
4. उत्क्रामन्ति cor.; all: उत्क्रामति.
14. असिं thus A. BC: अपी.

Chapter 25.

1. अपिष्टोमसाखो thus AB. C: °साखे.
12. दधते thus AC. B: दधाति.

Chapter 26.

4. ०संपदावत्स्वरौ cor.; AB: ०सपदावत्स्वरौ C: सपदावत्सरौ.

Chapter 27.

6. सवे cor.; AC and Gop.-Br. 2. 5. 8: सवं, B: सवां. — रुहियं thus AC. B and Gop. Br. 2. 5. 8: रोहियं. — अहमि° thus AC. B: आहमि°. — वाजिसामा° thus AB. C and Gop. Br. 2. 5. 8: वाजिसामा°.
9. ऽग्मन् cor. according to A'sv. S'r. 9. 9. 8. AB: यमं C: यां. — सवे cor. all: सवं.
16. नाभुरसि thus all and Gop. Br. 2. 2. 13; perhaps नाभिरसि?
22. 25. अभितःसो° cor.; the MSS. omit the Visarga.

Chapter 28.

1. काममप्रथ° thus BC. A: कामं प्रथ°.
12. क्रियमाणाम् thus C. AB: क्रीय°.
14. आमावास्तेनेष्टे thus B(D). A: ०नेष्टिर्दी° C(E): ०नेष्टि.
21. ०दीयमानम् thus A. BC: ०दीयमानां.
24. चद्रुह्यमानम् cor.; all: ०नां.
25. निधीयमाना: cor.; all: ०नां.
27. प्रासने cor.; AC: प्राशने B: प्रशोनः.
28. इत्येन्द्रा cor.; A: ०न्द्र B: ०न्द्रा C: इतिन्द्रा.
32. कृते thus AC. B: कृतो.

Chapter 29.

4. ०रूप° is missing in B.
7. एकान्नचिंशत्सो° thus B. AC: ०चिंश सो°.
12. ०प्राशनाद° } cor.; all: { ०प्राशनाद°
13. ०वक्त्रवे° } } ०वक्त्रवे°.
22. एतं सधस्त्रा thus AC. B: एतमागमेतं सधस्त्रा.

Chapter 30.

2. उत्क्रान्तश्रेयसः cor.; A: ०यसा B: ०नाःश्रीयशा: C: ०त्वश्रेयसा. — श्रेय-
कामस्त्र thus AC. B: ०कामेस्त्र.

11. पयःसुरायहाणां thus AC. B: पयःतिसुनोत्तरायहाणां.
 16. संस्थानानि cor.; AB: सञ्स्थानानि (thus also Gop. Br.2.5.7) C: सस्थानानि.
 17. धाश्चितायिभिः thus A. B omits ३, C: धादतायिभिः.
 27. प्रणवान्तया तानेन thus AC. B: प्रणवांतं पात्यनेते.

Chapter 31.

4. °देवताभ्यां thus C. AB: °देवताभ्यः.
 20. विश्वजिति is wanting in B.
 22. °वेति तृचान° conjecturally; all: °वेत्यृचान°.

Chapter 32.

14. °निनर्दान्कृत्वा द्व° thus AC. B: निनर्दाहं कृत्वाव द्व°.
 17. 18. The number of the o's differs somewhat in C.
 22. प्रतिराधान् । न सं° cor.; all: °धान सं°.
 25. It would have been uncritical to admit into this Sûtra the emendations undertaken with these passages in the edition of the Atharvaveda. No matter whether the tradition is false or correct, it evidently lay before the author of the Vaitâna Sûtra in this form and it was not my duty to correct his work. Real mistakes of the copyists, as I judge from the want of various readings in the edition of the Atharvaveda, are:
 अस्मो, विद्युत्, पर्णशफो instead of चमसो, विमृष्ट, °शदो.
 31. The MSS. insert त् between आह्ननस्या and वृषाकपिवत्.
 32. ईकारः thus B. AC: इ°.

Chapter 33.

2. चरन्तम् is missing in B.
 6. वा । इन्द्र cor.; all: चेन्द्र.
 7. अनुरूपात्तं thus AC. B: अनुरूपास्तं. — °स्त्रीतयोनी cor.; all: °स्त्रीत°.
 18. अष्टर्चेषु thus AC. B: अष्टर्चम्. — °नुरुपौ thus B. A: °नुरुपा C: °नुरुप.
 20. अतावा is missing in B.
 21. अन्त्ये thus AB. C: अन्ते.
 25. °स्तोत्राय thus BC. A: °स्तोत्रिय.

Chapter 34.

2. अध्वर्युपथेन thus AC. B: अध्वर्युः प°.— यदिहोमन°, यदिहोमरी°, °मध्वेत्विति cor.; all: यदिहोमन°, यदिहोमरी°, °मध्वेत्विति.

4. सुब्रह्मण्यां thus BC. A: °ण्यो.
 5. सुब्रह्मण्योऽमिति thus AB. C: °स्यायाऽमिति.
 7. °सोत्रियांश्च cor.; all: °सोत्रियंश्च.
 9b. सरस्वत्या thus C. AB: °त्यां. — संज्ञिगाहुर thus all.
 c. स्रवामहे cor.; all: प्रवा°. — For the following, which is not to be made out by comparison with Kāty. S'r. 13. 3. 21, I give the reading of the MSS. (B: कोश्वोर्यदा C: कोश्वोयदा B: सुभद्रं C: मेधयति).
 11. °मौष्ट्रेण cor.; all: °मौष्ट्रिण.
 18. स यदा cor.; A: मयद् B: सयद् C: सद्य.

Chapter 35.

9. आरम्भणीयायाश्च thus C. A: °यायाःश्च B: °यायश्च.
 13. आरम्भणीया thus AC. B: °णीयाया.
 16. चिवृत्, चिणव generally written तृवृत्, तृणव.
 17. आज्ये thus B. A: आज्यं C: आज्य.
 20. चतुर्विंशचतुसत्वारिंशा° thus A. B: द्विचतुसत्वारिंशा° C: चतुर्विंशच-
 त्तुर्विंशचतुसत्वारिंशा°.

Chapter 36.

8. 15. फाल्गुन्या thus AC. B: °न्यां.
 12. चचभृतिः thus C. A: चचभृधृतिः B: चचभृतिः.
 26. अभिल्लवप्र° cor.; all: अभिल्लवत्प्र°.
 30. गुदं, अर्धाञ्चमस्त्रिम° cor.; all: दणुवं, अर्धाञ्चिमस्त्रिम°.
 31. ऊर्ध्वमे° cor.; all: ऊर्ध्वमे° — पुनन्निवेति cor.; all: पुनर्निवेति.
 33. °ध्वयोर्त्रे° cor.; A: °ध्वयोर्त्रे° BC: °ध्वयुर्त्रे°.

Chapter 37.

1. स्वं cor.; all: त्वां.
 2. अस्मि न य°, भवस्युत्तरो, मतिमत्त्व°, भवासीति cor.; all: अस्मिन्व°,
 भवास्युत्तमो, मतिमति च°, भवानीति.
 14. दद्याम् cor.; all: दद्यात्.
 19. ह is missing in A.

24. द्विचमाणम् } cor.; all: { द्वी°.
26. °बाहुया° } cor.; all: { °बाहुया°.

Chapter 38.

7. चतुर्थम् is missing in B.
14. अग्नि thus AC. B: अग्नी.

Chapter 39.

9. तीव्रसुद् cor.; all: तीव्रसुद्, and alike 40. 5. — उपशदो° cor.; all: उपसदो°.
16. सूर्यस्तु° cor.; all: सूर्यसुद्. — देवानां केतुरनी° thus AB. C: देवाना-
मुदगादनी°.
18. साहस्रान्धे thus AC. B: °न्धे.

Chapter 40.

1. लिष्य° } cor.; all: { तिष्य°.
3. विपुष्य° } cor.; all: { विनोष्य°. — राशिमराययो: शदोपशदयो: cor.;
all: °रायो: सदोपसदयो:.
4. The former च is missing in C.
5. विधंश् } cor.; all: { विधंस°.
6. सायःक्रेषु } cor.; all: { सायक्रेषु.
14. गवायुषि thus AC. B: °षी. — नरम् is missing in B.

Chapter 41.

1. आपिचन thus AC. B: गा°.
2. वैदच्छन्दोमवत्प° cor.; AC: वैदत्त° B: वैदच्छत्संदोमवत्प°.
4. वैदत्स° cor.; all: वैदत्स°.
8. अग्नि प्र यः up to 11. य एक excl. is wanting in B.
15. 19. अभ्यासङ्ग cor.; all: अभ्याशङ्ग.
22. उक्थं cor.; all: उक्थं.

Chapter 42.

15. अर्वाञ्चि सं° cor.; all: अर्वाञ्चित्सं°.

Chapter 43.

3. °होचायणिनामिति cor.; all: °होचायणीनामिति.
 4. नवस्य cor.; all: नवस्युः.
 13. ओदनेन } thus AC. B: { उदकेन.
 15. तण्डुलेन } } तण्डुलेन व°.
 31. पशु is missing in B.
 32. यामः शुकहरिः शुण्डो cor.; all: यामः शुकहरिः शण्डो.
 34. काम्यावेतौ } thus BC. A: { कायोवेतौ.
 47. अथ } } अथ.

Index of Quotations.¹⁾

A. From the Atharva Samhitā.

Khāṇḍa 1.		2. Vait. 8. 7.		16. 6. Vait. 5. 17.	
4. 1. Vait. 16. 10.		4.	8. 9.	cd only 8. 14.	
2.	16. 2.	17. 1.	4. 20.	17. 1.	28. 30.
5. 1.	28. 11.	29. 3.	22. 16.	3.	28. 31.
9. 3.	3. 1.	33. 1.	38. 1.	7.	9. 27.
10. 4.	38. 1.	34. 1.	10. 16.	19. 1.	28. 15.
19. 3.	9. 21.	35. 1.	9.7.29.22.	6.	34. 16.
21. 2.	29. 5.			8.	34. 17.
30. 3.	4. 4.			20. 1.	24. 14. 28.
4.	4. 15.				25. 38. 14.
		Khāṇḍa 3.			
		3. 1.	9. 2.	2.	29. 19.
		2.	30. 27.	4.	15. 16.
		4. 7.	13. 2.	5.	23. 20.
		8. 4.	22. 1.	6.	19. 2.
		10. 6.	13. 6.	7.	29. 19.
		11. 8.	36. 19.	21. 1.	16. 16.
		13. 7.	29. 13.	7.	9. 17.
		14. 2.	21. 26.	29. 7.	3. 21.
		15. 7.	6. 9.	31. 10.	13. 10.
Khāṇḍa 2.					
1. 3.	29. 14.				
2. 1.	36. 28.				
5. 1.	16. 11.				
	25. 14.				
6. 1.	28. 4.				
3.	28. 10.				
16. 1.	4. 20.				

1) Verses or formulas taken from an other than the Atharva Samhitā, are supplied with a †, if they are quoted in an abridged form, with a *, if the Vaitāna Sūtra exhibits one or more variations.

Khāṇḍa 4.

1. 1. Vait. 14.1.28.33.	
2. 14. 1.	
2. 1. 8. 22. 28. 5.	
7. 28. 34.	
8. 1. 36. 7.	
5. 29. 12.	
13. 1. 38. 1.	
14. 1. 28. 3.	
2. 29. 17.	
5. 8. 17. 15. 9.	
15. 6. 8. 9.	
21. 1. 21. 24.	
23. 1. 2. 11.	
4. 5. 15.	
26. 1. 15. 13.	
27. 4. 12. 12.	
7. 9. 2.	
39. 9. 8. 11.	

Khāṇḍa 5.

3. 1. 1. 12. 14.	
7. 1. 28. 19.	
6. 3. 2.	
7. 12. 10.	
10. 1. 29. 11.	
12. 1. 10. 11.	
20. 1. 34. 11.	
24. 1-3. 8. 13.	
4. 8. 22.	
5. 19. 3.	
6. 8. 13.	

7. Vait. 8. 7. 13.

8. 19. 2.	
9. 9. 27.	
11. 19. 11.	
25. 7. 28. 20.	
26. 1. 16. 6.	
12 ab. 19. 4.	
27. 1. 10. 13.	
2. 10. 12.	
Khāṇḍa 6.	
1. 1. 17. 2.	
2. 1. 16. 13.	
3. 1. 16. 9.	
5. 1. 29. 15.	
2. 2. 14. 3. 3.	
19. 1. 11. 10. 30. 13.	
2. 6. 11.	
22. 1. 9. 5.	
23. 1. 4. 14.	
31. 1. 6. 3. 33. 28.	
35. 1. 29. 5.	
42. 1. 12. 13.	
47. 1. 21. 7.	
48. 1. 21. 7.	
1-3. 17. 10.	
51. 1. 30. 7.	
53. 2. 11. 15.	
3. 4. 8. 17.	
54. 2. 3. 4.	
55. 2. 2. 16.	
3. 8. 5.	

56. 1. Vait. 29. 10.

61. 3. 2. 17.	
63. 1. 28. 27.	
2. 28. 26.	
4. 29. 8.	
69. 1. 30. 13.	
71. 1. 4. 16.	
79. 1. 31. 4.	
80. 3. 23. 20.	
84. 1. 38. 1.	
87. 1. 28. 16.	
92. 1. 36. 18.	
98. 1. 34. 13.	
99. 1. 18. 16.	
106. 2, 3. 29. 13.	
114. 1. 22. 15. 30.	
22.	
115. 1. 8. 7.	
3. 30. 23.	
117. 1. 24. 15.	
122. 1. } 22. 23.	
123. 1. } 2. 15.	
124. 1. 12. 7.	
3. 11. 9.	
125. 1. 6. 3. 34. 15.	
3. 6. 8.	
126. 1. 34. 11.	
Khāṇḍa 7.	
3. 1. 9. 15.	
5. 1. 13. 13.	

6. 1. Vait. 6. 11.	62. 1. Vait. 29. 9.	98. 1. Vait. 4. 6.
3. 11. 11.	67. 1. 18. 4.	106. 1. 12.5.16.8.
4. 29. 20.	68. 1. 8. 2. 13.	109. 1. 6. 10.
9. 1. 8. 13.	71. 1. 21. 15.	110. 1. 8. 6.
14. 1. 13. 7.	28. 8.	3. 3. 17.
15. 1. 29. 18.	72. 1. 14. 3.	111. 1. 17. 9.
16. 1. 5. 9.	3. 21. 19.	117. 1. 23. 9.
18. 2. 4. 8.	73. 3. 14. 5.	118. 1. 34. 12.
20. 1. 1. 15.	7. 14. 4.	
22. 1. 13. 8.	11. 14. 9.	Khanda 8.
26. 1. 13. 14.	74. 4. 1. 13.	2. 16. 10. 6.
15. 12.	76. 6. 16. 14.	3. 26. 6. 11.
3. 4.20.13.5.	77. 1. 9. 2.	7. 1. 30. 6.
4. } 15. 10.	78. 1. 4. 11.	9. 6. 33. 8.
5. }	79. 1. }	
6. 10. 10.	80. 1. }	Khanda 9.
29. 2.	3. 1. 3. 2.	1. 1. 16. 12.
27. 1. 3. 15.	12. 7. 12.	11. 21. 7.
28. 1. 4.12.13.2.	82. 1. 29. 19.	18. 30. 13.
29. 1. 8. 1.	2. 5. 16.	2. 1. 24. 10.
30. 1. 10. 5.	6. 2. 7.	4. 4. 5.
33. 1. 29. 21.	83. 1. 10. 22.	5. 1. 10. 14.
34. 1. 29. 6.	3. 28. 17.	2. 10. 15.
40. 1. 8. 2.	84. 3. 29. 5.	17. 29. 9. 23.
41. 2. 22. 23.	87. 1. 10.4.9.18.	10. 9. 40.7.41.12.
44. 1. 25. 2.	24. 17.	
46. 1. 1. 14.	89. 1. 3.18.24.6.	Khanda 10.
47. 1. }	3. 8. 20.	2. 1. 37. 19.
48. 1. } 1. 16.	4. 4. 1.	6. 1. 10. 2.
51. 1. 25. 2.	94. 1. 13.12.23.7.	3. 10. 3.
53. 7. 24. 4.	97. 3. }	8. 42. 28. 28.
58. 1. 25. 2.	8. }	9. 26. 4. 9.

Khanda 11.		34. Vait. 21. 23. 39. 16.	38. Vait. 15. 11.
2. 1. Vait. 29. 10.		35. 33. 6.	44. } 9. 8.
		37. 18. 7.	45. } 30. 14.
Khanda 12.		46. 29. 8.	4. 28. 16. 17.
1. 1. 12. 6.			59. 6. 11.
13. 15. 8.		Khanda 14.	
27. 2. 8.	1. 19. 4. 11.		71. 9. 8.
30ab, c. 12. 6.	42. 2. 6.		75. 22. 22.
33. 27. 7.	57. 4. 11.	Khanda 19.	
38. 10. 8. 15. 4.	2. 47. 12. 7.	6. 1. 37. 19.	
39. 22. 1.		51. 2. 3. 9.	
46. 29. 10.	Khanda 16.		59. 3. 3. 5 19. 12.
63. 27. 8.	2. 6. 2. 9.	64. 3. 28. 14.	
2. 5. 5. 13.	9. 3. 24. 5.		
6. 28. 22.		Khanda 20.	
26. 12. 11.	Khanda 17.		1. 1. 19. 6.
32. 6. 2.	1. 18. 3. 3.	2. 1. 19. 23.	
45cd. 4. 8.	21. 14. 2.	3. 1. 21. 1. 27.	
3. 15. 10. 8.	22. 11. 16.	19. 31. 21.	
22. 28. 12.	23. 11. 13.	33. 3.	
33. 10. 7.		4. 1. 21. 1. 27. 20.	
35. 10. 9.	Khanda 18.		5. 1. 21. 2.
Khanda 13.		7. 1. 21. 2. 33. 2.	
1. 27. 15. 7. 28. 23.	1. 44. 30. 14. 37.	8. 1. 21. 21.	
34. 13. 5.	23.	9. 1. 22. 7. 31. 22.	
45. 16. 11.	51. 9. 8. 30. 14.	33. 7. 42. 5.	
59. 18. 8.	55. 28. 24.	3. 22. 7.	
2. 1. 9. 16.	2. 19. 37. 25.	10. 1. 22. 11. 27. 12.	
16. 21. 23. 33.	3. 2. 38. 3.	11. 1. 22. 12. 31. 25.	
5. 39. 16.	5. 29. 13.	12. 1. 22. 13.	
26. 29. 14.	18. 10. 4.	6. 22. 14.	
32. 33. 8.	25. 22. 3.		

13. 1. Vait. 22. 21.	36. 1.	} Vait. 31. 25.	58. 3. Vait. 33. 6. 16.
4. 23. 3.	37. 1.		59. 1, 3. 33. 24.
14. 1, 3. 25. 3.	38. 4.	31.16.33.3.	60. 1. 31.26. 40.
15. 1. 25. 7.		42. 5.	14. 41.7. 8.
16. 1. 25. 8.	39. 1.	35.10.39.10.	16. 42. 1.
17. 1. 25. 9.	2.	35. 11.	61. 1. 39. 2. 41.
18. 1, 4. 26. 5.	40. 1.	33.3.42.2.	1. 5.
19. 1. 29. 5. 31.	41. 1.	40. 14.	62. 5. 41. 17.
22. 42. 1.	42. 1.	41. 6.	63. 1ab. } 32. 12.
4. 32. 3.	3.	41. 17.	
6. 32. 2.	43. 1.	27. 20.	4. 27.15. 31.
20. 1. 31. 22.	45. 1.	39.9.41.13.	20. 33. 18.
21. 11. 26. 7.	46. 1.	42. 8.	40. 12. 41.
22. 1. 26.9.33.2.	3.	23. 20.	11. 18. 22.
40. 10.	47. 1.	27.28. 33.	42. 7.
4. 26.9.32.5.		14. 41. 5,9.	7. 27. 15.
40.9.42.5.	50. 1.	27.13.35.12.	31. 20.
23. 1. 31. 22.	51. 1.	31. 18. 24.	64. 1. 41. 21.
24. 1. 31. 22.		33.7.41.8.	67. 1. 31. 27.
25. 6, 7. 26. 10.	3.	31. 18.	3. 29. 8.
26. 1. 26. 12.	52. 1.	32. 6. 33.	4. 31. 27.
4. 26. 12. 27.		16. 42. 2.	68. 1. 33. 15.
19. 33. 2.	53. 1.	42. 5.	11. 39.
39. 4.	54. 1.	40.14. 41.	69. 1. } 33. 15.
27. 1. 31.22.32.4.		1. 42. 5.	
5. 39. 13.	56. 1.	41. 17.	71. 11. 42. 8.
28. 4. 31. 22.	57. 1.	27.25. 34.	72. 1. 31. 27.
32. 3. 26. 13.		6. 39. 5.	73. 1. 32. 7.
33. 1. 26. 7.	4.	27. 25.	74. 1. 32. 8.
3. 26. 13.	58. 1.	33.6.40.5.	75. 1. 32. 9.
34. 1. 33. 12.		41. 9. 10.	76. 1. 32. 10.
35. 1. 31. 19.		19. 42. 5.	77. 1. 33. 17.

78. 1. Vait. 27. 10. 39.	100. 1. Vait. 39. 7. 40. 4.	124. 1. Vait. 42. 9.
3. 18.	101. 1. 39. 8. 40. 2.	125. 1. 32. 13.
79. 1. 27. 12. 33.	102. 1. 39. 8.	2. 30. 10.
6. 10. 39.	103. 1. 39. 8. 40. 2.	4. 30. 11.
14. 40. 13.	2. 39. 8.	126. 1. 32. 14. 17.
80. 1. 27. 12. 33. 6.	104. 1. 39. 9. 41. 13.	2. 32. 17.
81. 1. 27. 22. 33.	105. 1. 39. 11.	127. 1. 32. 19.
9. 42. 9.	4. 39. 12.	128. 9. 38. 2.
82. 1. 27. 22. 33. 9.	106. 1. 39. 14.	129. 1. 32. 20.
83. 1. 27. 23. 33. 11.	107. 1, 4. 39. 15.	133. 1. 32. 21.
84. 1. 31. 16. 33.	108. 1. 39. 17. 40.	134. 1. 32. 22.
14. 40. 11.	4. 41. 4. 10.	135. 1. 32. 23.
85. 1. 31. 18.	15. 20. 42.	The answers from 133. 1. to 135. } 32. 25.
40. 11.	2. 7.	
3. 31. 18.	109. 1. 39. 19.	
86. 1. 35. 13.	41. 6.	3. }
87. 1. 33. 19. 20.	110. 1. 40. 1.	135. 4. 32. 26.
88. 1. }	111. 1. 40. 1. 4.	6. 32. 28.
89. 1. }	41. 22.	11. 32. 30.
90. 1. 33. 20. 21.	112. 1. 40. 3.	136. 1. 32. 31.
91. 1. 33. 22.	113. 1. 40. 3. 8.	137. 3. 23. 17.
92. 1. 32. 5.	114. 1. 40. 4. 41. 20.	32. 33.
93. 1. 33. 23.	115. 1. 40. 6.	4. }
39. 5.	116. 1. 40. 7. 41. 12.	7. }
4. 34. 7.	117. 1. 40. 8. 42. 9.	138. 1. 27. 28. 33.
94. 1. 33. 20.	118. 1. 41. 2. 42. 5.	14. 41. 8.
95. 1, 2. 34. 19.	3. 41. 3.	11. 42. 6.
96. 1. 34. 20.	119. 1. 41. 5.	139. 1. 27. 29.
97. 1. 39. 3. 18.	120. 1. 42. 3. 5.	143. 1. 27. 29.
40. 8. 42. 5.	121. 1. }	8. 27. 30.
98. 1. 39. 5. 42. 9.	122. 1. }	
99. 1. 39. 6.	123. 1. 33. 6.	

B. From the Rk Samhitâ.

†1. 19. 1. Vait. 23. 8.	†4. 58. 3. Vait. 29. 19.	8. 78. 1. Vait. 30. 16.
†1. 91. 17. 18.	†6. 16. 13. 29. 8.	*10. 17. 12,
19. 19.	†6. 52. 14. 8. 13.	13. 16. 17.
1. 132. 6. 34. 1.	7. 59. 12. 9. 19.	27. 8. 38. 5.
1. 163. 1. 6. 1.	†8. 48. 3. 24. 5.	11. 38. 6.
†the same 6. 7.	4. 19. 18.	*37. 12 23. 12.
4. 54. 1. 16. 15.	† 70. 4. 42. 4.	186. 1. 38. 1.
† the same 23. 22.		

C. From the Vâjasaneyi Samhitâ.

†1. 7b. Vait. 7. 6.	*5. 7a. Vait. 13. 23.	†12. 10. Vait. 28. 21.
26e. 2. 4.	* b. 13. 24.	†13. 27. 29. 1.
2. 7a. 2. 13.	* 33e. 18. 14.	*15. 9e—h. 27. 27.
† 11d. 3. 11.	* 34b. 18. 8.	19. 34. 30. 12.
* 13. 4. 3.	† the same 18. 13.	*20. 31. 30. 9.
14b. 4. 1.	† 37. 4. 21.	*23. 20, 21. 36. 30.
† 27a. 4. 19.	† 38. 10. 1.	* 26. 36. 31.
*3. 10a, †b. 7. 11.	*8. 13. 23. 12.	† 27. 36. 32.
†* 49. 9. 4.	* 36. 25. 12.	* 49. 37. 1.
†5. 3. 8. 10.	11. 32—34. 5. 14.	* 52. 37. 2.
* 5a. 13. 16.	† 32. 28. 9.	† 61, 62. 37. 3.
* b. 13. 18.		

D. From the Taittiriya Samhitâ.

†1. 1. 13. 20. Vait. 4. 7.	*3. 2. 5. 31. Vait. 19. 18.
†* 8. 5. 2g. 20. 9.	2. 7. 1ab. 4. 16.
†3. 1. 4. 4n. 10. 19.	* a—e. 17. 4.
* 10. 1a. 18. 5.	* f. 17. 7.
† b. 18. 6. 28. 7.	* g, 2i —l 17. 8.
* d, 2. 16. 17.	3. 8. 2c. 24. 16.

	Vait. 17. 4.
*4. 4. 1. }	20. 13.
	21. 14.
	22. 4. 17.
	23. 6.
	25. 1. 13.

E. From the Taittirīya Brāhmaṇa.

* 1. 2. 1. 8, 9, 15, 16. Vait. 5. 7.	*25. 8. 8. }	Vait. 24. 14.
†2. 1. 11. 1. }		24. 18.
7. 4.	†*3. 7. 13. 1.	23. 22.
7. 20.	* 1—3.	24. 1.

F. From the Taittirīya A'ranyaka.

*1. 30. 1. Vait. 8. 16.

G. Quotations

which I was not able to verify, but which certainly proceed from the Mantra-period, and are perhaps to be found in the Paippalāda S'ākhā of the Atharvaveda.

अमय उपाह्वयधुम् Vait. 21. 17.	वृहस्पते पग्निहृण 2. 5. and complete
अपेत एतु 38. 1. and Kaus. 97	Kāty. S'r. 2. 2. 13 and Kaus. 137.
complete.	यन्न इदं पितृभिः 38. 4 and Kaus. 88 complete.
इन्द्र गीर्भिः 3. 17.	यन्मे स्कन्नम् 16. 17 and Kaus. 6 complete:
इन्द्रागो अस्मान् 8. 6 and Kaus. 5	विमुञ्चामि 24. 7 and Kaus. 6 complete.
complete.	व्रतानि व्रतपतये 4. 22 and Kaus. 42 complete; 6 abridged.
कृते योनी 28. 32.	
पत्नो यद्वृक्षते अरितर्हीता विष्टीमेन	
अरितः (AV. 20. 135. 5?) 32. 27.	
पूर्वमध्वर्यो प्रभर 16. 1.	

Index of Words.¹⁾

अक्ष 'die' 6. 10.

अक्षन् 3. 14.

अक्षित 3. 20.

अक्षिति 3. 20.

अग्नि 1. 6. 20. 2. 7. 13. 3. 12. 4.

2. 10. 18. 5. 18. 6. 7. 11. 13. 7.

17. 19. 20. 8. 17. 18. 19. 9. 2. 10.

12. 17. 19. 10. 17. 11. 14. 12.

5. 8. 13. 2. 13. 15. 3. 9. 17. 17.

12. 18. 4. 19. 10. 23. 12. 14.

28. 1. 31. 3. 34. 2. 37. 12. 38.

14. 43. 7. अग्नेःकुलाय, °स्त्रोम

'names of two *ekāhas*' 40. 2.

cf. दक्षिणा°, अपरा°, वेद्य°. —

°चित् 30. 1. °अ्योतिस् 7. 9.

°पद् 5. 11. 6. 6. °परिस्तरण 7. 4.

°हुत् 38. 11. 39. 8.

अग्निष्टोम 15. 6. 16. 5. 24. 19. 31.

15. 34. 21. 38. 8. cf. पुरस्ताद्°.

— °सामन् 23. 6. 25. 1.

अग्निहुत् 19. 16.

अग्निहोत्र 1. 16. 7. 1. 2. 16. 8. 3.

12. 1. 43. 5. 8. °अयणिन् 43. 3.

अग्नीध्र 2. 13. 13. 19. 15. 3. 17.

12. 19. 5. 13. This old form, in-

stead of the modern अग्नीध्र, is

used only in addresses from the

part of another priest, except

19. 13.

अग्नीषोम du. 15. 14. 16.

अग्नीषोमीय 3. 4. 15. 18.

अग्न्याधेय 5. 1. 43. 1.

अग्न्युपस्थान 7. 25.

अय, अयेण 3. 7. 21. 26. अये 6. 1.

अङ्ग 3. 14. 'an unessential part of

a ceremony' 4. 23.

1) Except those words contained in a quotation, every word of the Vaitāna Sūtra is to be found in this index, with the citation of every passage in which it occurs, if the contrary is not expressly denoted by an etc. or otherwise.

अङ्ग adv. 37. 2.

अङ्गार 10. 21. 18. 1.

अङ्गष्ठ 3. 11. 11. 24.

अच्छावाक 11. 3. 18. 1. 19. 21.
20. 13. 14. 21. 7. 22. 15. °वाद
18. 13.

अस 29. 3.

अजिर 'name of an *ekāha*' 39. 5.

अञ्ज

अनु- 6. 10.

अभि- 10. 4. 11. 9. 29. 1.

आ- 10. 5.

अञ्जन 10. 14.

अञ्जलि 4. 17.

अतिचार 8. 20.

अतिच्छन्दस् 19. 17.

अतिच्छान्दस् 29. 8.

अतिरात्र 22. 19. 26. 1. 31. 15. 38.
7. 13. 40. 7. 43. 38. cf. अन०,

अन्यतरतोऽ०, उभयतोऽ०, साति०.

— °वत् 37. 6.

अतिरिक्तोक्त्य 27. 27.

अतिशंसन 35. 14.

अतीवाद 32. 26.

अत्यभिष्टोम 25. 1. 26. 15.

अच 9. 12. 10. 17. 12. 8. 9.

अथ 1. 1. 17. 5. 1. 7. 26. 9. 18. 23.
10. 1. 15. 18. 17. 12. 31. 5. 6.
34. 21. 36. 1. 14. 38. 1. 39.
1. 43. 47.

अथर्वन् 6. 1.

अथर्वान्निरोविद् 11. 2.

अद् 14. 1a.

अदस् 3. 20.

अदिति 6. 11. 13. 2. 37. 20.

अधर 38. 14.

अधस् 6. 13.

अधस्तात् 3. 7.

अधिपा 14. 1b.

अधिययण 2. 4.

अधिष्ण 12. 3.

अधिष्णवन्त् 18. 18.

अधीवासस् neutr. 36. 29.

अध्ययन 11. 20.

अध्येतर 43. 47.

अध्वर्यु 3. 7. 6. 10. 8. 15. 11. 2. 3.

13. 19. 21. 27. 14. 7. 15. 3. 16.

1. 17. 17. 12. 19. 5. 13. 20. 15.

19. 23. 14. 30. 9. 36. 33. cf.

under शंस. — °पथ 34. 2.

अन

अप- 5. 16.

अनतिरात्र 40. 10.

अनधीयान 34. 5.

अनन्तर 42. 10.

अनपेक्षमाण 28. 28.

अनभिवादक 11. 18.

अनवानन्त् 15. 3.

अनवानम् 19. 8. 32. 14.

अनशन 1. 13.

अनाच्छादित 12. 12.

अनाज्ञाताज्ञातकृत 23. 12.

अनादेश 1. 3.

अनाधुष्ट 14. 1d.

- अनामय 43. 31.
 अनामिका 3. 11.
 अनाघ्र 10. 17.
 अनिष्टसोम 30. 3.
 अनीक 14. 1d. °वन्त् 9. 2.
 अनु 18. 3. 4. 28. 4. 29. 4.
 अनुख्यातर् 18. 15.
 अनुचर 11. 3. 14. 8. fem. °ई 36.
 32. 38. 2.
 अनुज्ञा fem. 2. 1.
 अनुदित 5. 11.
 अनुपसृशन्त् 3. 11.
 अनुप्राह्मणिन् 17. 11.
 अनुमति 17. 4. 37. 20.
 अनुमन्त्रण 18. 17.
 अनुयाज 3. 6. 4. 3. 23. 21.
 अनुरूप 20. 16. 21. 1. 22. 7. 9. 25. 3.
 5. 26. 3. 5. 9. 12. 27. 20. 22. 25. 28.
 33. 7. 34. 19. 35. 5. 7. 9. 42.
 10. cf. उक्थस्तोत्रिया°, पृष्ठस्तोत्रि-
 या° and स्तोत्रिय.
 अनुरोध 28 4.
 अनुवषट्कर् see under वषट्.
 अनुवषट्कार 4. 4. 19. 12.
 अनुष्टुप् 1. 18. 15. 3. 19. 17.
 अनुहोम 19. 12.
 अनुवान 13. 26.
 अनुबन्धा 24. 10.
 अन्त 1. 19. 2. 1. 4. 18. 5. 12. 13.
 8. 21. 9. 3. 6. 8. 14. 26. 10. 14.
 11. 8. 14. 12. 2. 13. 2. 3. 15.
 14. 1b. 15. 2. 15. 19. 16. 5. 18.
 7. 19. 7. 8. 20. 20. 21. 4. 22.
 15. 23. 5. 13. 21. 24. 3. 7. 9.
 27. 5. 28. 23. 30. 27. 33. 16.
 36. 25. 37. 11. 21. 38. 14.
 43. 2.
 अन्ततस् 7. 22. 22. 2.
 अन्तस्रुत 19. 10.
 अन्तर् 3. 19. 14. 1d.
 अन्तर 36. 3. अन्तरेण 4. 18. 8. 23.
 15. 14.
 अन्तरा 2. 13. 3. 4. 21. 26.
 अन्तरिच 3. 16. 18. 14.
 अन्तर्यामोय 16. 11.
 अन्तर्वसु 41. 2.
 अन्य 26. 6. 32. 14. 35. 33. 21. 42.
 7. cf. साहस्रा°.
 अन्न 10. 17. 12. 1. 43. 29. °पति.
 7. 19. °द 7. 19.
 अन्य 18. 13. 33. 18. 34. 12.
 अन्यतरतोऽतिराच 42. 14.
 अन्वाहार्य 2. 4. 3. 18.
 अप् 2. 1. 3. 13. 4. 23. 7. 3. 12.
 11. 14. 1d. 16. 4. 23. 14. 20.
 24. 3. 28. 20. 36. 27. मद्व्या-
 पा३ see under मद्.
 अपचिति 'name of an *ekāha*' 40. 1.
 अपनुत्ति 43. 2.
 अपर 18. 10. 21. 10. 32. 35. अप-
 रेण 7. 22. 15. 3. 17. 16. 7. 18.
 4. 23. 14. 19. — °राच 5. 8.
 16. 4. °प्री du. 1. 20. 4. 18.
 7. 15.

- अपराजिता 24. 10. 27. 9.
 अपराङ्ग 1. 11. 15. 5.
 अपरिमित 13. 1. 35. 4. 43. 43.
 अपरेबुस् 4. 25. 15. 5.
 अपान 3. 20. 19. 9.
 अपि 4. 23. 9. 12. 12. 8. 9. 19. 20.
 24. 20. 42. 12. 43. 47.
 अपूप 31. 4.
 अपूर्व 'name of an *ekāha*' 39. 6.
 अपोनप्रोय 16. 10.
 अप्तोर्यामन् 19. 17. 27. 18. 38. 11.
 अप्रचालित 7. 22.
 अप्रज्ञान 35. 6.
 अप्रतिरथ 1. 18. 13. 11. 29. 16.
 अप्रत्युत्थायिक 11. 18.
 अप्रथमयज्ञ 28. 1.
 अप्रमादम् 36. 27.
 अप्राह्मणो 37. 18.
 अभाव 43. 6.
 अभि 21. 10.
 अभिचार 2. 10. 43. 25.
 अभिजित् 31. 9. 20. 33. 1. 35. 17.
 40. 9.
 अभितस् 27. 19. 20.
 अभितःस्तोत्रियानुरूप cor. 27. 23. 25.
 अभिस्तव 31. 7. 9. 12. 14. 21. 33.
 4. 40. 14. 42. 8. °पञ्चाह 41.
 18. — °प्रथमवत् 36. 26. °वत्
 32. 1. 11. °स्तोत्रिय 27. 11. 34. 7.
 अभिभू 6. 1.
 अभिभूति 'name of an *ekāha*'
 40. 3.
 अभिमुख 27. 9.
 अभिमेयन 36. 31.
 अभिवर्षण 12. 12.
 अभिषव 21. 12.
 अभिषवणहोम 16. 11.
 अभिषेचनीय 36. 4. 39. 4.
 अभिहोम 13. 6. 15. 10. 13.
 अभ्याश्रावण 21. 17.
 अभ्यासङ्घ cor. 'name of a *pañcāha*'
 41. 15. 19.
 अभ्युदय 21. 17.
 अभ्येष 33. 26.
 अमावास्या 1. 11. 16. 2. 4. 4. 25.
 अमृतस् 12. 1.
 अमुचा 3. 20.
 अमृत 7. 5. 13. 20. 14. 1a, b, d.
 अयत् 11. 26.
 अयन 42. 18. cf. गवाम°, दर्शपूर्णमा-
 सा°, दावापृथिव्योर°.
 अयोद्वद्र 14. 1e.
 अयोनि 20. 17.
 अर्, अणाति
 सम्- 30. 17.
 अरणि 5. 7. 24. 14. 38. 14.
 अरण्य 38. 14.
 अरिष्ट 3. 14.
 अर्ध 3. 20.
 अर्ध 29. 14.
 अर्धर्च 15. 16. 19. 4. 21. 4. 22. 8.
 अर्धर्चशस् 14. 1. 20. 21. 32. 7. 13.
 19. 33.
 अर्धर्चशस् 21. 4. °वत् 26. 4.

- अर्धन् 6. 1.
 अर्धन्त 27. 9.
 अर्धाञ्च् 2. 13. 12. 1. 42. 15. अर्धाञ्च्
 prepos. 8. 3.
 अस्त्यस्व 24. 20.
 अस्व 11. 13. 18. 4.
 अस्वका 29. 13.
 अस्वट 10. 9.
 अस्वदान 28. 5. °होम 22. 18. cf.
 आज्या°होम.
 अस्वभृथ 30. 21. °सोम 8. 23. °धेष्टि
 23. 20.
 अस्वर 31. 1.
 अस्वसान 20. 20.
 अविधान 3. 4.
 अश्, अश्नाति 1. 11. 19. 22. caus.
 43. 6.
 प्र- 3. 11. 12. 16. 17. 4. 16. 21.
 caus. 12. 14.
 अशशशंसन 12. 10.
 अश्च 5. 11. 18. 6. 1. 6. 7. 27. 9. 36.
 18. 27. °पाद् 5. 17. °मेध 36. 14.
 38. 10. 41. 2. 6. 43. 41. °वत्
 37. 10. cf. सा°. — °सनि
 19. 16.
 अश्वावन्त 14. 7.
 अष्टका see एका°.
 अष्टगुहीत 28. 7.
 अष्टम 20. 6. 32. 15. 42. 3. 6.
 अष्टर्च 32. 10. 33. 17. 18.
 अष्टाचत्वारिंश 35. 20.
 अस्त, अस्ति 2. 1. 3. 11. 12. 14. 20 etc.
- अस्त, अस्ति.
 अस्ति 22. 8.
 अस्तपन्निष्टका 29. 6.
 अस्तमय 21. 17.
 अस्तद् 6. 7. 10. 17. 17. 7. 18. 4.
 etc.
 अस्तुत 12. 8. 9.
 अस्वर 26. 4. (cor.)
 अह्, आह् 4. 16. 6. 7. 13. 19. 27.
 15. 3. 17. 12. 19. 13. 21. 5.
 24. 16. 27. 6. 32. 32. 37. 2.
 अनु- 21. 3.
 अहन, अहर 31. 4. 25. 36. 26.
 38. 11.
 अहर्गण 23. 16.
 अहीन 13. 1. 15. 6. 17. 6. 40. 4.
 42. 14. 17. °युक्त 27. 14. 24. 31.
 19. 33. 12.
 अहे दैधिषव्य 1. 20.
 अह्रस् 10. 17. (cor.)
- आ prepos. 1. 20. 2. 2. 3. 6. 20.
 21. 23. 15. 42. 14.
 आकृतिसोष्ट 5. 12.
 आस्थान 36. 22. 24.
 आपावैष्णव 8. 1. 11. 7. 37. 8.
 आपिमाहृत 20. 11. °याज्याहोम
 23. 8.
 आग्नीध्र masc. 1. 9. 2. 4. 13. 3. 15.
 22. 4. 10. 8. 15. 9. 10. 12. 10.
 21. 11. 3. 13. 19. 20. 22. 15. 3.

18. 1. 19. 6. 20. 1. 21. 25. 23.
3. 8. 29. 12.
आसीद्भीय 15. 14. 17. 16. 2. 5.
18. 1. 9. 13. 19. 22. 21. 10. 26.
23. 1. 11. 17.
आसेद् 8. 6.
आसेय 3. 1. 4. 8. 13. 15. 1. 19.
12. 20. 5. 22. 18. 20. 21. 36.
17. 37. 8.
आग्न्याधेयिक 6. 11.
आययण 43. 4. 29. °येष्टि 8. 4.
आधार 2. 12. 14.
आङ्घ्रिरस 5. 10. 'name of a *dyaha*'
41. 1.
आचमन 15. 15.
आचार्य plur. in the meaning of 'my
teacher' 1. 3. 5. 13. 7. 16.
आभिज्ञासेन्या 32. 23.
आख्य 2. 7. 17. 9. 3. 8. 19. 20. 21.
7. 27. 5. 30. 10. 35. 15. 17. 21.
43. 11. °ग्रस्त्र 20. 12. °स्तोत्रिय
31. 16. 21. 32. 1. 33. 2. 14. 33.
23. 34. 6. °स्तोत्रियानुरूपौ 37.
5. °वदानहोम 24. 13.
आत्मन् 3. 11. 12. 8. 19. 18. 24.
14. 31. 10. 38. 14.
आत्मनिष्कयण 34. 21.
आत्रेय 21. 25.
आथर्वण 5. 10.
आथित्या 13. 13.
आदि 2. 1. 4. 18. 27. 5. 10. 7. 26.
9. 3. 11. 4. 12. 7. 15. 15. 17.
6. 19. 8. 21. 4. 12. 22. 4. 6.
25. 1. 26. 1. 27. 5. 27. 28. 29.
31. 17. 32. 6. 14. 24. 33. 4. 21.
37. 6. °यत् 41. 14. इत्यादि 1.
13. 19. 20. 5. 12. 10. 14.
11. 14. 16. 5. 24. 3. 7. 33. 16.
आदित्य plur. 'the A'ditjas': 15. 3.
17. 7. 'the sun': 9. 16. 11.
16. 14. 1c, g. 18. 7. 8. — adj.
'belonging to Aditi or the A'dit-
jas': 9. 23. 28. 14. 30. 4. 26. —
°ग्रह 20. 3. °ग्रहहोम 22. 15.
आदिसुत 19. 8.
आव 32. 15. 39. 3. cf. साहस्रा°.
आधान 8. 3.
आनन्य 43. 43.
आनुष्टुभ 29. 8.
आप् 43. 46.
सम्- 37. 14.
आप्य 17. 7.
आप्यायन 15. 2.
आभिचारिक 2. 10.
आभिलषिक 31. 17. 33. 1.
आमावास् 12. 1. 28. 14.
आमिषेष्टि 30. 24.
आयुष्मन् 25. 14.
आयुस् 4. 23. 6. 1. 36. 27. 43. 18.
31. 'name of an *ekāha*': 31. 14.
35. 15. 40. 14. 41. 20.
आरभणीया 31. 21. 35. 9. 10. 13.
आरोह 33. 27.
आर्भव 17. 10.

आर्यजन 9. 18.
 आवदानिक 10. 20.
 आवसथ 6. 5.
 आवसथ्य 6. 5.
 आवाप 27. 21. 32. 1. 33. 4. 35.
 3. 7.
 आविस् 27. 9.
 आवेदन see दीक्षितावेदन.
 आशापालीय 36. 20.
 आशिर 22. 16.
 आशिस 4. 23.
 आश्विन 19. 4. 20. 5. 26. 2. 14.
 30. 12. 15.
 आषाढ fem. °ई 8. 17. 36. 13.
 आस. आसे 5. 8. 23. 5. 27. 9. 33.
 29.
 उप- 13. 30.
 आसन् 3. 14. 14. 1a.
 आसन 36. 22.
 आसन्दी 13. 12. 28. 27. 36. 7.
 आसाद 1. 20. 15. 17. 16. 7.
 आस्ताव 18. 13.
 आस्य 5. 16.
 आह्वनस्य 32. 31.
 आह्वनीय 1. 6. 12. 4. 20. 5. 13. 6.
 2. 3. 5. 7. 5. 8. 16. 7. 18. 4. 8.
 23. 19. 24. 6. 38. 14.
 आहाव 14. 1. 20. 19. 26. 4.
 आहुति 18. 6. cf. पूर्णा°, प्रवृत्ता°,
 प्रातरा°.
 आह्वान 15. 3.

इ 8. 17. 14. 1b. 34. 3.
 अति- 5. 3. 16. 12.
 अधि- 43. 46.
 अपि- 34. 2.
 अभि- 21. 15.
 अस्तम्- 11. 13.
 अभ्यस्तम्- 12. 3.
 आ- 21. 24. 28. 28.
 उद्- 5. 11. 13. 21. 14. 1d,g
 16. 11.
 अभ्युद्- 12. 3.
 उप- 1. 13. 30. 10. 31. 1. 34. 3.
 अभिपरा- 10. 17.
 परि- 14. 1b,c.
 अनुपरि- 9. 19.
 प्रति- 10. 17.
 सम्- 37. 13.
 इडा 3. 15. 17. 9. 3. 13. 23. 21. 27.
 5. °दध 43. 23. °भस्य 19. 14.
 इतरजन see सपे.
 इतस् 12. 1. 17. 7. 25. 6.
 इति if used to comprise a number
 of corresponding subjects or other
 parts of a sentence: 6. 11. 11.
 3. 15 14; in the meaning: 'here
 is an end of the description of...'
 24. 19. 25. 10. 38. 15.— Those
 passages, where the word marks
 a quotation, are omitted.
 इदम् pron. 2. 1. 4. 13. 23. 7. 12.
 32. 32. 34. 35. 9a—d. 10. 43. 46.
 इदम् adv. 7. 8.

इध्

सम्- 14. 1f.

इद्ध 19. 16.

इद्ध 10. 17. 15. 3. 21. 5. 25. 14.

30. 25. °पीथ 19. 16. °वन्त् 17.

4. °स्तुत् 38. 11. °स्तोम 'name of
an *ekāha*' 39. 14.इद्भाग्न्योःकुलाय, °स्तोम 'names of
two *ekāhas*' 40. 1.

इन्द्रिय 43. 10.

इन्द्रियावन्त् 19. 16.

इव 34. 9c.

इष् fem. 10. 17. 17. 7.

इष्, इष्यति

प्र- 2. 13. 21. 10. 30. 16.

अतिप्र- 20. 2.

संप्र- 3. 22. 10. 21. 19. 5. 23. 8.
29. 16.

इषु 34. 17.

इष्टका 10. 13. cf. असपत्ते°, गार्हपत्ये°.

इष्टि 4. 27. 6. 11. 8. 9. 9. 2. 23.

12. 1. 27. 4. 30. 4. 24. 26. 36.

5. 17. 21. 37. 12. 20. cf. अवभृथेष्टि,

आयथ्येष्टि.

इह 3. 20. 7. 17. 12. 9. 34. 2. 9a.

ईकार 32. 32.

ईष् 17. 2. 27. 9.

अव- 7. 12.

प्रति- 3. 8. 19. 16. (cor.)

वि- 1. 20. 27. 7.

ईचण 4. 18.

उ 43. 8.

उक्थ 21. 5. 29. 8. 33. 1. 22. 41.

7. 22. cf. अतिरिक्तो°, शस्त्रो°. —

°मुख 20. 16. 21. 2. 22. 12. 25.

7. °मुखीय 39. 3. °शस् 20. 21.

°संपद् 20. 20. 21. 6. 26. 4.

°स्तोत्रियानुरूपी, °पास् 27. 15.

31. 20. 26. 32. 11. 33. 18.

उक्थ 17. 6. 22. 19. 25. 1. 31.

15. 35. 16. 38. 8. 43. 36.

उश्

अभि- 5. 11.

परि- 7. 20.

संप्र- 24. 2.

उखा 28. 12. °संभरणीया 28. 6.

उख 28. 14. 15. 18. 20. 22.

उचैस् 13. 29. 37. 13. 18.

उचैस्तर see मध्यमोचैस्तर.

उच्छिष्टस्तर 14. 8.

उत 14. 1e.

उत्कर 2. 4. 15. 14. 18. 13.

उत्कान्तश्रेयस् 30. 2.

उत्तम 4. 13. 17. 4. 20. 1. 15. 21.

2. 3. 22. 8. 23. 16. 25. 4. 11.

26. 3. 11. 32. 20. 34. 38. 9. 13.

उत्तर 2. 13. 7. 8. 12. 18. 8. 19. 9.

10. 11. 19. 15. 10. 16. 2. 18. 4.

19. 6. 21. 6. 22. 8. 25. 4. 27.

28. 29. 30. 29. 14. 31. 11. 33. 7.

17. 35. 4. 38. 14. उत्तरेण 7. 20.

9. 12. 15. 14. 17. 18. 9. 15. 18.

उत्तरतस् 1. 9. 20. 7. 13. 12. 1.

- उत्तरिन् 20. 21.
 उत्तानहस्त 13. 24.
 उत्थापनी 37. 23.
 उत्सर्ग 24. 12.
 उदक 7. 22. 34. 96. 43. 18. °धारा
 7. 5.
 उदञ्च 7. 13. 9. 18. 12. 1. 21. 26.
 उदक् adv. 7. 3.
 उदपाच 4. 17.
 उदयनीय 31. 14. fem. °ष्ठा 24. 8.
 उदान 3. 20.
 उद्गातर् 11. 2. 3. 14. 7. 16. 17.
 17. 2. 36. 15. 33. 38. 5.
 उद्भिद् 'name of an *ekāha*' 39. 13.
 उद्वादन 2. 2.
 उद्घेतर् 11. 3.
 उपद्रष्टर् 18. 15.
 उपवर्हण adj. 36. 7. neutr. 21. 25.
 36. 23.
 उपरध 13. 7.
 उपरि 17. 7.
 उपरिष्ठात् 3. 7. 31. 27.
 उपवत्सञ्ज्ञ 1. 11. 6. 13.
 उपवीत, उपवीतिन् see पिञ्चुपवीत,
 °तिन्.
 उपशब्द cor., 'name of an *ekāha*' 39.
 9. 40. 3.
 उपश्रोतर् 18. 12.
 उपसद् 15. 1. 5. 29. 4.
 उपसङ्गम 15. 12.
 उपस्य 23. 5.
 उपस्त्रान 5. 12. cf. स्रग्नु.
 उपसर्ग 24. 3.
 उपहृत् 'name of an *ekāha*' 39. 9.
 उपांशु 13. 29. 23. 3. °ग्रहोम 16.
 11. °याज 3. 4.
 उपाकरण see स्तोत्रो.
 उपाचार 1. 9.
 उपासन 22. 22.
 उभ 9. 12. 12. 1. 23. 15. 33. 21.
 35. 15.
 उभयतोऽतिरात्र 42. 16.
 उर 18. 14.
 उरूखल 29. 2.
 उषस् 5. 10.
 उष्
 उप- 24. 15. 31. 4.
 उष्णिह 1. 18.
 उष्मन् see ऊष्मन्.
 उस्त 11. 1.
 उत 34. 2.
 उतम 20. 7.
 उद 3. 14. 9. 19.
 उर्गु
 संग्र- 36. 29.
 उर्ध्व 3. 20. 10. 17. 17. 7.
 उर्ध्वखल 3. 20.
 उर्ध्व 12. 1. उर्ध्वम् adv. 26. 6. 27.
 16. 35. 7. °स्तोम 'name of a
daśarātra' 31. 13.
 उर्व 20. 8.
 ऊवध्यगोह cor. 18. 13.

ऊष cor. 11. 5.

ऊष्मन् 5. 16.

ऊह्

ऊद्- 28. 24.

वि- 3. 10.

परिसम्- 2. 4.

ऊखिद् 11. 2.

ऊच् 6. 1. 21. 4. 23. 14. 32. 2. 33.
4. 15.

ऊत् 14. 1b.

ऊतावृत् 13. 20.

ऊतु 14. 1f. 17. 23. °पशु 37. 9.

°पाच 20. 6. °मन्त 12. 14. °याञ्च

20 4. °याव्या 31. 27. °होम

20. 5.

ऊते 4. 23.

ऊत्विञ् 3. 20. 5. 5. 11. 2. 16. 4.
27. 3. 38. 9.

ऊत्ति 43. 38.

ऊषम 'name of an *ekāha*' 39. 18.

ऊषि, सप्त ऊषयः, सप्तर्षयः 2. 1.
7. 23.

एक 9. 27. 32. 5. 35. 2. 36. 25.

एके 1. 4. 18. 6. 20. 17. 23. 21.
27. 17. 30. 12. 32. 35. 43. 2.—

°गु 24. 20. °विंश 35. 16. 17. 19.

21. 40. 8. 14. °वीर 14. 1f.

एकादश fem. °ई 31. 1.

एकादशकपाक 8. 1.

एकादशिनी see पञ्चै, यूपै.

एकान्विशत् 29. 7.

एकाष्टका 31. 4.

एकाह 35. 6. 39. 2. 42. 12.

एकैक 31. 25. 32. 9. 33. 21.

एतद् 3. 12. 4. 23. 5. 16. 11. 26.

15. 18. 16. 15. 20. 2. 4. (cor.)

23. 22. 25. 2. 26. 16. 31. 4. 15.

34. 9b. 36. 28. 38. 12. 42. 10.

12. 43. 28. 34. 47.

एध् 34. 9d.

एनद् 5. 3. 12. 3. 16. 7. 37. 2.

एव 4. 23. 5. 3. 7. 12. 14. 18. 2.

19. 20. 20. 11. 21. 4. 23. 10.

24. 17. 25. 4. 34. 9a. 42. 12.

एवम् 2. 1. 4. 25. 8. 12. 15. 5. 6.

22. 9. 25. 5. 26. 15. 31. 8. 13.

36. 31. 43. 46.

ऐकाहिक 25. 10. 33. 19.

ऐतश्मन्नाप 32. 20. °वत् 32. 28.

ऐद् 2. 14. 3. 3. 19. 1. 11. 12. 20.

5. 14. 21. 22. 22. 6. 19. 20. 21.

26. 2. 28. 28. 30. 5. 15. 16. 37. 8.

ऐद्वायव 19. 2.

ऐद्वाप 3. 2. 8. 6. 22. 9. 6. 10. 20.

23. 11. 1. 19. 21. 20. 12. 14.

22. 19. 20. 43. 31.

ऐद्वावायत 32. 35.

ऐद्वापीण्य 37. 21.

ऐद्वावाह्यस्य 22. 21. 32. 35.

ऐन्द्रावर्ण 37. 8.
ऐन्द्रावैष्णव 22. 21.

ओ in the *nyūnikha* 32. 17. 18. 32.
ओजस् 3. 14. 19. 9. 25. 14.
ओजस्वन्त 25. 14.
ओधामो दैव 20. 20. 32. 18. 32.
ओदन 43. 13. cf. ब्रह्मी०.
ओम् 1. 1. 3. 18. 2. 1. 8. 3. 17. 4.
6. 20. 20. 20. 21. 30. 15. 32.
17. 29. 34. 5. cf. under शंस.
ओषधि, ओधी 7. 14. 8. 4. 28. 32. 30. 6.

ओदुम्बर fem. ओई 15. 13. 21. 10.
33. 29.
ओपयज 10. 21.
ओपवस्य 15. 5. 29. 14.
ओघ्न cor. 34. 11.

कच 31. 4.
कदा 5. 3.
कदन्त 35. 12.
कपाल see एकादश०, द्वादश०.
कपुस्? 5. 10.
कम्, कामयते 34. 2.
कर 1. 5. 2. 13. 3. 20. 5. 10. 7. 15.
11. 23. 13. 26. 17. 7. 18. 14.
22. 8. 25. 14. 28. 13. 32. 14.
33. 25. 34. 2. 7. cf. नमस्कार,
पर्यभिक्कर, वषट्कर, ह्रिक्कर.
कलम्- 17. 12. 18. 3. 37. 19.
कपा- 6. 7.

वि-, विकृत 30. 8.
सम्-, संस्कृत 1. 5.

करत् 17. 6.
कर्ण 3. 14.
कर्मस्य 4. 16.
कर्मन् 1. 1. 9. 12. 37. 15.
कर्ष, कर्षति
वि- 29. 13.
कर्ष, कृषति 28. 31.
कल्प्
सम्- caus. 31. 4.
कल्प् 43. 46.
कवि 10. 17. 19. 20. 23. 15.
कशिपु 11. 14. 36. 23.
कष् 11. 25.
काकुभ 25. 5.
कापिवन 41. 1.
काम 24. 10. 30. 2. 34. 2. 37. 12.
43. 1. 6. 8—27. 29—33. 35—38.
40—43. 46. accus. कामम् 'at pleas-
ure' 11. 12. 13. 26. 28. 1.
33. 8.—कृप्ति 42. 13. ०प्र 12. 1.
काम्य 7. 15. 10. 23. 43. 34.
काय 8. 22.
कार्तिक fem. ओई 9. 1.
काव्य 20. 8.
किम् 20. 6. 32. 32. 37. 2. 14. ०चिद्
42. 12.
कुन्ताप 32. 19.
कुम्भ 30. 22.
कुम्भिन 34. 9.
कुरीर 11. 22. 13. 9.

कुलाय see अमेः, इन्द्राग्न्योः.

कुश 13. 22.

कूर्च 34. 7. 36. 23.

कूर्म 29. 1.

कृष्णाजिन 11. 11. 21. 24. 2.

कृत्ति see काम०.

केवल 17. 7.

कौशिक 22. 1. 36. 28. युवन् कौशिक

1. 3. 43. 3.

क्रतु 43. 46.

क्रद् 6. 1.

क्रम

अति- 9. 10.

उद्- 24. 4.

अभ्युद्- 9. 16.

निस- 9. 15. 13. 5. 18. 18. 21. 10.

23. 10. 24. 17. 34. 1. 37. 3.

परि- 18. 15.

अभिप्र- 7. 8.

क्री, क्रीणाति 13. 9.

-निस 34. 18

क्रीडिन् 9. 6.

क्रीध 12. 13.

अचधृति 36. 12.

चचिय 30. 19. 37. 15. 38. 15.

चम् 37. 2.

चर् caus. 12. 6.

चख्

प्र- 7. 6. 22. 10. 3.

चि, जिणाति 3. 20.

चिति 12. 1.

खर 16. 12. 18. 18. cf. उच्छिष्ट०.

खा

आ- 4. 27. 15. 18. 35. 14. 42.

11. 43. 44.

गङ्गा 34. 9b.

गद् 43. 2.

गन्ध 10. 5.

गन्धर्व 36. 27. आप्सरसस् 7. 22.

गम्, गच्छति 9. 12. 34. 2.

आ- 27. 9.

गर्, जागर्ति 5. 8.

गर्, गृणाति

प्रति- 20. 19.

गर्ग 'name of a tryaha' 41. 2.

गर्भ 7. 22.

गर्भकार 27. 18.

गर्भवेदन 12. 14.

गवामयन 31. 6. 42. 11. 43. 39.

गवीडा 7. 2. 43. 6.

गा, जिगाति 6. 7.

गा, गायति 17. 4. 30. 16.

अभि- 27. 9.

गान see साम०.

गायच adj. 19. 16. 29. 8.

गायत्री 1. 18. 15. 3.

गार्हपत्य adj. 20. 5. 'name of one of the three vitāna-fires' 1. 12. 4.

19. 6. 2. 7. 5. 12. 17. 13. 25.

15. 3. 21. 23. 26. 28. 24. 28.

29. 8. 38. 14. ०खिष्टका 28. 25.

गुमुमुगन्धि 34. 9a.

गुण 28. 4. cf. चतुर्गुण, द्वि°.
 गृहपति 7. 17. 14. 7. 8. 31. 2.
 गृहमेधिन् 9. 2.
 गो 34. 9a, b, d. 'name of an *ekāha*'
 31. 14. 35. 15. 40. 14. 41. 20.

गोप 10. 17.

गोपाय 36. 27.

गोष्ठ 10. 17.

गोसनि 19. 16.

गोसव 'name of an *ekāha*' 39. 4. 10.

गोह see ऊवध्°.

गम्, गह् 5. 7. 11. 19. 25. 30. 10.
 34. 18. cf. अष्टगृहीत, षोडश°.

अव- see पदावसाहम्.

उद्- 7. 8.

परि- 1. 15. 2. 5. 15. 8.

प्रति- 3. 9. 17. 21. 19. 16. 20.

7. caus. 34. 14.

गह् 7. 7. 25. 12. 30. 10. 11. cf.

आदित्य° and °°होम, उपांशु°,

षोडशि°, सावित्र°होम.

गाम 43. 14.

गावसुत् 11. 3.

गीष्म 5. 2. 43. 1.

घर्.

अभि- caus. 3. 7. 12. 14.

घर्मे 13. 27. 28. 29. 14. 1a—g. 5.

6. 7. 15. 5. °दुच 14. 4. °दुह् 14.

3. °वत् 21. 19. 25. 15. °सूक्त

14. 5.

घास see नव°.

घृत 34. 9a.

घ्रा, जिघ्रति.

अव- 9. 13. 20. 6.

च in the sense of 'also', 'in the same way', 'besides the things, verses

etc. before mentioned': 1. 13. 2.

4. 10. 4. 2. 23. 25. 27. 8. 2. 10.

20. 12. 2. 7. 16. 2. 7. 17. 6.

21. 16. 23. 12. 32. 1. 10. 33.

17. 28. 34. 4. 7. 35. 3. 9. 37.

23. 39. 9. 40. 4. 6. 9. 42. 8.

43. 45. 46. in the mere copula-

tive sense: 2. 1. 13. 3. 20. 4.

23. 5. 10. 6. 1. 6. 7. 23. 9. 27.

10. 17. 11. 13. 14. 1d, f. 8. 15.

5. 16. 11. 12. 17. 6. etc. च—च

2. 13. 12. 1. 8. 21. 26.

चक्र 27. 9.

चक्ष्

आ- 37. 15.

आ- 15. 3.

वि- 14. 1b.

चक्षुस् 3. 8. 14. 12. 1.

चतुःपर्याय 40. 5.

चतुरह 40. 4. 41. 10.

चतुर्गुण 37. 9.

चतुर्थ 18. 5. 24. 8. 32. 3. 7. 13.

15. 33. 22. 34. 17. 36. 15. 26.

38. 7. 41. 11.

चतुर्दश 32. 19.

चतुर्विंश 31. 7. 8. 16. 35. 20. 40.

11. °वत् 33. 1. 37. 4.

चतुर्वीर 'name of a *caturaha*' 41. 13.

चतुस्त्वारिंश 35. 20.

चतुष्पथ 9. 18.

चतुःशराव 31. 4.

चतुःसंख्य 26. 15.

चत्वर 1. 14. 16. 6. 9. 20. 5. 29.

17. 30. 11. 31. 7. 8. 12. 13.

34. 20.

चनसित 11. 19.

चम्

आ- 1. 19.

चमस 19. 11. 19. 20. 21. 20. 11.

cf. संधि°, सोम°.

चर् 11. 12. 19. 5.

प्र- 13. 27. 28.

चष्ट 8. 2.

चर्त

वि- 4. 12.

चर्मन् 13. 7. 36. 6.

चातन 5. 10.

चातुर्मास्य 8. 8. 36. 9. 41. 2.

43. 30.

चातुष्प्राञ्च 6. 6.

चात्वाण 10. 19. 15. 14. 17. 1. 18.

13. 21. 26. 23. 14.

चि, चिनोति 29. 4.

वि- 13. 7.

चिति 5. 10. (or चित्?) 29. 4. 5.

6. 12. 17.

चिद् 5. 3. cf. under किम्.

चेद् 8. 3. 6. 21. 15. 24. 11. 37.

16. 38. 8. 41. 22.

चैव fem. °ई 36. 10. 37. 11. °रथ

'name of a *dvyaha*' 41. 1.

क्द् 29. 5.

क्न्दस् 19. 16. 17. 35. 5. 42. 10.

क्न्दोग 25. 14.

क्न्दोम 31. 25. 33. 14. 35. 20. 42.

7. °द्शाह 40. 4. °वत्पराक्

'name of a *tryaha*' 41. 2.

जगती 1. 18. 15. 3.

जघन 21. 26.

जङ्घा 3. 14.

जठर 12. 8.

जन् 5. 15. 6. 1.

जन 6. 1. 17. 7. 34. 9d. cf.

आर्य°.

जनत् 1. 3. 18. 2. 1. 8. 3. 17. 4.

18. 17. 30. 15.

जनपद् 37. 13.

जप् 1. 18. 2. 3. 8. 17. 9. 15. 21.

10. 22. 11. 9. 26. 13. 11. 15.

4. 9. 17. 2. 7. 18. 16. 21. 15.

22. 23. 28. 4. 29. 16. 19. 30.

14. 34. 1.

अनु- 16. 9.

जर्जरित् 32. 29.

जवस 3. 14.

जागत 19. 17.

जागरण 43. 7.

आतप्य 5. 16.

आम्बोखलान्दन 12. 8.

आया 12. 14.

अ 2. 13. 4. 2. 27. 9.

वि- 37. 13. 16.

अति 30. 19.

अन् 27. 16. 33. 27.

अस्माय् 10. 17.

अव fem. अस्मा pl. 1. 19.

अव 10. 17.

अ

अनु- 2. 1. 13. 28.

प्र- 18. 17.

वि- 2. 1. 16. 15.

सम्- caus. 36. 29. 37. 26.

अति 37. 14. 17.

अष्ट fem. अष्ट 36. 12.

अतिष्ठोम 26. 15. 34. 21.

अतिष्ठ 6. 1.

अव 7. 3.

तव

सम्- 30. 17.

तप्युष 43. 15.

तव 2. 1. 16. 3. 17. 4. 18. 2. 19.

20. 20. 4. 11.

तथा 32. 29. 43. 47.

तद् 1. 18. 3. 8. 12. 4. 16. etc.

तन्

सम्- 32. 8. 9. 14. 22.

अनुसम्- 7. 12.

उपसम्- 20. 21. 21. 4.

तन् 3. 14. 14. 1d. cf. यत्. —

पृष्ठ 42. 9.

तन् see सम्.

तप् 14. 1a, f, g. caus. 13. 30.

प्र- 7. 6. 12. 3.

प्रति- 7. 23.

तरण 12. 11.

तान 30. 27.

तानूनप्रपाच 13. 16.

तीर्थ 15. 14. 27. 9. 34. 12.

तीव्रसुत् cor. 39. 9. 40. 5.

तु 9. 12. 33. 1.

तूष्णीम् 20. 7.

तृच 31. 22. (cor.) 32. 35. 39. 3.

तृण 3. 10.

तृतीय 4. 9. 7. 22. 20. 1. 22. 8. 25.

4. 28. 13. 31. 17. 22. 2. 6. 14. 15.

33. 10. 20. 37. 4. 22. 38. 11. 41.

8. 42. 2. असवन 17. 4. 5. 18.

1. 19. 17. 20. 8. 18. 21. 21. 5.

27. 15. 25. 37. 6.

तेजस् 14. 1c, f. 19. 16. 43. 1. 11.

तेज 43. 12.

तैष fem. अष्ट 36. 2.

चय 4. 23. 32. 8.

चयस्त्रिंश 35. 16. 17. 40. 8.

चयोदश fem. अष्ट 8. 1.

चि 2. 15. 3. 18. 5. 2. 11. 24. 13. 1.

15. 4. 6. 16. 10. 22. 8. 22. 25. 14.

26. 6. 29. 19. 31. 9. 32. 7. 23.

36. 21. 37. 23.

चिंशत् 4. 24. 33. 15.

- चिकुद् 'name of a *daśāha*' 42. 5.
 चिण्व 35. 16. 17. 40. 8.
 चिवृत् 10. 17. 35. 15. 16. 40. 8. 41. 14.
 चिष्टम् 1. 18. 15. 3.
 चिस् 2. 13. 7. 13. 9. 19. 14. 9.
 20. 15. 21. 3. 27. 9. 34. 5.
 चैयम्बक 9. 18.
 चैष्टम् 19. 17. 29. 8.
 चह 38. 10. 41. 2. cf. पृष्टा°. —
 °वत् 33. 4.
 चद् 1. 17. 2. 1. 13. 3. 8. 10. 16. etc.
 चर् 34. 21.
 चाप्र 19. 12. 20. 5. 22. 21. 24.
 11. 43. 33.
 चिषि cor., 'name of an *ekāha*'
 40. 1.
 दंष्ट्र 10. 17. cf. अयो°.
 दक्षिण 2. 13. 7. 24. 8. 18. 19. 9. 19.
 15. 10. 29. 13. दक्षिणेन 4. 18.
 9. 10. 12. 11. 14. 13. 13. 25.
 16. 7. 18. 17. 36. 22. — fem.
 °ञा 1. 8. 3. 20. 10. 17. 21.
 24. 26.
 दक्षिणतस् 1. 1. 20. 7. 15. 12. 1.
 17. 1. 22. 22.
 दक्षिणपश्चात् 34. 2.
 दक्षिणहस् cor. 9. 20.
 दक्षिणामि 1. 12. 4. 9. 5. 13. 6. 2.
 4. 7. 19. 9. 9.
 दक्षिणाश्च 9. 17. 12. 1.
 दक्षिणामुख 1. 9.
 दक्षिणावृत् 9. 22.
 दक्षिणासंचर 23. 19.
 दण्ड 12. 7. cf. प्राग्दण्ड, सुग्दण्ड.
 दधि 23. 17. 22. 43. 10. °घर्महोम
 21. 18.
 दन्त 3. 11.
 दर्शपूर्णमास du. 4. 23. 24. 8. 1. 43.
 19. °यन 43. 28.
 दशन् 36. 3.
 दशपेय 36. 8. 40. 5.
 दशम 27. 29. 31. 25. 33. 22. 35.
 21. 38. 13.
 दशरात्र 31. 14. 33. 13. 42. 16.
 दशाह 40. 4. 42. 3. 5. cf. छन्दोम°.
 दस्
 उप- 3. 20.
 दह् 6. 7. (cor.) 31. 5.
 निस्- 5. 10.
 प्र 6. 7. 14. 1c.g.
 दा, ददाति 3. 20. 6. 6. 10. 17.
 (cor.) 21. 25. 22. 2. 27. 8. 36.
 15. 37. 14. 17.
 दा- 6. 1. 12. 6. 23. 13. 28. 21.
 37. 18.
 दा, यति 'to cut'
 चव- 13. 16.
 दाक्षायणयज्ञ 4. 24. 43. 20.
 दाक्षिणहोम 21. 23.
 दातर् 3. 16. 37. 12.
 दान 11. 20. cf. वर°.
 दिव्, खी 3. 16. 14. 1b,c. खावापृ-
 थिवी du. 1. 20.

दिश, दिशति

आ-, आदिष्ट 1. 2.

दिम् fem. 29. 13.

दीच् 31. 1. दीक्षित 11. 9. 13. 18.
16. 3. 21. 17.

दीक्षण 36. 25.

दीक्षणीया 11. 7. 28. 14.

दीक्षा 12. 2. 13. 1. 2. 15. 3. 28.
23. 36. 25. °लिङ्ग 13. 18.

दीक्षितावेदन 11. 12.

दीप

प्र- 7. 10.

द्रुमुनि see भूमि°.

द्रुह caus. 7. 2.

देव 10. 17. 14. 1a,b. 17. 7. 20.
7. 21. 5. 25. 14. 27. 6. fem.

देवी 13. 20. cf. विश्वे देवाः. —

°नीय 32. 28. °पत्नी 15. 3.

देवता 1. 8. 14. 2. 1. 7. 26. 31. 4.

देवता 6. 7.

देवयजन 11. 4. 5.

देवहेडन 23. 12.

देविकाहविस 24. 13.

देश 2. 4. 13. 7. 27. 9. 34. 12.

दैधिषव्य see अहि°.

दैव see under ओथामो and शस्.

दैवत 35. 5.

दैवावृध् 9. 8. 14.

दोह 14. 3.

द्यावापृथिवीय 8. 7. 13.

द्यावापृथिव्योरयन 43. 27.

द्युत् 14. 1d.

आ- 14. 1d.

वि- 14. 1d.

द्रप्सवन्त् 23. 22.

द्रष्टर् 18. 12.

द्राविणोदस 20. 5.

द्रोणकलश 23. 13. °स्थ 16. 13.

द्वय 32. 8. 9. 14. 38. 9.

द्वादशकपाल 8. 2.

द्वादश 27. 29. 31. 14. 32. 15.
35. 2.

द्वादशन् 13. 1. 15. 6. 31. 15.
33. 15.

द्वादशरात्र 6. 12.

द्वादशाह 42. 7. 14. 15. 17. 43. 39.

द्वार् 18. 10. 18. 21. 10.

द्वार्य 18. 14.

द्वि 4. 21. 10. 10. 14. 5. 15.

11. 18. 1. 21. 26. 22. 8. 15.

25. 14. 28. 21. 29. 6. 19.

22. 30. 14. 31. 15. 27. 32. 8.

33. 15. 35. 2. 37. 4. 25.

द्विगुण 37. 9.

द्वितीय 2. 4. 7. 15. 22. 10. 12.

20. 1. 22. 8. 25. 4. 32. 14.

33. 4. 19. 36. 26. 41. 1. 5.

42. 1.

द्विदेवत्य 19. 2. 20. 4.

द्विष् 6. 1. 14. 1e.g.

द्विस्र 35. 6.

द्वैपद 32. 12.

ब्रह्म 36. 11. 38. 10. 39. 9. 41.
1. 42. 14.

धन see ब्राह्मण०.

धनसनि 19. 16.

धर् 11. 22.

धर्म 15. 18.

धर्मन् 23. 15.

धा, दधाति 2. 1. 3. 20. 6. 1. 7.
17. 12. 8. 20. 6.

अन्तर्- 5. 16. 13. 27.

अपि- 14. 1e.

आ- 4. 1. 22. 5. 3. 6. 7. 11. 6.
1. 3. 8. 9. 17. 8. 3. 28. 14.
22. 29. 15. 18.

अन्वा- 1. 12.

उप- 7. 9. 31. 27.

नि- 2. 4. 8. 3. 10. 7. 9. 14.
20. 10. 9. 24. 2. 28. 10. 25.
33. 29. 2. 6. caus. 5. 17.

परि- 22. 14. 25. 11. 32. 34. caus.
10. 6.

सम्- 7. 5. 25. 4. 30. 6.

धाना 23. 13.

धाश्रयितायि? 30. 17.

धारा 7. 5. 14. 1a.

धाव्, धावति

अपि- 10. 17.

धिष्ण्यsubst. 18. 1. 11. 13. 15. 18. 21.

15. 23. 5. adj. 18. 4. ०वन्त् 18.

10. 21. 15. ०होम 23. 3.

धोर 10. 17.

धूर्व 6. 1.

धृति 33. 29.

धेना 15. 3.

धा

अनु- 11. 6.

ध्रुव 'name of a graha' 23. 7.

ध्रौव 13. 4.

न 3. 4. 5. 3. 11. 1. 5. 19 etc.

नच्च 11. 13. 34. 1.

नदी 11. 5. 34. 9b. 36. 27.

नभस् 14. 1b.

नमस् 18. 4. 11. 12. 15.

नमस्कर् 11. 13. 18. 11. 24. 10. 17.

नराशंसपीत 20. 7.

नव 43. 4. (cor.) ०घास 43. 6.

नवन् 32. 3. 42. 5.

नवम 42. 4.

नवरात्र 33. 1.

नवसप्तदश 40. 8.

नस् 3. 14.

नह्

अपि- 34. 11.

सम्- 2. 6. 34. 13. 14.

नाक 2. 1. 27. 6.

नाडा? 5. 10.

नाभि 3. 10. 14.

नाभु? 27. 16.

नाम adv. 3. 12.

नामन् 11. 19.

नाराशंस 10. 12. 20. 7. 10. 11.

नासिक 5. 16.

नित्य 7. 16. 28. 2. 32. 34. 33. 6. न्यूह 32. 14.

43. 7.

निदर्शन 32. 16.

निघन 30. 18. 20.

निर्दे 32. 14. 15. 18. 32.

नियम 42. 10.

निरवविषम see निस्-ष्टिव्.

निर्मल्य 'the place where the fire is
to be elicited' 18. 8.

निर्मल्यन 8. 12.

निष्कवच्छ 22. 5.

नी 6. 1. 7. 24. 10. 17. 13. 12.

अप- 21. 4.

अव- 23. 7.

उदा- 13. 22.

प्रत्या- 7. 3. 18. 2.

उद्- 7. 7. 8. 13. 28. 15. 16.

नि- 7. 5. 22. 23. 14.

प्र- 2. 1. 2. 4. 14. 5. 18. 6. 2.
8. 17. 15. 9. 16.

अतिप्र- 9. 9.

नु adv. 5. 3. 6. 7.

नु, नीति

प्र- 32. 20.

नुद् 14. 1c.

विप्र- 4. 5.

नृभिःष्ट 20. 7.

नृमणस् 3. 12.

नेदिष्ठ 37. 16.

नेष्टर् 11. 3. 18. 1. 19. 5. 23. 5.

नैर्कृत 28. 26. 27.

नीधससैतयोनी du. 33. 7.

पक्ष 31. 11. 33. 7.

पक्ष 8. 4.

पक्षि 1. 18. 15. 3. 19. 17.

पक्ष 28. 13. 31. 4.

पक्षस् 22. 12. 25. 6. 26. 6. 27.
29. 32. 12. 33.

पक्षःशस्त्र 21. 4.

पक्षकृतस् 13. 16. 19. 20. 20. 10. 11.

पक्षदश 35. 15. 16. 17. 40. 8.

पक्षदशन् 4. 24. 32. 4. 24.

पक्षन् 8. 21. 9. 26. 30. 14. 32.
2. 33. 4.

पक्षपशु 37. 7.

पक्षम 29. 6. 32. 4. 8. 38. 7. 11.
41. 17. 21.

पक्षविंश 35. 22.

पक्षशारदीय 41. 15. 19.

पक्षाह 40. 4. 41. 14. cf. अभिलक्ष
पृथक्.

पत्

नि- caus. 37. 25.

परा- 12. 9.

पति 1. 17. 18.

पत्नी 2. 6. 4. 11. 8. 20. 15. 3.
38. 9. cf. देव. — ०मन्त्र 4.

23. ०शास्त्र neutr. 15. 14. 34.

11. ०संयास 4. 8. 11. 8. 15.
19. 23. 18. 33. 25.

पथिकृत 37. 12.

पथिन् 11. 5. cf. अध्वर्युपथ.

- पथ्या स्वस्ति 13. 2. 37. 20. without
स्वस्तिः 15. 3. 24. 8.
- पद्, पद्यते
प्र- 1. 20. caus. 13. 6.
प्रति- 37. 15. 16.
- पद् 2. 1. 6. 1. 13. 6. 26. 3.
32. 9. 20. गवयाहम् 32. 14.
19. 20.
- पयस् 30. 10. 11. 43. 6. 9.
- पयस्वन्त् 3. 20.
- पर, पृणाति pt. पूर्ण 7. 12. 16. 1.
cf. पूर्णदर्व, पूर्णहोम, पूर्णाहुति.
नि- 22. 22.
- पर 12. 14. 17. 7. 22. 14. 25.
11. 37. 2.
- परम 3. 12.
- पराक् see छन्दोमवत्°.
- परि 17. 7. 23. 15.
- परिचित् 34. 9d.
- परिदा 14. 1a. (cor.)
- परिधानीया 20. 16. 21. 2. 6.
26. 7. 10. 13. 27. 30.
- परिधि 2. 8. 13. 4. 1.
- परिचक्ष 27. 17.
- परिवत्सर 36. 27.
- परिश्रित् 29. 11.
- परिस्ररण see अभि°.
- पर्यभिकर् 24. 12.
- पर्यन्त 42. 18.
- पर्याय 19. 17. 26. 3. 42. 8. cf.
चतुः°.
- पर्यास 21. 2. 22. 13. 25. 9. 26.
6. 31. 21. 35. 11. 39. 3.
- पर्युक्षण 7. 4.
- पर्वत 11. 5.
- पर्वन् 5. 2.
- पलाश 28. 11.
- पवमान 6. 11. 21. 13. 22. 15. 17.
- पविच 14. 8. 36. 2. 13. °वन्त् 3. 18.
- पश
सम्- 10. 17.
- पशु 10. 1. 14. 17. 23. 15. 18.
24. 11. 28. 4. 30. 5. 15. 25.
37. 8. 21. 43. 21. 23. 31. 36.
cf. चतुः, पञ्च°.
- पशुपुरोडाश 21. 20. cf. वशा°.
- पशुबन्ध 12. 1.
- पश्चात् 12. 1. 14. 1e.
- पश्चेकादशिनी 22. 20.
- पा, पिबति 11. 1. 34. 9b.
- पा, पाति 3. 20. 4. 16. 18. 4.
- पाक् 11. 20.
- पाङ्क 32. 8.
- पाणि 1. 9. 7. 14. 13. 7.
- पाण्ट 28. 11.
- पालीवत 20. 4. 23. 3.
- पाच 3. 13. (cor.) cf. तानूनप्°.
- पाद 3. 14. 10. 9. 22. 8. 25. 4.
- पापसम 31. 5.
- पारिप्लव 36. 22.
- पारुक्षेप 31. 27.
- पार्थव्य 8. 9.

पावक 6. 11.
 पावमानी 32. 33.
 पाश 28. 17. 27.
 पिण्ड 28. 8.
 पितृ 7. 15. 9. 8. 10. 17. 11.
 1. 20. 7. 34. 2.
 पितामह 11. 1.
 पितृमन्त्र 9. 8. 14. 7.
 पितृयज्ञ 12. 1.
 पितृलोक 43. 32.
 पित्र्य fem. °ञा 9. 8. 12.
 पित्र्युपवीत 7. 15.
 पित्र्युपवीतिन् 28, 26.
 पी
 ञा- 12. 9. 13. 23. 19. 19. 20.
 पुंसवन 12. 14.
 पुच्छ 34. 11.
 पुच्छजन see सर्प.
 पुच्छसम 31. 5.
 पुनःकरण 28. 12.
 पुनःप्रयोग 9. 25.
 पुनर् 8. 3. 12. 8. 9. 13. 24.
 पुनरादायम् 22. 8. 26. 3.
 पुनर्वसू du. 8. 3.
 पुनश्चिन्ति 29. 9.
 पुनःसोम 'name of an *ekāha*' 39. 17.
 पुरस्तात् 8. 19. 10. 21. 11. 5.
 12. 1. 14. 1e. 16. 6. 31. 1.
 27. 32. 7. 36. 2. 6. 37. 11.
 पुरस्तादभिष्टोम 42. 17.
 पुरस्तासोम 1. 4. 2. 10. 8. 5. 9. 9.
 13. 25. 16. 8. 21. 11. 23. 20.

पुरा 16. 5.
 पुरीष 2. 4. 12. 6. 29. 5.
 पुरुष see हिरण्य°. — °मेध 37.
 9. 10. 38. 10. 43. 41. °मेधवत्
 38. 10.
 पुरोगम 9. 12.
 पुरोडाश 6. 19. 20. 10. 20. 17.
 12. 18. 3. 19. 1. cf. पशु°. —
 °संवर्त 22. 22.
 पुष्करपर्ण 28. 10.
 पुष्टि 7. 17. 30. 19. 43. 1. 17.
 °पति 7. 17.
 पू 6. 1. caus. 11. 10. 30. 7. 9.
 ऋति-see सोमातिपूत.
 पूतभृत् 17. 9. 22. 16.
 पूर्णदर्व 9. 4.
 पूर्णहोम 6. 9. 10. 1.
 पूर्णाहुति 13. 4. 43. 2.
 पूर्व 7. 19. 8. 2. 18. 10. 18. 20.
 11. 21. 10. 25. 4. 27. 29.
 32. 25. 37. 2. पूर्वेण 16. 12.
 38. 2.
 पूर्ववत् 19. 14.
 पूर्वाह्ण 15. 5.
 पूर्वाह्निक 29. 4.
 पूर्वैशुस् 1. 11. 8. 9. 9. 2. 25.
 पूषन् 15. 3.
 पृथनाथ् 6. 1.
 पृथक् 6. 1.
 पृथिवी 3. 10. 16. 15. 3. 18. 4.
 27. 6. cf. द्वावापृथिवी.
 पृष्ठ 2. 1. 27. 6. 35. 15. 16. 17.

21. 40. 14. °शमनीय 34. 21.
 °स्तोत्रियानुरूपी, °पास् 31. 18.
 23. 32. 1. 6. 33. 6. 9. 16.
 24. — cf. वैराज°, सौर्य°.
 पृथ्व्य 31. 7. 9. 25. 27. 33. 14.
 38. 7. 13. 42. 1. °चतुर्थवत्
 33. 22. 36. 26. °च्यह 41. 7.
 °पञ्चाह 41. 16. °षष्ठवत् 27. 26.
 पृथ्वा 18. 3.
 पोतर् 11. 3. 18. 1. 19. 5. 6.
 20. 1.
 पौरुषमेधिक 38. 11.
 पीर्णमास 4. 25. 8. 2. 12. 1. fem.
 °ई 1. 15. 16. 3. 4. 4. 25. 8. 8.
 पीष fem. °ई 28. 3.
 पीष्ण 8. 13. 21. 9. 26. 22. 20.
 36. 17.
 प्रउगशस्त्र 20. 14.
 प्रउगस्तोच 20. 13.
 प्रकृति 8. 16. 26. 16. 43. 44.
 प्रगाथ 20. 16. 31. 18. 35. 8.
 cf. साम°.
 प्रगयन 22. 9. 25. 5.
 प्रचरितु 16. 5.
 प्रच्छ् 8. 20. 36. 33.
 प्रजा 4. 23. 6. 1. 7. 17. 43. 13.
 20. 24. 26. 31. 33. °पति 1.
 18. 3. 20. 6. 1. 7. 17. 17.
 7. 27. 16. 34. 2. °सनि 19. 16.
 प्रणयन 15. 14.
 प्रणव 20. 20. 21. 4. 30. 27.
 प्रतरता 34. 9c.
 प्रतिगर 14. 1. 32. 15. 18. 24. 27.
 29. 32.
 प्रतिदिशम् 29. 13.
 प्रतिपद् 30. 17.
 प्रतिप्रज्ञ 37. 2. 38. 6.
 प्रतिप्रस्तातर् 11. 3. 16. 17.
 प्रतिमा 42. 18.
 प्रतिराध 32. 22.
 प्रतिरूप 35. 5.
 प्रतिवीत 22. 12.
 प्रतिश्रुति 43. 47.
 प्रतिष्ठा 3. 14. 43. 27.
 प्रतिहर्तर् 11. 3. 16. 17. 22. 2.
 प्रतीकाश 11. 13.
 प्रतीचोनस्तोम 'name of an *ekāha*'
 39. 11.
 प्रतीहार 20. 15.
 प्रत्यक्षम् 8. 15.
 प्रत्यक्षुख 18. 1.
 प्रत्यञ्च् 12. 1. प्रत्यक् adv. 9. 10. 12.
 प्रत्यवरोहणीय 36. 10.
 प्रत्याग्रावण 1. 10. 9. 12.
 प्रवृत्तु 37. 8.
 प्रथम 6. 1. 17. 4. 20. 1. 21.
 3. 22. 8. 25. 4. 26. 3. 31.
 7. 32. 1. 15. 36. 26. 42. 7.
 प्रथमयज्ञ 13. 26. 31. 2. cf. च°.
 प्रदक्षिणम् adv. 9. 20. 10. 18.
 प्रदिश 14. 1f.
 प्रधानहोम 1. 4.
 प्रपदन 1. 19.
 प्रभृति at the end of a compound
 11. 24. 42. 14. 15.

प्रसुच्यमानहोम 10. 17.

प्रयाज 2. 16. 10. 11.

प्रयोग see पुनः.

प्रवर 2. 15.

प्रवर्ग्य 4. 23. 13. 25. 26.

प्रवल्हिका 32. 21. 24.

प्रवादा 10. 5.

प्रवृताहुति 18. 5.

प्रशास्त्र 17. 3. 19. 5. 22. 6.

प्रशिष् 3. 9.

प्रसव 3. 6.

प्रसव्यम् adv. 9. 19.

प्रस्तर 2. 9. 4. 6. 13. 24.

प्रस्रोतर् 11. 3. 16. 17. 17. 3.

प्रस्थित 19. 5. 20. ०याज्या 21. 21.

31. 27. ०याज्याहोम 22. 21. ०होम

21. 22.

प्राकृत 37. 5.

प्राग्दण्ड 3. 10.

प्राङ्मुख 9. 12. 15. 3.

प्राजापत्य 2. 12. 11. 19. 28. 4.

31. 3.

प्राक् 4. 2. 9. 16. 12. 1. 34. 9b.

35. 2. प्राक् adv. 20. 11. 23. 16.

प्राण 3. 14. 20. 7. 22. 19. 9. plur.

3. 13. ०भक्ष 8. 15. ०वन्त् 7. 9.

प्रातःसवन 16. 9. ०वत् 26. 4.

प्रातर् 1. 16. 7. 1. 10. 11. 23. 31. 4.

०अनुवाक 16. 6. 9. ०आहुति 36. 16.

प्रादुस् see under भू

प्रायणीय 31. 7. 8. fem. ०आ 13. 2.

28. 29. ०वत् 24. 8.

प्राशनो see रस०.

प्राशिच 3. 7. 12. ०वत् 19. 15.

प्रासन cor. 28. 27. 29. 12.

प्री 7. 13. 14. 22.

प्रीषकृत् 38. 9.

सु 19. 7. 34. 9c. caus. 30. 22. cf.

अन्तसुत, आदिसुत.

सुति 32. 15.

फाल्गुन fem. ०ई 8. 8. 9. 24. 28. 3.

36. 8. 15.

वध्, वध्नाति 10. 17. 37. 23.

वर्हिर्होम 30. 21.

वर्हिस् 7. 9. 14. 20. 22. 10. 7
17. 12.

वल् 3. 14. 6. 1. 43. 15. ०भिद् 'name
of an *ekāha*' 39. 13. ०वन्त् 6. 1,

वलिष्ठतम 20. 21.

वलीयस् 20. 21.

वहिवेदि 12. 3. 15. 9. 21. 17. 24.

वह्निष्यमान 16. 17. 17. 10. 36. 27.

वह्निस् 21. 15.

वार्हत 22. 9. 31. 18. 33. 10.

वार्हस्य 22. 20. 25. 9. 27. 4.
36. 5.

वाहु 3. 14.

वुध् 36. 27. caus. 5. 9.

प्र- caus. 16. 4.

वृहती 1. 18. 30. 16.

वृहस्यति 2. 5. 15. 3. 17. 4. 7.

०मन्त् 14. 7. ०स्य 27. 17. 39. 3.

ब्रह्मचारिन् 6. 13.

ब्रह्मन् masc. 1. 1. 17. 2. 1. 6. 1. 6.

8. 15. 9. 12. 11. 2. 3. 13. 27.

14. 7. 16. 15. 17. 17. 3. 7. 18.

17. 21. 16. 27. 8. 36. 16. 23. 31.

32. 33. 38. 1. neut. 14. 1f. —

०वत् 1. 7. ०वर्चस् 43. 1. 16.

०वेदविद् 1. 1. ०द्य 36. 33. 38. 5.

०दन 5. 4. 26. 15.

ब्राह्म 43. 47.

ब्राह्मण masc. 3. 12. 5. 2. 11. 19.

34. 14. 37. 15. 43. 1. neut.

43. 45. cf. ब्राह्मणोक्त. — ०धन

34. 18. ०वर्चस् 19. 16.

ब्राह्मणाच्छंसिन् 11. 4. 18. 1. 19.

5. 6. 20. 1. 13. 14. 15.

ब्राह्मणोक्त 7. 25. 17. 11. 31. 1.

ब्रू, ब्रुवति

अधि- 6. 7.

प्र- 1. 18.

भक्त see उपवत्स्यभक्त.

भक्ष् 8. 15. 19. 15. 16. 18. 20. 6.

7. 10. 11. 23. 1. 5. 17. 25. 14.

भक्ष 14. 6. 19. 16. 21. 7. 19.

22. 15. cf. इडा°, प्राण°.

भक्षण 30. 11.

भद्र 34. 9d.

भर् 28. 18.

प्र- 16. 1.

भर्गस् 21. 9.

भस्मन् 23. 13. 28. 20.

भाग 2. 17. 3. 17. 20. 4. 16. 21. 6.

1. 9. 3. 8. 10. 17. 27. 5.

भागक्षि 1. 3. 22. 1. 28. 12.

भाष्

सम्- 37. 18.

भास्वन् 7. 9.

भुवन 10. 17. भूपति 1. 17. 18.

भू, भवति 4. 23. 12. 1. 14. 1f.

37. 2. pt. भूत 1. 17. 18. — प्रा-

दुर्भू 34. 1.

भू fem. 1. 17. 18. भूस्, भूर्भुवस् in formulas 1.; 3. 18. 2. 1. 8.

3. 17. 4. 5. 6. 30. 15.

भूतेच्छद् 32. 30.

भूपति 1. 17. 18.

भूमिदुन्दुभि 34. 11.

भूमिस्त्रोम 'name of an *ekāha*' 40. 1.

भूयस् 34. 9a.

भृश्वङ्गिरोषिद् 1. 5.

भैषज्य 38. 1.

भाज् 14. 1b,c.

भातृव्य 14. 1g.

धेष 7. 26. cf. अ°.

मकार 21. 4.

मङ्गीर 34. 9b,d.

मण्डूक 29. 13.

मतिमन् cor. 37. 2.

मतिविद् 20. 7.

मथ् 5. 14. 24. 18.

मिस्- 6. 4. 8. 10. cf. निर्मज्ज.

मद् pron. 1. 18. 3. 11. 12. 14. 20. etc.

मद् 13. 20. मदव्यापाः 13. 9. in
the formula मदेय मदैव 32. 18.

मधु 14. 7. 34. 9a-d. 10. ०पर्क
34. 14. ०मन्त् 14. 7. ०सूक्त
16. 12.

मध्व 33. 29.

मध्वंदिन 9. 2.

मध्यम 2. 13. 17. 4. 26. 3. 8. 31.
26. 32. 11. 15. 33. 21. 38. 8.

मध्यमोच्चैस्तर 22. 10.

मनस् 1. 18. 7. 12. 12. 1. 18. 5.
17. 20. 9. 33. 26. 27.

मनुष्य 25. 14.

मन्त्र 1. 3. 4. cf. पत्नी०. — मन्त्रोक्त
1. 14. 5. 7. 11. 15. 30. 27.
31. 4.

मन्त्रय

सजु- 1. 2. 2. 5. 11. 3. 12. 15. 4.
5. 11. 14. 5. 14. 17. 6. 2. 8.
10. 10. 2. 16. 12. 8. 13. 5.
12. 14. 2. 15. 7. 11. 16. 1.
13. 17. 8. 18. 4. 19. 9. 21.
26. 22. 16. 23. 23. 7. 24. 14.
18. 33. 28. 34. 9. 13. 16. 36.
18. 27. 37. 19. 23.

अभि- 3. 20. 5. 6. 11. 15. 12.
7. 8. 16. 15. 34. 15.

आ- 15. 14. 17. 3. 21. 14.

मन्त्रिन् 19. 11.

मन्त्र 20. 21.

मयोभु 10. 19.

मराय 'name of an *ekāha*' 40. 3.

मस्त 9. 2. 5.

मस्तवतीय 19. 20. 27. 4. 36. 5.

०होम 22. 3.

मस्तस्त्रोम 'name of an *ekāha*' 39. 18.

मर्ज 3. 13. 18. 8. 20. 10. 19.
14. 8.

अव- 7. 24.

उद्- 7. 14. 15. 24.

नि- 7. 14.

वि- 4. 17.

सम्- 2. 13. 4. 1. 2. 10. 17.

मर्च 27. 9.

मर्श

अभि- 13. 13. 17. 18. 14. 28. 9.

प्रत्यभि- 19. 18.

महत् in a formula 17. 5.

महन्त् 1. 17. 18.

महस् 18. 6. 21. 9.

महाव्रत 28. 2. 31. 14. 20. 34. 6.
35. 22. 37. 22.

महास्त्रोच 33. 18.

महिषी 36. 29.

मा conj. 3. 11. 12. 20. 6. 7. 18. 4.
etc.

मा, मिमीति 15. 7.

वि- 9. 15.

सम्- 6. 8.

मांस 43. 17.

माघ fem. ०ई 31. 1. 36. 4.

माठर 1. 3.

मातर् 34. 9a.

मातृनाम 5. 10.

मात्र at the end of a compound 3.

7. 11. 5.

मात्रा see स्वर°.

माध्यदिन 16. 14. 17. 4. 5. 10. 19.

17. 20. 8. 17. 21. 21. 5. 10. 27.

12. 22. 34. 7. 35. 8. 12. 39. 3.

मानस 33. 27. °स्तोत्र 33. 25.

मासत 8. 13. 22. 19. 12. 20. 5. 22.

21. 37. 8.

मार्जन 24. 7. cf. वपा°.

मार्वालीय 18. 1. 13. 34. 9.

मास 31. 7. 36. 3.

मासर 30 22.

माहेन्द्र 3. 3. 9. 7. 22. 5. fem. °ई

9. 6.

मि, मिनोति

उप- 10. 22.

मित्र 15. 3.

मिथ्

अभि- 36. 30.

मिथस् 8. 15.

मुख 4. 17. 7. 8. cf. उक्थ°, प्रत्यङ्मुख,

प्राङ्मुख.

मुच् 10. 17. (cor.)

उद्- 28. 17. 36. 19.

प्र- 9. 21. 10. 16. 17. cf. प्रमुच-

मानुहोम.

वि- 4. 11. 14. 24. 7. 37. 23.

मुष्

न्स्- 13. 9.

मुष्टि 11. 23. 26.

मुसल 29. 2.

मूत 9. 21.

मूच 12. 6.

मृगमृङ्ग 11. 25.

मृत् 28. 8.

मेथन 38. 1.

मेघ 38. 12. 15.

मैत्रावरुण 19. 3. 12. 20. 5. 14. 22.

21. 30. 24. 37. 8. 'name of one of the hotar-priests': 11. 3. 18. 1. 18. 20. 13. 14. 25. 1.

यज् 3. 6. 11. 1. 19. 5. 6. 13. 23.

20. 2. 21. 22. 14. 23. 3. 24. 20.

25. 11. 28. 14. 31. 2. 3. 37.

16. 42. 18. 43. 46. in formulas:

ये३ यजामहे 19. 8. अयाद् 19.

13. — यजमान 1. 5. 7. 11. 2. 1. 3.

19. 4. 15. 16. 6. 1. 12. 7. 8. 8.

15. 9. 10. 12. 18. 10. 17. 23. 18.

10. 17. 20. 2. 21. 10. 24. 27. 6.

34. 18. 36. 23. 30. 37. 3. 13. 14.

38. 1.

यजुर्विद् 11. 2.

यजुर्वेद 1. 8.

यजुस् 6. 1. cf. समिष्ट°, सम्भ°.

यज्ञ 2. 1. 4. 16. 23. 10. 17. 12. 1.

19. 20. 43. 43. cf. दाक्षायण°,

प्रथम°, वसिष्ठ°, विधंश°, शौनक°.

संक्रम°, साविप्रस्त्राय°, सावसेन°.—

°क्रम 43. 45. °तनू 16. 5. °पति 4. 16.

यच्च 2. 1. 6. 1. 15. 3. 16. 15.

यथा 6. 1. 43. 47. °चमसम् 22. 22.

°देवतम् 1. 3. 10. 15. °धिष्णम्

18. 18. °ग्रीषम् 19. 23. °वर्णम्

11. 4. °वेदम् 36. 24. °सवनम्

21. 7. °स्तुतम् 35. 1. °स्वरम् 1.

19. 2. 1.

यद् pron. 3. 12. 10. 17. 11. 1. etc.

यद् conj. 6. 1.

यदा 5. 3. 34. 18. (cor.)

यदि 2. 3. 19. 22. 31. 5. 37. 15.

यम् 2. 2. 3. 6. cf. अयत्, वायत्.

प्र- 6. 10.

यव 3. 7.

यवागू 43. 5. 14.

यशस् 20. 6. 21. 9.

यशोदा 20. 6.

यष्टर् 43. 47.

या

परि- 34. 9.

याग see वनस्पति°.

याजमान 4. 23.

याज्या 19. 7. 21. 6. 26. 7. 10. 13.

27. 30. cf. आपिमार्हत°होम,

प्रस्थित°, वैश्वदेव°, शस्त्र°. — °होम

25. 2.

याम 'belonging to Yama' 37. 26.

43. 32. (cor.)

यु, यीति 23. 15.

युग्म 31. 24.

युज् 28. 30.

अयु- caus. 5. 19.

नि- 36. 18. 27.

प्र- 8. 8.

सम्- 36. 27.

युवन् see कौशिक.

युष्मद् 17. 7.

यूप 10. 2. 17. 18. 8. 27. 6. 37.

23. cf. विशाख°. — °वासस्

27. 8.

यूपैकादशिनी 24. 11.

योक्त्र 4. 11.

योनि 14. 1a, 33. 10. cf. नौधसशै-
तयोनी.

रच् 36. 27.

रथ 5. 18. 6. 6. 8. 27. 9. 34. 15.

रभ्

आ- 8. 2. desid. 8. 1.

अन्वा- 5. 18.

समन्वा- 16. 17.

रम caus. 7. 17.

रथिमन् 7. 17.

रस 12. 9. °प्राशनी 21. 20. 30. 6.

राज् 'name of an *ekāha*' 39. 12.

राजन् 34. 9d. 12. the Soma: 13.

12. 15. 3. 16. 11. 12.

राजवहन 13. 12.

राजन्य 5. 2. 43. 1.

राजसूय 36. 1. 40. 4. 43. 40.

राचि 5. 8. °सन्न 42. 12. 15.

राशि 'name of an *ekāha*' 40. 3.

राप्त्र 34. 9d.

रिच

अति- caus. 34. 2. अतिरिक्त 31.

10. cf. °क्तोक्थ.

रिश

वि-, विरिष्ट 43. 45.

रिष् 6. 7.

रुक्म 28. 27. 33.

रुच् 14. 1c. 2.

रुद्र 7. 13. 15. 3. 17. 7.

रुह 27. 6.

अधि- 14. 1c.

अव- 27. 8.

आ- 27. 7. 9. 34. 16. caus. 27.

6. 34. 15. 36. 7.

समा- caus. 24. 14.

रुहत 17. 6.

रूप 3. 20. cf. सोम°.

रुर see शीतरुरे.

रेतस् 12. 1. 9.

रोदाका? 5. 10.

रोपयिष्णु 10. 17.

रोहिणी 8. 3.

रौद्र 29. 10.

लक्षण 5. 14. 18. 15. 13. 17.

लभ्

आ- 11. 1. 16. 15. 38. 12.

अन्वा- 33. 29.

लिख्

परि- 28. 8.

लिङ्गवन्त 1. 3.

लिप् 20. 6. cf. सोमलिप्त.

अनु- 10. 5.

लोक 2. 1. 3. 20. 6. 1. 7. 8. 12.

18. 14. cf. पितृ°. — °कृत् 18.

14. °सनि 19. 16.

लोप see व्रत°.

लोष्ट 12. 6. cf. आकृति°.

वच् 2. 10. 5. 4. 7. 18. 9. 12. 12.

7. 14. 9. 15. 18. 17. 4. 21. 5.

12. 33. 10. 13. इत्युक्तम् 3. 21.

4. 20. 5. 2. 6. 12. 11. 4. 18. 4.

23. 8. 38. 3. cf. ब्राह्मणोक्त,

मन्त्रोक्त. caus. 1. 5. 2. 15. 5. 7.

18. 17. 10. 21. 9. 28. 19. 29.

21. 30. 15. 36. 24.

वज्र 'name of an *ekāha*' 39. 5. 17.

वडव 43. 33.

वद् 2. 3. 4. 23. 9. 12. 12. 4. 37. 2.

अभि-° 31. 15.

वध् 6. 1. (cor.)

वनसति 7. 14. °याग 30. 15. °सव

40. 1.

वनीवाहन 28. 19.

वप् 28. 21.

आ- 1. 4. 8. 5. 27. 11. 14. 24.

20. 20. 32. 31. 17. 19. 22. 25.

33. 8. 12. 15. 17. 34. 7. 20.

समा- 31. 3.

नि- 10. 21. 23. 13.

निस्- 2. 7. 8. 1.

वपा 10. 19. °आर्जन 18. 7. 24.
11. 30. 11.

वम्

समुद्- 7. 3.

वयोधस् 30. 26.

वरु, वृणीति 1. 17. 18. 11. 2.

प्र- 2. 15. 18. 5.

वर 36. 16. 37. 2. °द् 34. 9d.

°दान 37. 2.

वरुण 15. 3. °प्रवास 8. 17.

वर्जम् at the end of a compound

14. 1. 26. 15. 31. 8. 13. 21. 33.

1. 22. 39. 3. 40. 6.

वर्त्

आ- 10. 18. 31. 11.

प्र- 15. 11.

वर्त्मन् 15. 10.

वर्ध् caus. 2. 1.

वर्ष 4. 24. fem. °आ plur. 5. 2.

43. 1.

वर्षिष्ठ 27. 6.

वशापशुपुरोडाश 24. 13.

वषट्कर् 14. 6. 19. 9.

अनु- 14. 6. 19. 10. 20. 3. 4.

वषट्कार 15. 2. cf. अनुवषट्कार.

वस्, वस्ते 11. 21. 14. 1e.

वस्, वसति 16. 3.

उद्- caus. 7. 3. 12. 14.

उप- see उपवत्स्यञ्ज.

वसति 12. 1.

वसतीवरी 16. 1.

वसन्त 5. 2. 11. 4. 43. 1.

वसिष्ठश्च 43. 26.

वसु 11. 20. plur. 'the Vasus' 15. 3.

17. 7. °संपत्ति 12. 2.

वह् 6. 1. 10. 17.

प्र- 13. 11.

वा 3. 3. 7. 4. 26. 5. 6. 8. 11. 16.

6. 4. 5. 8. 9. 9. 8. 11. 5. 13.

1. 20. 6. 21. 17. 23. 5. 27. 12.

28. 28. 18. 31. 2. 16. 18. 32. 8.

34. 33. 6. 21. 34. 12. 35. 2. 37.

2. 15. 43. 5. 32. वा—वा 11. 26.

वाग्यत 1. 1. 5. 8.

वाग्यम 1. 7.

वाग्विसर्जन 11. 13.

वाच् 1. 18. 2. 2. 3. 6. 14. 11. 26.

12. 1. 15. 3. 19. 9. 20. 21. 22.

10. 34. 3. 37. 2.

वाज 2. 13. 4. 2. 27. 9. °पेय 27.

1. 38. 11. 43. 37. °पेयवत् 27.

21. °प्रसवीयहोम 29. 20.

वाजय्

उप- 2. 13.

वाजसामन् 27. 9.

वाजिन् 6. 1. 27. 9.

वाजिन 8. 14. °वत् 14. 6.

वाजिमन्त् 14. 7.

वात 15. 3.

वायव्य 9. 27.

वायुमन्त् 7. 9.

वायण 8. 22. 22. 20. 23. 20.

- वावाता 36. 31.
 वासस् 30. 23. cf. यूप°.
 वास्तोष्पत् 5. 10.
 विनुत्ति cor. 40. 3.
 विंशति 31. 15. 32. 5. 34. 20.
 36. 25.
 विकार 39. 1.
 विघ्न 'name of an *ekāha*' 39. 15.
 विचक्षण 11. 19.
 विजिति 30. 19.
 वितान 1. 1.
 विद्, वेत्ति 10. 17. 43. 46.
 विदेवन 6. 10.
 विद्युत् 14. 1b.
 विधान fem. °ई 31. 4.
 विधिवत् 1. 1.
 विपर्वा? 5. 10.
 विपश्चित् 14. 1c.
 विषुष्टि 30. 19.
 विभाग 1. 12.
 विभंशयच्च cor. 'name of an *ekāha*'
 40. 5.
 विमृध् 14. 1g.
 विराज् 15. 3. 'name of an *ekāha*'
 40. 1.
 विराज 'name of an *ekāha*' 40. 2.
 विवध 'name of an *ekāha*' 39. 10.
 विश, विशति
 आ- 12. 1.
 उप- 1. 1. 6. 9. 8. 18. 9. 10.
 13. 25. 15. 9. 17. 16. 7. 8.
 12. 17. 1. 18. 16. 19. 23. 23.
 18. 34. 2. 7. 36. 22. caus. 11
 11. 36. 29.
 प्र- 3. 12.
 विशाख 37. 9. °यूप 37. 7.
 विश्रवस् 30. 18.
 विश्व, विश्वे देवाः 1. 18. 7. 22
 17. 7.
 विश्वजित् 'name of an *ekāha*' 31.
 12. 13. 20. 33. 1. 9. 35. 17. 38.
 13. 40. 12. 42. 18.
 विश्वतस् 17. 7.
 विश्वदेव्यावन्त् 14. 7.
 विषुवन्त् 31. 10. 20. 33. 1. 5. 35.
 19. 40. 13.
 विष्णु 15. 3. °क्रम 4. 18. 8. 23.
 विष्वधा 16. 6.
 विसंस्थित 18. 18.
 विसर्जन see वात्सि°, व्रत°.
 विहरण 21. 15.
 विहार 6. 5.
 वो 18. 14. 19. 10.
 वीक्षण 11. 14. 15. 15.
 वीर्य 17. 7.
 वृक्षावती? 5. 10.
 वृक्ष 11. 5.
 वृच 14. 1d.
 वृधत् 17. 6.
 वृषन् 14. 1g.
 वृषाकपि 27. 24. 32. 14. 33. 12.
 °वत् 32. 31.
 वेतस 29. 13.
 वेद् 'a bunch of grass' 4. 12,

- वेदि 2. 4. 5. 7. 3. 19. 8. 23. 15. ब्रह्म
 7. 8. 24. 15. 36. 22. cf. बह्विवेदि.
 वेद्यमि 28. 23.
 वै 34. 9. b.
 वैद् 'name of a *tryaha*' 41. 2.
 (cor.) 4.
 वैपुष 16. 17.
 वैयान्न 36. 6.
 वैराजपृष्ठ 33. 9.
 वैशाख fem. ई 36. 11.
 वैश्व 5. 2. 30. 19. 43. 1. ओम
 'name of an *ekāha*' 39. 10.
 वैश्वकर्मण 9. 7. ओम 29. 23.
 वैश्वदेव adj. 8. 7. 13. 22. 20. 'the
 first part of the Châturmāsya sa-
 crifices:' 8. 10. 41, 2; 'name of
 the first evening - *śastra*': 20.
 14. व्याज्या 23. 3. ओत् 38. 11.
 वैश्वानर 6. 7. 8. 9. 14. 1c, e, g. 16.
 5. 28. 14.
 वैपुवत 31. 15.
 वैष्णव 2. 3. 10. 1. 13. 14. 15. 1.
 22. 20. 23. 14.
 वीषट् 19. 8.
 वत्सासम् 32. 23.
 व्याघ्र 34. 9d.
 व्यान 3. 20.
 व्याहृति 36. 24.
 वृष्टि 'name of a *dvyaha*' 36. 11.
 39. 9. 41. 1.
 वृद्धि 8. 3.
 व्योमन् 3. 12.
 अति- 8. 19. 15. 17. 16. 7.
 23. 19.
 अनु- 15. 16.
 अभि- 4. 20. 18. 9. 33. 25.
 आ- 9. 22. 15. 14. 18. 8.
 24. 5.
 प्र- 30. 14.
 व्रत 1. 13. 11. 17. ओप 12. 5.
 विसर्जन 4. 22.
 व्रतिन् 6. 13.
 व्रश्च 10. 2.
 व्रात्यसोम 39. 7.
 शंयु 9. 14. 13. 3.
 शंस 22. 8. 10. 25. 4. 6. 26. 3. 27.
 18. 32. 35. in formulas: शंसावो
 देव 20. 19. शंसावोम् 20. 15.
 अध्वर्यो शंसावोम् 20. 18. अध्वर्यो
 शंशंसावोम् 20. 19.
 अति- 35. 2.
 अनु- 35. 1.
 शंसन see अशस्त.
 शत 31. 15.
 शतातृष 30. 13.
 शताश्व 37. 14.
 शत्रु 14. 1c.
 शद् cor. 'name of an *ekāha*' 40. 3.
 शम् indecl. 17. 6.
 शम् caus. 5. 11. 6. 7. 10. 18.
 शमी 34. 9c.
 शम्भु 10. 19.

शर 12. 7.

शरद् 27. 1. 43. 1.

शराव see चतुः°.

शलाका 18. 1.

शस्त्र 20. 11. 20. 21. 21. 4. cf.

आज्य°, प्रउग°. — °याज्या 22. 4.

°वत् 14. 1. गेक्य 21. 5.

शस्त्र neut. see अर्धर्च°, पच्छः°.

शाकल 23. 12.

शान्नुदक 5. 10.

शामिच 10. 21. 18. 23. 37. 24.

शाला see पत्नीशाल.

शास्त्राद्वार्य 16. 4.

शास्त्रामुखीय 23. 18.

शास्त्र

आ- 4. 15.

शिक्ष 28. 27.

शिचेष्ट 37. 2.

शिरस 29. 3.

शिष

पर्यव- 11. 5.

उद्-, उच्छिष्ट 23. 1.

सम्- 30. 17.

शी

उप- 6. 13.

शीतहरे du. 14. 1e.

शुकहरि 43. 32.

शुक 14. 1a,c,g. 19. 11.

शुच, शोचति 14. 1f.

शुचि 6. 11.

शुद्ध cor. 43. 32.

शुभासीर्य 9. 24. 27.

शूल see हृदय°.

शृङ्ग see मृग°.

शेष 7. 21. 27. 26. 33. 4. 8. 40. 14.

शौनकयज्ञ 43. 25.

शौर्य 4. 23. (cor.)

श्वेन 'name of an *ekāha*' 37. 5. 40. 6.

श्वेत cor. see नौधस°योनी.

श्रद्धा 5. 3.

श्रवस् 30. 18.

श्रा 14. 1a. 7. caus. 12. 14. 14. 1f.

श्रि 7. 2.

उद्- 10. 8. 10. 11. 24.

सम्- 16. 12.

श्री 43. 6. 12.

श्रु caus. 37. 13. 18.

प्रत्या- caus. 9. 11.

श्रेयस् see उत्क्रान्त°.

श्रेष्ठ 30. 2. 43. 42.

श्रोत्र 3. 14.

श्रोत्रिय 13. 26.

श्रीषट्, अस्तु श्रीषट् 1. 10.

श्लोक 4. 23. 9. 12. 19. 20. 20. 4. 11.

श्रद्ध 11. 5.

श्रस् adv. श्रो भूति 9. 4.

षडवत्त 3. 16.

षडह 31. 15. 32. 1. 35. 3. 41. 20.

षष् 9. 6. 31. 15. 21. 32. 7. 33. 5.

15. 18. 37. 8.

षष्टि 31. 15.

षष्ठ 31. 9. 27. 32. 5. 9. 12. 41. 22.

षोडशगृहीत 29. 14.

षोडशियद् 25. 14.

षोडशिसौच 25. 1.

षोडशिन 22. 19. 25. 14. 27. 16.

31. 15. 'name of an *ekāha*'

25. 12.

षिव्

निस्-, निरष्ठविषम् derived from

a presumable base षुः 12. 8.

संराब् 'name of an *ekāha*' 40. 3.

सवत्सर 4. 26. 8. 3. 28. 18. 35. 9.

36. 20. 25. 37. 20. 21. 38. 14.

42. 15. 18.

संवर्त see पुरोडाश°.

संज्ञान cor. 30. 16.

संश्रवस् 30. 18.

संसमक 37. 2.

संसर्प 'name of a *chaturaha*' 41. 13.

संसृप् 36. 3.

संख्य 25. 14.

संख्या 24. 10. 35. 23. cf. चतुःसंख्य.

संख्यितहोम 1. 4. 2. 10. 4. 13. 8. 5.

14. 9. 21. 8. 23. 19. 20.

संस्थिति 36. 13.

संज्ञाव 4. 7.

सकृत् 4. 1.

सक्तुहोम 24. 16.

सख्य 23. 15. 16.

संकाश 11. 13. 16.

संक्रमयश्च 43. 29.

संचर 1. 7. cf. दक्षिणा°.

संज्ञिति 30. 19.

संज्ञा 33. 25.

सन्न 14. 7. 25. 15. 28. 3. 31. 1.

cf. रात्रि°.

सद्य 12. 4. 23. 15. °ञिति, °पुष्टि

30. 19. °अवस् 30. 18.

सद्, सीदति caus. 3. 10.

आ- 9. 12. caus. 2. 10. 10. 7.

23. 14.

उप- caus. 5. 5.

सदम् 36. 27.

सदस् 15. 14. 18. 9. 11. 14. 19. 15.

23. 21. 13. 26. 33. 25. 36. 33.

सदस्व 11. 3. 18. 17.

सद्यस् 28. 18.

सन् 2. 13. 4. 2. (cor.)

संदंश 'name of an *ekāha*' 37. 5.

संधान 43. 45.

संधिचमस 19. 17.

सपत्न 6. 1. 14. 1c,e,f,g. 37. 16.

सप्ततन्तु 10. 17.

सप्तदश 27. 2. 16. 35. 15. 16. 18.

40. 8.

सप्तदशन् 31. 1.

सप्तन् 16. 16. 18. 6. 32. 9. cf.

under चक्षि.

सप्तम 31. 12.

सप्तर्च 32. 8.

सभा 6. 5.

सभ्य 6. 5.

समचम् 3. 20. (cor.)

समा see पापसम, पुष्प°.

समान subst. 3. 20.
 समापन 20. 21.
 समास 15. 5.
 समिद्वन्त 4. 1.
 समिध् 1. 12. 4. 1. 7. 8. 9. 17. 14.
 1f. 28. 14. 22. 29. 15. 18.
 समिध्वमानवन्त 28. 4.
 समिष्टयुजस् 23. 19.
 समीचगु 1. 20.
 समुद्र 14. 1c.
 संपत्ति see वसु°.
 संपद् see उक्थ°.
 संपात 31. 25. 32. 7. °वन्त 12. 14.
 संपुष्टि 30. 19.
 संभरणीया see उखा°.
 संभव 42. 10.
 संमहस् 18. 6.
 समार्ग 1. 9. 2. 13. 4. 10.
 सरस्वन्त 8. 2. 18. 6.
 सरस्वती 8. 2. 34. 9b.
 सर्व, सृजति
 अव- 34. 17.
 उद्- 8. 3. 21. 26. 32. 35. 36.
 20. 37. 19.
 वि- 11. 26. 23. 15.
 सम्- 23. 16.
 सर्प 21. 10.
 प्र- 18. 10—12. 15. 21. 13.
 अभिप्र- 18. 15.
 वि- 16. 17.
 सर्प, सर्वपुण्यजनाः 7. 22. सर्पेतरजनाः
 7. 22.

सर्पण 22. 15.
 सर्व 3. 14. 6. 1. 7. 22. 14. 1e.g.
 17. 7. 21. 9. 23. 12. 27. 2.
 30. 20. 33. 1. 26. 37. 3. 13. 38.
 4. 12. 41. 12. 43. 1. 9. 19. 22.
 30. 35. 31. 46. °र्जित 'name of
 an *ekāha*' 39. 18.
 सर्वत्र 2. 1. 15. 4. 26. 6. 35. 23.
 42. 13.
 सर्वप्रायश्चित्तीय 23. 11.
 सर्वमेध 37. 9. 38. 10. 43. 42.
 सर्वशस् 17. 20.
 सर्वस्वोम 40. 7.
 सर्वस्व 37. 18.
 सलिल 6. 1.
 सव 27. 6. 10.
 सवन 18. 1. 4. 19. 9. 31. 27. 35.
 4. 37. 4. 39. 3.
 सवनीय 19. 1. °होम 22. 21.
 सवितर् 12. 8. 13. 2. 14. 1a. 27.
 6. 10. 36. 27.
 सवितृप्रसूत 17. 4.
 सवृतसोम 17. 7.
 सव्यहस्त cor. 9. 19.
 सह 6. 1.
 उद्- 20. 21.
 सह 3. 14. 6. 2. 12. 1.
 सहस्र 19. 9.
 सहस्र 37. 14. 42. 18. °दक्षिण 34.
 21. °वाहु 'name of the hymn
 AV. 19. 6.' 37. 26.
 सहस्वन्त 6. 1.

सा

- अव- 22. 8. 25. 4. 32. 8. 9. 14.
 सांवत्सरिक 36. 9. 42. 11.
 सांवेद्य 86. 27.
 सांशंसिक 25. 8.
 साकमेध 9. 1. 41. 9.
 साकंप्रस्थाप्य 4. 27. ०यच्च 43. 21.
 सातिराच 27. 26.
 सायःक्र cor. 40. 6.
 साध्य 17. 7.
 सांतपन 9. 2.
 सांनाय्य 3. 3.
 सामगान 30. 16.
 सामन् 20. 21. cf. अग्निष्टोम०, वाज०.
 — ०प्रगाथ 22. 11. 27. 13. 24.
 33. 11. 35. 12. ०विद् 11. 2.
 ०वेद 6. 1. 35. 23. 42. 13. ०सूक्त
 27. 24. 33. 12.
 सामिधेनी 2. 11.
 सायम् 7. 1. 9. 2.
 सारस्वत 8. 13. 22. 19. 20. 30. 15.
 37. 26.
 सारूपवत्स 12. 14.
 सार्वसेनयच्च 43. 24.
 साविक 23. 20.
 सावित्र 8. 13. 20. 4. 22. 20.
 36. 21.
 सावित्रयज्ञहोम 23. 2.
 साश्चमेध 38. 9.
 साहस्र 14. 1f. ०य 39. 19. ०न्य
 39. 18. 40. 5.

सिच, सिञ्चति

- अभि- 28. 11. 29. 21. 30. 1. 15.
 36. 7.
 आ- 4. 17. 17. 9. 22. 16.
 30. 13.
 परि- 9. 14. 29. 12.
 सिद्धि 4. 23.
 सिध् 4. 23. 37. 15.
 सीर 28. 30.
 सु, सौति
 प्र- 17. 4. 20. 13. 21. 14. 22.
 4. 17. 23. 6. 25. 1. 13. 26. 1.
 14. 27. 27. 33. 27.
 सु, सुनोति, सुन्वन्त् 16. 17.
 अभि- 16. 11.
 सुकीर्ति 27. 24. 32. 13. 33. 12.
 सुकृत् 2. 1. 6. 1.
 सुत्या 43. 34.
 सुदिह 10. 17.
 सुब्रह्मण्य 11. 3. 34. 5. fem. ०आ 15.
 4. 34. 4.
 सुरभि 34. 9a.
 सुरा 38. 6. 11.
 सुहुत 3. 12.
 सूक्त 16. 9. 23. 12. 24. 3. 26. 6.
 27. 29. 33. 8. cf. अहीन०, घर्म०,
 मधु०, साम०.
 सूर्य 3. 8. 14. 1b,d,g. ०ज्योतिस्
 7. 10. ०सुत् 38. 11. 39. 16.
 सेना 15. 3.
 सोम 9. 8. 11. 1. 13. 2. 23. 15.

3. 16. 15. 17. 7. 9. 19. 10. 15.
20. 7. 26. 16. 43. 16. cf. अमी-
घोम, अनिष्टसोम, अवभृथ,
सवृत°. — °कयणी 13. 5. °चमस
23. 14. °रूप 11. 6. °क्षिप्त
23. 22. °वन्त 9. 8. °वामिन् 30.
1. 8. °तिपूत 30. 1. 7.
सौचामणी 30. 1.
सौम्य 8. 7. 13. 15. 1. 22. 20.
सौर 30. 11.
सौर्य 9. 27. °पृष्ठ 33. 5.
सौविष्टकृत 3. 5.
स्कन्द 16. 15.
स्कन्दन see आम्बील°.
सम्
अव- 2. 4.
उप- 15. 12.
सम्बन्धसु 2. 4.
सर, सृणोति 17. 12.
आ- 18. 3.
परि- 2. 7.
सु 17. 3. 4. 7. 10.
सोच 17. 8. 18. 16. 17. cf. प्रउग°
महा°, मानस°, षोडश°.
सोचिय 20. 18. 21. 1. 22. 7. 9.
25. 3. 4. 5. 26. 3. 5. 9. 12. 27.
10. 12. 19. 22. 25. 28. 31. 17. 33.
5. 34. 19. 35. 3. 6. 9. 23. 39. 1.
42. 10. cf. अभिलष°, उक्थ°-
यानुरूपी, पृष्ठ°यानुरूपी and अनु-
रूप.
सोवोपाकरण 17. 3.
सोम 35. 2. 14. 23. cf. इन्द्राग्न्यो°,
प्रतीचीन°, °मदत°, वैश्व°, ब्राह्म°,
सर्व°. — °भाग 17. 7. 29. 7.
°भागिक 29. 7.
स्त्री 37. 18.
स्त्रिण्डिल 3. 10.
स्था 1. 9. 15. 3. 24. 10. 34. 3.
caus. 16. 2.
अभि- 6. 1.
आ- 6. 8. caus. 13. 3.
उद्- 13. 10. 14. 3.
उपोद्- 18. 7.
प्रत्युद्- 21. 24.
उप- 4. 19. 21. 6. 3. 9. 16. 11.
13. 16. 12. 5. 18. 7. 13. 12.
5. 18. 7. 13. 24. 6. 25. 12.
28. 28. 30. 27.
प्र-, प्रस्थित see specially.
सम्-, संस्थित 21. 9. 36. 10. 37.
7. cf. °होम.
स्त्राची 7. 17. °पाक 43. 5.
स्ता 37. 19. caus. 5. 11.
सार्ध°
वि- 17. 7.
सर्ग°
उप- 7. 22. 13. 23. 24. 16. 4.
सम्- 3. 13. 38. 14.
स्थ 1. 9. 2. 13.
सञ् see हिरण्°.
सुगदण्ड 7. 24.
सुच 4. 5. 7. 7. 8. 20. 21. 22. 23.
सुकसुव neut. 7. 6.

सुव 7. 7. 13. 17. 20. 23. cf. under

सुव्.

ख 18. 15. 22. 22. 37. 14. cf.

अव्य०.

खधा 7. 15. असु खधा 9. 11. 12.

खधृति 33. 29.

खप् 5. 9.

खम्न 12. 17.

खर् neut. used only in formulas

1. 3. 18. 2. 1. 8. 3. 17. 5. 6.

30. 15.

खर 21. 4. 32. 14. °मात्रा 17.

4. °वन्त् 22. 11. °सामन् 31. 9.

12. 13. 33. 3. 35. 18. 40. 14.

41. 4. 4. 42. 8.

खराब् 'name of an *ekāha*' 40. 3.

खरित 32. 15.

खर्ग 2. 1. 6. 1. 7. 8. 9. 27. 6. 10.

43. 8.

खर्ग्य 7. 9.

खस्ति cf. पथ्या खस्ति.

खाराब् 43. 37. 40.

खाहा 3. 11. 7. 17. 19. 18. 6.

खिष्टकृत् 3. 6.

ह 32. 29. 37. 19.

हन् 14. 1e.g. 37. 18.

आ- 9. 19. 34. 11.

प्र- 2. 4.

हन्तर् 14. 1d.

हर् 37. 24.

उपाव- 16. 5.

आ- 6. 4. caus. 34. 14.

उदा- 43. 47.

उद्- 12. 14.

उपोद्- 5. 13.

परि- 16. 1. caus. 3. 7.

प्र- 4. 6. 10. 8. 10. 38. 14.

वि- 17. 12. 18. 1. 4.

हरि 14. 1g. cf. शुक्ल०.

हरिणी 37. 24.

हरित् 14. 1d.

हवन instead of हवनी 29. 12.

हविर्धान 15. 10. 11. 16. 12. 22.

22. 36. 6.

हविष्कृत् 2. 2.

हविस 1. 8. 2. 10. 13. 13. 14. 7.

16. 5. 23. 1. cf. देविका०.

हव्य 10. 17. 14. 1a.

हस्त 21. 24. 23. 13. cf. उत्तान०,

दर्चिण०, सव्य०.

हारियोजनहोम 23. 9.

हि, हिनोति

सम्- 30. 17.

हिङ्गार 20. 15.

अभि- 12. 14.

हिङ्गार 20. 16.

हिस 3. 11. 12. 18. 4.

हिरण्य 36. 22.

हिरण्य 6. 6. 13. 7. 21. 24. 25.

°पुष्य 28. 34. °वर्ण 14. 1b.

°स्रज् 27. 3.

हु 1. 16. 2. 10. 4. 13. 7. 12. 17.

26. 8. 19. 9. 9. 12. 10. 17. 13.

25. 14. 1a. 5. 16. 5. 8. 11. 16.
 17. 7. 18. 5. 21. 7. 23. 11. 19.
 36. 16.
 अभि- 6.8. 7.10. 16.16. 23. 22.
 उप- 3. 15.
 हृदयशूल 10. 22.
 होतृ 8. 15. 10. 21. 11. 2. 3. 14.
 7. 16. 8. 18. 1. 19. 5. 20. 2.
 11. 13. 22. 4. 23. 6. 25. 1. 13.
 26. 1. 14. 27. 16. 27. 33. 27.
 36. 31. 33.
 होचक 34. 8.
 होम 1. 2. 4. 9. 8. 11. 12. 11.
 20. 15. 17. 16. 17. 19. 2. 11.
 21. 23. 4. 26. 2. cf. अभिषवण°,
 अवदान°, आपिमास्तयाज्या°.

आदित्यग्रह°, उपाशुग्रह°, दधि-
 घर्म°, दाक्षिण°, धिष्ण्य°, पुरस्ताद्धो-
 म, प्रधान°, प्रमुच्यमान°, प्रस्थित°,
 प्रस्थितयाज्या°, बर्हिर्होम, मरुत्व-
 तीय°, याज्या°, वाजप्रसवीय°, वैश्व-
 कर्मण°, संस्थित°, सक्तु°, सवनीय°,
 साविचग्रह°, हारियोजन°.

हु

नि- 13. 24. 15. 2.

ह्रा 16. 8.

आ- 20. 15. 34. 3.

उपा- 20. 9.

उप- 12. 9. 19. 15. 16. 20. 7.

25. 14.

समुप- 8. 15.

Corrigenda.

On page 4 line 18 read ।१६। यजमान instead of यजमानः ।१६।

"	"	१४	"	15	सुदिही	has been dropped before	रोपयिष्णु.
"	"	१७	"	19	निरष्टविषम°	instead of	निरष्टविषम°.
"	"	१९	"	2	दोषितः	"	दोषितो.
"	"	"	"	9	सुत्यामु°	"	सुत्यामु°.
"	"	५४	"	20	°सूर्यसुद्धि°	"	°सूर्यसुद्धि°.
"	"	64	"	2	sruch	"	sruj.